

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO *UZASADNIENIE*

Zespół projektowy:

Kierownik zespołu: mgr inż. Dariusz Jakacki
Projektanci: mgr Andrzej Lewandowski
mgr Iwona Bałdyga
mgr Grażyna Paluszkiewicz
mgr inż. Karolina Wilińska

Data opracowania:
lipiec 2025 r. – luty 2026 r.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
1.1. Przedmiot opracowania	3
1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania.....	4
1.3. Metodologia pracy i materiały źródłowe.....	4
2. Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy Szumowo	5
2.1. Położenie i ogólna charakterystyka	5
2.2. Polityka przestrzenna gminy określona w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego.....	6
2.3. Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.....	6
2.4. Formy ochrony przyrody oraz ich otuliny.....	7
2.5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału.....	11
2.6. Obszary gruntów zmeliorowanych.....	12
2.7. Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy	13
2.8. Strefy ochronne ujęć wody.....	13
2.9. Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych	14
2.10. Tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi oraz udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji.....	18
2.11. Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej	21
2.12. Zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej	21
2.13. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne	23
2.14. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne	24
2.15. Obszary ograniczonego użytkowania.....	24
2.16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	26
2.17. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	26
2.18. Obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją.....	26
2.19. Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne	27
2.20. Zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	30
2.21. Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego	31
2.22. Rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu	31
2.23. Obiekty infrastruktury komunikacyjnej	37
2.24. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe.....	39
2.25. Opracowanie ekofizjograficzne.....	40
2.26. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.....	40

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

3. Przyczyny wyznaczenia stref planistycznych w granicach określonych w planie ogólnym, w tym przedstawienie obliczeń potwierdzających spełnienie warunku, o którym mowa w art. 13d ust. 1 albo 3	42
3.1. Obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego gminy, w tym obszary, na których określono wg obowiązujących mpzp przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej	42
3.2. Chłonność terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w strefach o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-3 ustawy	45
3.3. Chłonność niezabudowanych terenów mieszkaniowych w obszarach uzupełnienia zabudowy, poza terenami przeznaczonymi w planach miejscowych dla funkcji mieszkaniowej.....	48
3.4. Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową z chłonnością terenów mieszkaniowych niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie	51
3.4. Strefy planistyczne	52
4. PRZYCZYNY USTALENIA GMINNYCH STANDARDÓW URBANISTYCZNYCH W ZAKRESIE OKREŚLONYM W PLANIE OGÓLNYM.....	53
4.1. Podstawowe ustalenia planu ogólnego	53
4.2. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW):	54
4.3. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ):.....	55
4.4. Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ):.....	57
4.5. Strefy usługowe (SU):	59
4.6. Strefy gospodarcze (SP):	60
4.7. Strefy produkcji rolniczej (SR):.....	61
4.8. Strefy infrastrukturalne (SI):.....	62
4.9. Strefy zieleni i rekreacji (SN):.....	63
4.10. Strefy cmentarzy (SC):.....	65
4.11. Strefy górnictwa (SG):	66
4.12. Strefy otwarte (SO):	67
4.13. Strefy komunikacyjne (SK):.....	69
5. Przyczyny wyznaczenia obszaru uzupełnienia zabudowy lub obszaru zabudowy śródmiejskiej w granicach określonych w planie ogólnym	70
6. Spis rysunków:	72
7. Spis tabel:	72
8. Spis wykresów:.....	72
9. Spis zdjęć:.....	72

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest Plan ogólny Gminy Szumowo, do którego przystąpiono na mocy uchwały Nr III/19/24 Rady Gminy Szumowo z dnia 28 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Szumowo. Opracowanie obejmuje całą gminę w jej granicach administracyjnych.

Plan ogólny gminy jest opracowaniem obligatoryjnym o randze aktu prawa miejscowego. Stanowi podstawę prawną dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak również dla decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny gminy zastępuje obowiązujące dotychczas studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Plan ogólny gminy poza wymogiem formalnym uchwała się w celu:

- uporządkowania przestrzeni gminy i wyeliminowania chaosu urbanistycznego poprzez zwiększenie kontroli nad wydawanymi decyzjami o warunkach zabudowy – ograniczenie terenów, na jakich mogą być wydawane, doprecyzowanie kryteriów ich wydawania oraz wprowadzenie terminów ich ważności,
- kontroli realizacji nowych inwestycji mieszkaniowych z zachowaniem obowiązujących standardów warunkujących zapewnienie dostępu do niezbędnej infrastruktury społecznej – ograniczenie lokalizowania budynków mieszkalnych w oderwaniu od istniejącej zabudowy danej miejscowości,
- usprawnienia sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poprzez wprowadzenie zintegrowanego planu inwestycyjnego (ZPI) – dokumentu mającego ułatwić inwestowanie przy zachowaniu zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju,
- zapewnienia powszechnego źródła danych i informacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego poprzez wprowadzenie rejestru urbanistycznego.

Zgodnie z art. 13b ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 z późn. zm.), zwaną dalej ustawą plan ogólny sporządza się z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy. Istniejące uwarunkowania umożliwiają określenie kierunku rozwoju danej przestrzeni z uwzględnieniem ładu przestrzennego oraz zasad zrównoważonego rozwoju. Charakterystykę tych uwarunkowań przedstawiono w niniejszym opracowaniu tj. w uzasadnieniu do Planu ogólnego Gminy Szumowo.

W planie ogólnym określa się obligatoryjnie strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Dodatkowo można określić obszary uzupełnienia zabudowy oraz obszary zabudowy śródmiejskiej (art. 13a ust. 4 *ustawy*).

Strefy planistyczne są to fragmenty gminy wydzielone z jej przestrzeni. Ustawa wymienia 13 rodzajów stref planistycznych (art. 13c ust. 2 *ustawy*). Dla każdej ze stref wyznacza się profile funkcjonalne oraz można ustalić wskaźniki urbanistyczne (dla części stref wskaźniki urbanistyczne są obligatoryjne).

Uzasadnienie do planu ogólnego zawiera dokładne wyjaśnienie zastosowanych w planie ogólnym rozwiązań planistycznych, o których mowa w art. 13h ust. 2 pkt 1, 2 i 3 *ustawy*. Podczas wyznaczania stref planistycznych uwzględniono obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, aktualną sytuację planistyczną, wyznaczone obszary uzupełnienia zabudowy oraz wyliczone (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów – Dz.U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.) zapotrzebowanie na nową zabudowę.

1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Plan ogólny gminy Szumowo został sporządzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.), w konsekwencji podjętej Uchwały Nr III/19/2024 Rady Gminy Szumowo z dnia 28 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu ogólnego Gminy Szumowo

Opracowanie wykonano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, w tym zgodnie z wytycznymi zawartymi w następujących aktach wykonawczych:

- Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.),
- Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729).

1.3. Metodologia pracy i materiały źródłowe

Plan ogólny sporządza się w formie danych przestrzennych w oprogramowaniu GIS z użyciem wtyczki APP2. Wtyczka ta automatycznie dostosowuje wkreślane przez projektanta strefy planistyczne do technicznych wymagań dotyczących wyglądu planu. Plany ogólne, jak również inne nowe opracowania planistyczne gromadzone będą w Rejestrze Urbanistycznym, prowadzonym w systemie teleinformatycznym.

Poza samym planem ogólnym składającym się z rysunku oraz wskaźników przypisanych poszczególnym strefom, opracowanie składa się z uzasadnienia w formie niniejszego opracowania (w wersji tekstowej), w którym znajduje się charakterystyka uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy wpływających na ustalenia samego planu oraz szczegółowe wyjaśnienie rozwiązań w nim przyjętych.

Do prac nad niniejszym opracowaniem wykorzystano następujące materiały:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (Uchwała Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. zmieniona w drodze Uchwały Nr XXXIX/356/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 28 sierpnia 2017 r.),
- Opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego Gminy Szumowo,
- mapa topograficzna BDOT10k 2004,
- podkład mapowy w postaci wektorowej – licencja nr GK.6642.1239.2024_2014_P,
- zbiór bazy danych EGIB – licencja nr GK.6642.411.2025_2014_P,

Pozostałe źródła:

- <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>,
- <https://szumowo.e-mapa.net/>,
- <https://www.geoportal.gov.pl/>,
- <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>,
- <https://www.pgi.gov.pl/midas>,
- <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>,
- dane pozyskane w Urzędzie Gminy Szumowo,
- wizje terenowe,
- wnioski do planu ogólnego złożone przez osoby fizyczne oraz podmioty prawne z terenu gminy oraz z poza gminy,
- wnioski do planu ogólnego złożone przez instytucje i organy uzgadniające i opiniujące.

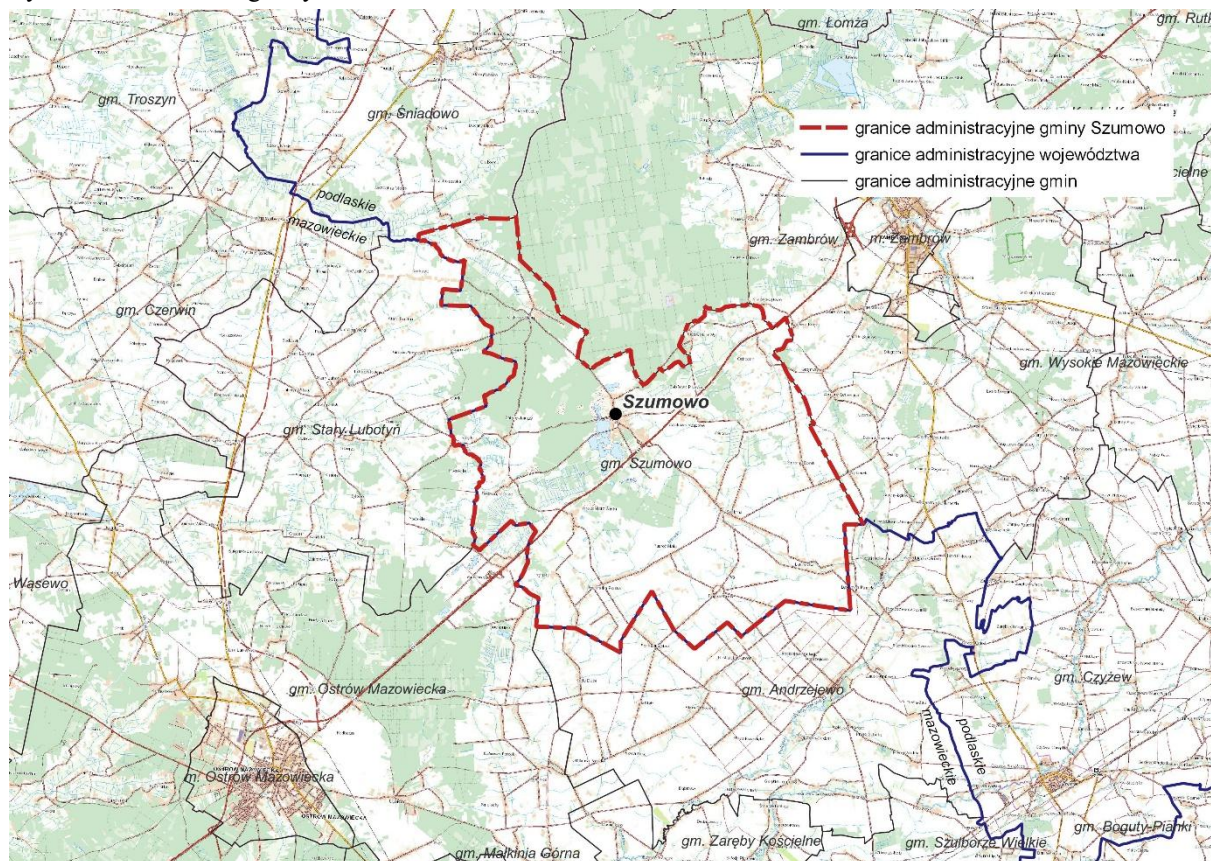
2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY SZUMOWO

2.1. Położenie i ogólna charakterystyka

Gmina Szumowo położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego i powiatu zambrowskiego.

Gmina graniczy: od północy z gminami Śniadowo i Zambrów, od wschodu z gminami Zambrów i Andrzejewo, od południa z gminą Andrzejewo oraz od zachodu z gminami Stary Lubotyń i Ostrów Mazowiecka. Zachodnia granica gminy Szumowo stanowi jednocześnie granicę administracyjną pomiędzy województwem podlaskim i mazowieckim.

Rysunek 1: Położenie gminy Szumowo

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

Według podziału fizyczno-geograficznego (J. Solon i inni, 2018) gmina Szumowo położona jest na pograniczu dwóch mezoregionów: Międzyrzecza Łomżyńskiego (318.67) wchodzącego w skład Niziny Północnomazowieckiej (318.6) – północno-zachodnia część gminy oraz w obrębie mezoregionu Wysoczyzny Wysokomazowieckiej (843.35) stanowiącego część makroregionu Niziny Północnopodlaskiej (843.3). Granica pomiędzy obiema mezoregionami przebiega u podnóża wału Czerwonego Boru.

Granica ta posiada rangę granicy prowincji Nizu Środkowoeuropejskiego i Nizu Wschodniobałtyckiego.

W krajobrazie gminy dominują otwarte tereny rolne na zdenudowanej wysoczyźnie polodowcowej zajmujące przeważającą powierzchnię gminy oraz niewielki północno-zachodni fragment charakteryzujący się swoistym różnicowaniem hipsometrycznym i stosunkowo dużym zalesieniem.

2.2. Polityka przestrzenna gminy określona w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego

Reforma planowania przestrzennego z 2023 r. nakłada na wszystkie gminy obowiązek opracowania nowej strategii rozwoju o zakresie poszerzonym m.in. o elementy, które zawarte były w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, takie jak m.in. zasady ochrony środowiska, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów itp. Od 01.07.2026 r. polityka przestrzenna gminy określona w strategii rozwoju gminy będzie uwzględniana w opracowaniu planu ogólnego, o ile opracowanie tej strategii zostało wszczęte po wprowadzeniu zmian ww. ustawą (art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 4 kwietnia 2025 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2025 r., poz. 527)).

Strategia Rozwoju Gminy Szumowo została przyjęta Uchwałą nr XLII/309/23 Rady Gminy Szumowo z dnia 24 lutego 2023 r., a więc przed wejściem w życie reformy. Dokument nie uwzględnia części aktualnych wymogów prawnych w zakresie obligatoryjnych elementów treści strategii umożliwiających jej ścisłą integrację z planem ogólnym gminy.

2.3. Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (PZPW) został przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r., zmienioną w drodze Uchwały Nr XXXIX/356/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 28 sierpnia 2017 r.

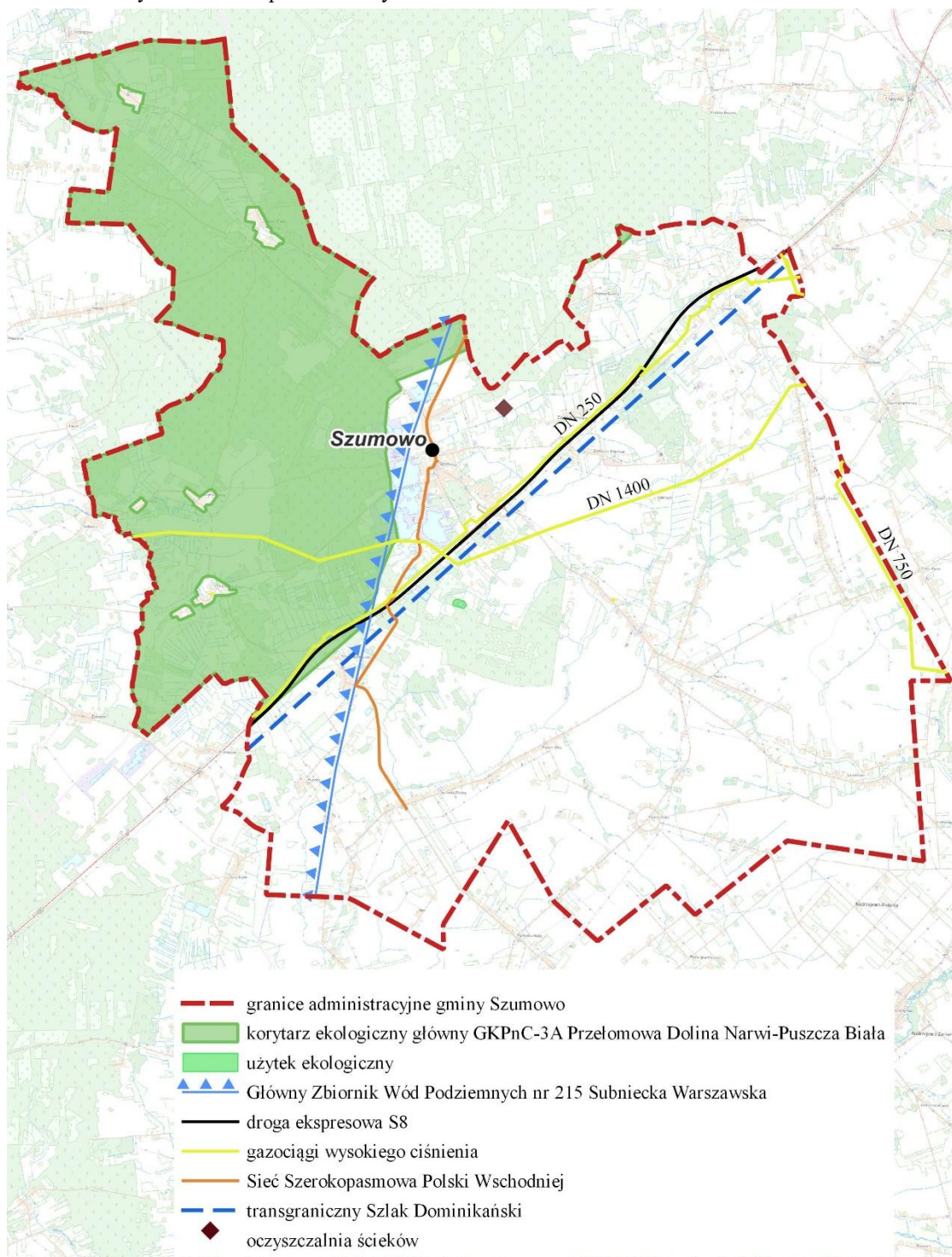
PZPW wskazuje cenne obiekty, zlokalizowane na terenie gminy Szumowo, mające znaczenie ponadlokalne takie jak:

1. w zakresie środowiska przyrodniczego:
 - korytarz ekologiczny główny GKPnC-3A Przełomowa Dolina Narwi – Puszcza Biała,
 - użytek ekologiczny (Wyszomierz wielki dz. nr 122),
 - Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215 Subniecka Warszawska,
2. w zakresie systemu transportowego oraz sieci infrastruktury technicznej:
 - droga ekspresowa S8,
 - gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 Wólka Radzymińska-Rembelszczyzna,
 - gazociąg wysokiego ciśnienia DN 700 Interkonektor Polska-Litwa,
 - gazociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia „Jamał”.
 - Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej,
3. w zakresie turystyki:
 - turystyczny szlak drogowy – droga S8,
 - transgraniczny Szlak Dominikański.

W ramach inwestycji ponadlokalnych zaplanowano budowę oczyszczalni ścieków w Szumowie z siecią kanalizacji sanitarnej do tej oczyszczalni. Inwestycja ta została zrealizowana.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Rysunek 2: Obiekty o znaczeniu ponadlokalnym wskazane w PZPW

Źródło: opracowanie własne na podstawie PZPW

2.4. Formy ochrony przyrody oraz ich otuliny

Europejska sieć ekologiczna Natura 2000

Na terenie gminy Szumowo nie występuje europejska sieć obszarów ochrony przyrody Natura 2000. Najbliższy z nich Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Czerwony Bór PLH200018 położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie od granic gminy w kierunku północno-wschodnim.

Od południowego zachodu w odległości około 1,5 km usytuowany jest drugi z najbliższych położonych obszarów Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Czerwony Bór PLH200018

Obszar powstał na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 października 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Czerwony Bór PLH200018 (Dz.U. z 2023 r. poz. 2350).

Obszar o powierzchni 4983,72 ha wyznaczony został w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki oraz odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i właściwego stanu ochrony gatunków.

Teren Czerwonego Boru znajduje się w granicach Nadleśnictwa Łomża, obrębu Zambrów II, leśnictw Czerwony Bór i Tabędz. Specyfikę lasów tego terenu kształtują przede wszystkim drzewostany sosnowe porastające ciągnące się południkowo wzniesienia morenowe i wydmy.

Czerwony Bór stanowi ważną ostoję oligo- i mezotroficznych siedlisk Natura 2000 występujących na gruntach mineralnych - muraw, wrzosowisk i jałowczysk, niedostatecznie chronionych w skali ogólnopolskiej, zwłaszcza w ostojach Polski północno-wschodniej.

W obszarze przedmiotami ochrony są siedliska: ujęte w Załączniku I Dyrektywy siedliskowej oraz szlaczkoń szafraniec z Załącznika II. Są to: wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (2330), suche wrzosowiska (4030), zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych (5130), ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (6120), grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (9170), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0), ciepłolubne dąbrowy (9110), sosnowe bory chrobotkowe (91T0), szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* (4030).

Największymi zagrożeniami dla występujących tutaj siedlisk są: naturalna sukcesja roślinności leśnej, zalesianie, wprowadzanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie, zręby zupełne na dużych powierzchniach, zwiększanie udziału sosny i świerka i inne.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 13 maja 2014 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Czerwony Bór PLH200018 (Dz. Urzęd. Woj. Podl. z 13 maja 2014 r. poz. 1946 z późn. zm.), zmieniony w drodze Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 9 stycznia 2018 roku zmieniającego zarządzenie w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Czerwony Bór PLH200018 (Dz. Urzęd. Woj. Podl. z dnia 10 stycznia 2018 r.)

Celem działań ochronnych jest zmniejszenie udziału roślinności drzewiastej i krzewiastej na wyszczególnionych stanowiskach, ograniczenie ekspansji inwazyjnych roślin zielnych, utworzenie użytków ekologicznych, poprawa struktury wiekowej drzewostanów, przeciwdziałanie sukcesji roślinności prowadzącej do odnowienia boru sosnowego, zwiększenie zasobów martwego drewna i inne.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Biała PLB140007

Podstawę prawną stanowi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. z 2004 r. Nr 229 poz. 2313).

W obszarze stwierdzono 20 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Wśród 11 gatunków uznanych za przedmioty ochrony aż 9 jest umieszczonych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Do przedmiotów ochrony należą zarówno gatunki leśne (bocian czarny, kobuz, lelek, dzięcioł czarny), jak i zamieszkujące mozaikowy krajobraz rolniczy (dudek, gąsior, jarzębatka) oraz wilgotne łąki (derkacz) i piaszczyste pola oraz ugory (świergotek polny, lerka). W przypadku świergotka polnego obszar stanowi największą ostoję tego gatunku w Polsce, a w przypadku lerki i lerka jedną z największych.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań

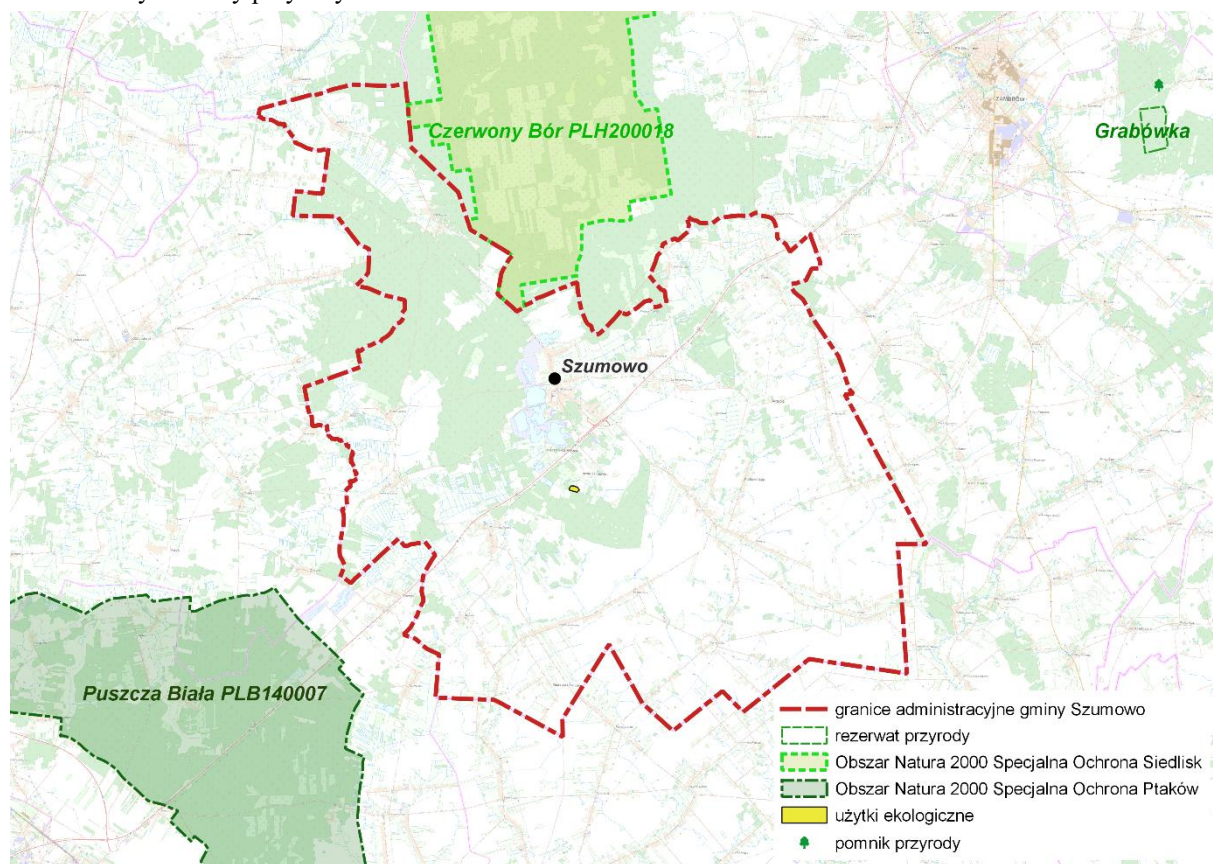
PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007 (Dz. Urzęd. Woj. Maz. z dnia 9 kwietnia 2014 r. poz. 3828 z późn. zm.).

Największymi zagrożeniami dla środowiska są: płoszenie w okresie lęgów, melioracje, zmniejszanie starodrzewów, osuszanie terenów bagiennych i zanik dogodnych żerowisk gatunku, prace polowe – sianokosy i żniwa, usuwanie drzew przydrożnych, wycinanie starych dziuplastych drzew, głównie wierzb i topól, usuwanie niewielkich kęp zadrzewień w sąsiedztwie zabudowań wiejskich i łąk, zalesianie ugorów i muraw napiaskowych, drapieżnictwo dla gatunków gniazdujących na ziemi itp.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie zidentyfikowanych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych, w tym zadrzewień, zakrzewień, pól uprawnych, żwirowni, podmokłych łąk, turzycowisk i torfowisk oraz zrębów, upraw i młodników na siedliskach boru świeżego i boru mieszanego świeżego.

Rysunek 3: Formy ochrony przyrody

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

Użytki ekologiczne

Zgodnie z definicją ustawy o ochronie przyrody użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

W gminie Szumowo występuje jeden użytek ekologiczny. Na podstawie Rozporządzenia Nr 11/96 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 4 grudnia 1996 roku w sprawie uznania niektórych obszarów województwa za użytki ekologiczne na terenie gminy Szumowo uznano jako użytek ekologiczny bagno „Moczary” o powierzchni 2,12 ha położone w obrębie wsi Wyszomierz, będące w zarządzie

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Żabikowo oznaczone jest w planie urządzenia PGL jako oddział 225i.

Na obszarze użytku zabrania się:

- pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin,
- zbioru wszystkich dziko rosnących roślin,
- niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich i wybierania jaj,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczenia wód i gleby oraz powietrza,
- wydobywania torfu i innych kopalin
- niszczenia gleby oraz zmiany sposobu jej użytkowania,
- palenia ognisk,
- zmiany stosunków wodnych.

Korytarze ekologiczne

Powiązania przyrodnicze w gminie tworzy sieć korytarzy ekologicznych stanowiąca elementy regionalnej sieci ekologicznej województwa podlaskiego ustanowiona w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego.

Korytarz ekologiczny to wydłużony obszar łączący podobne siedliska, będący drogą wybraną przez zwierzęta do przemieszczania się między nimi. Oprócz tego drogi wędrówki zwierząt są też drogą rozprzestrzeniania się roślin i grzybów.

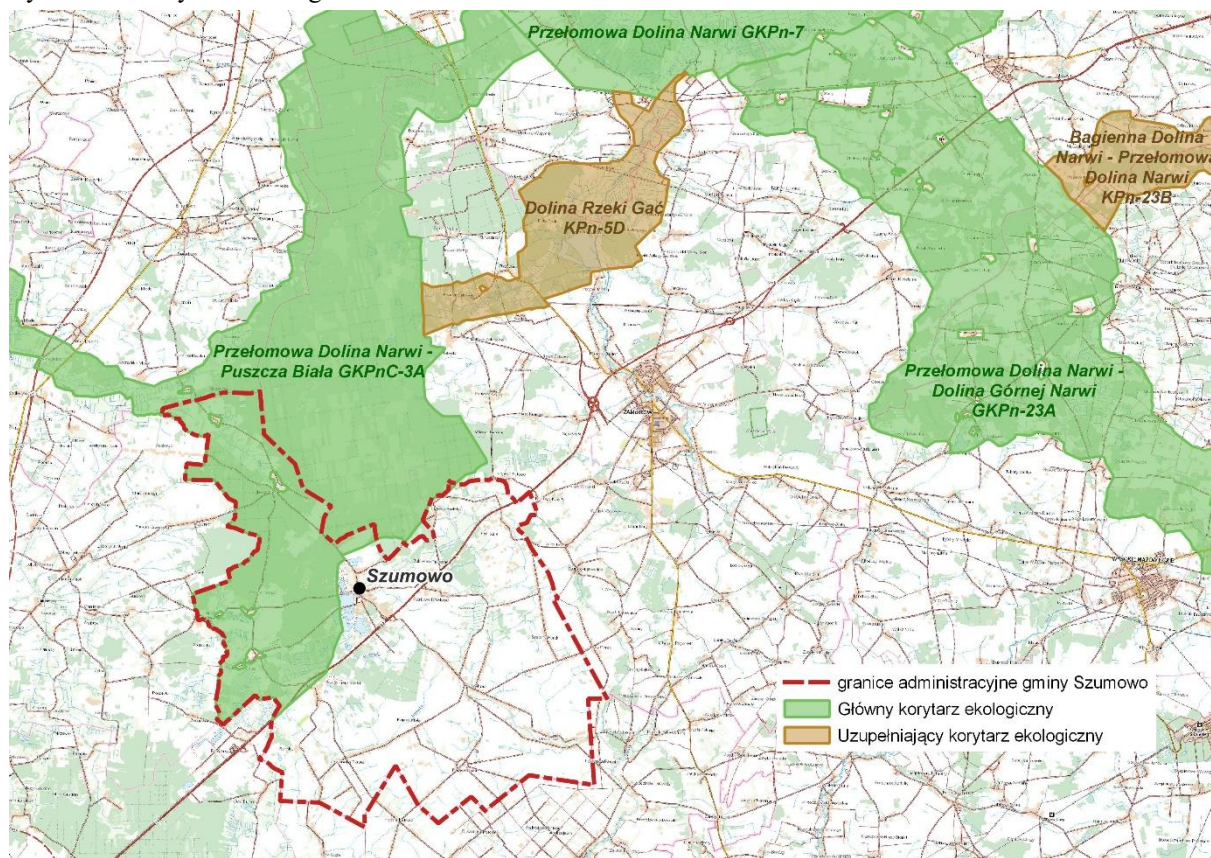
Korytarze ekologiczne dla zwierząt lądowych to tereny leśne, zakrzaczone i podmokłe z naturalną roślinnością o przebiegu liniowym (pasowym), położone pomiędzy płatami obszarów siedliskowych. Korytarze zapewniają zwierzętom odpowiednie warunki do przemieszczania się, dają możliwość schronienia i dostęp do pokarmu. Są niezwykle ważne ze względu na fragmentację środowiska (podział siedliska na małe, odizolowane od siebie płaty) wskutek działalności człowieka i przekształcenia powierzchni ziemi.

Korytarze ekologiczne dla prawidłowego funkcjonowania muszą być pozbawione barier ekologicznych, obecność barier utrudnia lub całkowicie hamuje przemieszczanie się gatunków, którym korytarz powinien służyć.

Północny fragment Gminy Szumowo znajduje się w granicach przestrzennych korytarza ekologicznego – głównego „Przełomowa Dolina Narwi – Puszcza Biała” o kodzie GKPN-C-3A, ujętego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

W celu zapewnienia odpowiedniej ochrony wartości przyrodniczych korytarz ekologiczny na obszarze Gminy Szumowo uwzględniono podczas prac na projektem Planu ogólnego Gminy Szumowo. W zdecydowanie przeważającym zakresie przestrzennym został on usytuowany w obrębie „stref otwartych”, dla których jako przeznaczenia ustalono przede wszystkim: tereny rolnicze z zakazem zabudowy, tereny leśne, tereny zieleni naturalnej oraz tereny wód powierzchniowych. Strefy obejmujące korytarze ekologiczne wspierają zrównoważony rozwój zabudowy i minimalizują presję budowlaną na cenne przyrodniczo obszary.

Rysunek 4: Korytarze ekologiczne

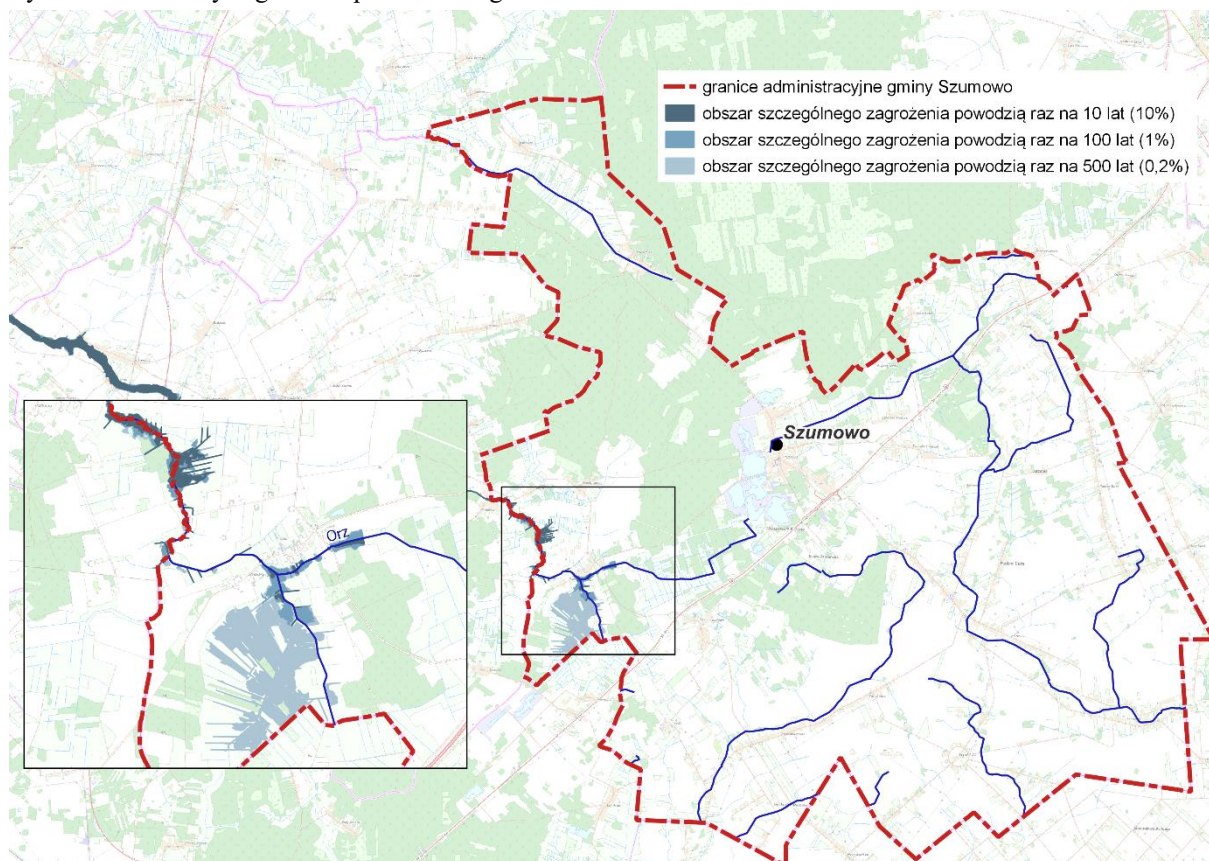

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

2.5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału

W granicach gminy do obszarów zagrożenia powodziowego w rozumieniu ustawy Prawo wodne zaliczyć należy tereny położone w części doliny rzeki Orz oraz obniżenia wytopiskowego w obrębach Radwany-Zaorze, Mrocзки-Stylongi i Stryjki.

Rysunek 5: Obszary zagrożenia powodziowego

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

Są to tereny rozległych w tej części gminy trwałych użytków zielonych z siecią rowów melioracyjnych. Zabudowa wsi usytuowana jest poza strefą cyklicznego występowania wód powodziowych. W czasie intensywnych opadów deszczu oraz spływu wód roztopowych w dolinie rzeki Ruż i pozostałych cieków wodnych pojawiają się lokalne podtopienia nie powodujące większych szkód gospodarczych.

W celu ochrony terenów powodziowych przed zabudową przy wyznaczaniu stref planistycznych o charakterze budowlanym – w przedmiotowym przypadku stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową oraz stref produkcji rolniczej ograniczono ich zakres przestrzenny wyłącznie do terenów poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

2.6. Obszary gruntów zmeliorowanych

Na terenie gminy Szumowo grunty pod rowami stanowią ok. 76 ha, co stanowi ok. 0,5% powierzchni gminy oraz niespełna 1% powierzchni użytków rolnych.

Tabela 1: Stopień zaspokojenia potrzeb melioracji

Grunty	Grunty orne	Użytki zielone
wymagające melioracji [ha]	5799	1014
zmeliorowane [ha]	5679	932
stopień zaspokojenia potrzeb 1%	97,9	91,9
stopień zaspokojenia potrzeb średnio w powiecie %	93,6	87,2

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo

2.7. Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy

Na terenie Gminy Szumowo nie występują tereny zagrożone masowymi ruchami ziemi ani tereny, na których te ruchy występują.

2.8. Strefy ochronne ujęć wody

W gminie Szumowo znajduje się sześć ujęć wód podziemnych na potrzeby zaopatrzenia ludności i gospodarki w wodę pitną. Ujęcia wód zlokalizowane są w Szumowie, Łętownicy, Srebrnym Borku, Wyszomierzu Wielkim, Pęczratce Polskiej oraz Paproci Dużej.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, mogą być ustanawiane:

- strefy ochronne ujęć wody bezpośrednie i pośrednie,
- obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych.

Strefa ochronna źródła wody i ujęcia wody podlega zakazom i ograniczeniom w zakresie użytkowania i korzystania z wody obejmując ujęcie wody, źródło wody oraz grunty do nich przyległe. Strefę ochronną dzieli się na bezpośrednią i pośrednią (wewnętrzną i zewnętrzną).

Dopuszcza się ustanowienie strefy ochronnej obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej, jeżeli jest to uzasadnione lokalnymi warunkami hydrogeologicznymi, hydrologicznymi i geomorfologicznymi oraz zapewnia konieczną ochronę ujmowanej wody.

Wszystkie studnie zlokalizowane na terenie gminy posiadają strefy ochrony bezpośredniej o szerokości do 10 m od zarysu urządzeń oraz są ogrodzone siatką. Na terenie stref ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęć wody oraz należy zapewnić:

- odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, aby nie przedostawały się do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarowanie terenów zielenią,
- szczelne odprowadzanie poza granice stref ścieków z urządzeń sanitarnych,
- ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywania osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić i oznakować z tablicami zawierającymi informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody, jeżeli czas przepływu wody od granicy obszaru zasilania do ujęcia jest dłuższy od 25 lat, strefa ochronna powinna obejmować obszar wyznaczony 25-letnim czasem wymiany wody w warstwie wodonośnej.

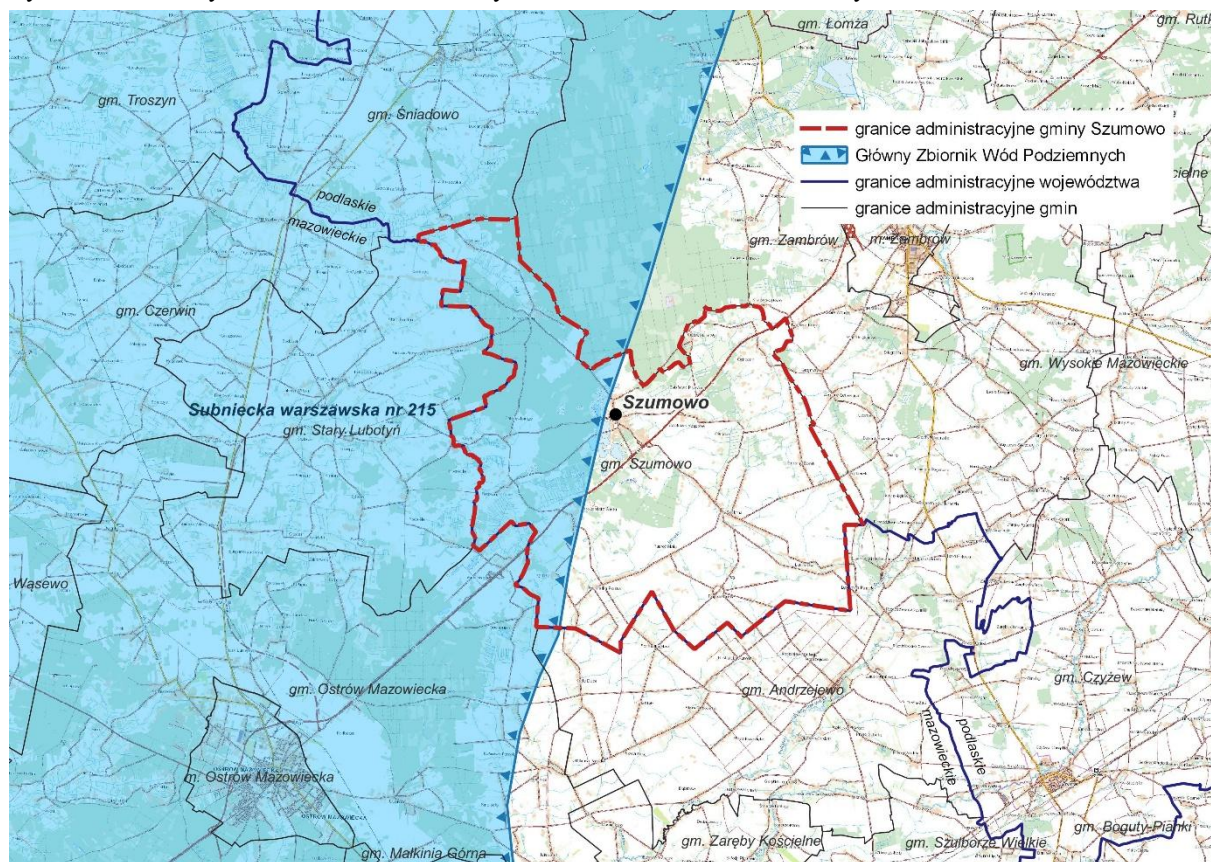
Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych wyznacza się na podstawie ustaleń zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej tego ujęcia. Zgodnie z opracowanymi dokumentacjami hydrogeologicznymi dla ujęć wód na cele publiczne dotychczas na terenie gminy Szumowo strefę ochrony pośredniej posiadały następujące ujęcia: w Szumowie, Srebrnym Borku, Wyszomierzu Wielkim, w Paproci Dużej. W wyniku przeprowadzonych badań i 9 analiz hydrogeologicznych powyższe strefy ochrony pośredniej zostały zniesione.

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo ujęcia wód podziemnych w: Szumowie, Srebrnym Borku, Łętownicy, Paproci Dużej, Pęczratce Polska oraz Wyszomierzu Wielkim zostały uwzględnione w „strefach infrastrukturalnych”. Z uwagi na obowiązek w ramach ochrony bezpośredniej zagospodarowania terenu wokół studni głębinowych zielenią ustanowiono wskaźnik minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na stosunkowo wysokim poziomie – 50%.

2.9. Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych

Zachodnia część gminy Szumowo położona jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka Warszawska.

Rysunek 6: Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 217 Pradolina rzeki Biebrzy

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

Powierzchnia całego zbiornika wynosi ok. 51 tys. km², a jego zasoby szacuje się na 250 tys. m³/d. Jest to typ ośrodka porowego.

Podstawowe znaczenie użytkowe mają wody czwartorzędowego oraz paleogeńsko-neogeńskiego piętra wodonośnego. Zbiorniki neogeńsko-paleogeńskie wyróżniają się wodami o naturalnie uformowanym składzie chemicznym i długim czasie przebywania wód w ośrodku skalnym. Zbudowany jest głównie z utworów klastycznych strefowo rozdzielonych trudno przepuszczalnymi mułkami i iltami eocenu, oligocenu i miocenu.

Warstwa wodonośna występuje na głębokości od 115 m do 170 m i osiąga miąższość od kilkunastu do 90 metrów. Poziom mioceni nie jest ujmowany dla celów pitnych ze względu na niekorzystne parametry fizykochemiczne wody. Warunki występowania trzeciorzędowych utworów wodonośnych (znaczna izolacja) oraz wysoka odporność na zanieczyszczenia antropogeniczne nie wymagają podjęcia działań dla ustanowienia obszaru ochrony zbiornika.

Wody gruntowe

Pod względem warunków hydrogeologicznych obszar gminy zróżnicowany jest na cztery strefy o odmiennych reżimach:

- strefę den dolinnych i zagłębień terenu z występowaniem zwierciadła swobodnego wód gruntowych zalegających w utworach łatwo przepuszczalnych na głębokości mniejszej niż 1 m p.p.t.,
- strefę dolinek denudacyjnych z gwałtownymi zmianami poziomu wód gruntowych w zależności

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

od opadów atmosferycznych,

- strefę obszarów pozadolinnych (terasy kemowe, wzngrza i pagórki kemów, moren czołowych i moren martwego lodu) z występowaniem ciągłego poziomu wód gruntowych o zwierciadle swobodnym utrzymującym się w utworach łatwo przepuszczalnych na głębokościach poniżej 3 m p.p.t.;
- strefę o zakłóconej ciągłości poziomu wodonośnego z uwagi na trudno przepuszczalne podłoże, w której wydziela się obszary zbudowane z glin lub piasków na glinie z płytkimi wodami zawieszonymi oraz obszary zbudowane z utworów o zróżnicowanym składzie (mułki, ropy, piaski pylaste) z koncentracją i stagnacją wód ze względu na utrudnione wsiąkanie i spływ. Obszar gminy Szumowo charakteryzuje się zróżnicowaną głębokością występowania pierwszego poziomu zalegania wód gruntowych.

Wody powierzchniowe

Przez obszar gminy Szumowo, wzdłuż lokalnych kulminacji terenowych, przebiega linia wododziału III-rzędu, rozdzielająca dorzecze Narwi od dorzecza Bugu. Tak więc północno-zachodnia część gminy należy do dorzecza Narwi (zlewnie rzek Ruż i Orz), a pozostała część do dorzecza Bugu (Brok z dopływami).

Rysunek 7: Jednolite części wód powierzchniowych

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

Sieć hydrograficzną gminy Szumowo stanowią:

- 1) dorzecze Narwi:
 - Ruż posiadający swoje źródła w Głębczu Wielkim,
 - Orz wypływający z zbiorników wodnych w Szumowie i płynący na zachód,
- 2) dorzecze Bugu
 - dopływ spod Szumowa,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- Łętówka z dopływem z Ostrożna,
- Dopływ spod Paproci Dużej,
- Jasionka z Dopływem z Pęchratki Małej,
- Dopływ spod Srebrnego Borku.

Podmiotem odpowiedzialnym za gospodarkę wodną na terenie Gminy Szumowo jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku i Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Największym ciekim jest rzeka Ruż posiadająca tutaj swój górny odcinek biegu we wsi Głęboz Wielki. Szerokość koryta wynosi tutaj zaledwie około 1 m. Rzeka płynie w kierunku północno-zachodnim przepływa przez tereny gminy Śniadowo i Miastkowo, uchodząc we wsi Rybaki do Narwi.

Rzeka Orz posiadała swoje tereny źródliskowe wśród mokradeł położonych w obrębie użytków zielonych w pobliżu Szumowa, w obrębie których w latach osiemdziesiątych podjęto powierzchniową eksploatację kruszywa naturalnego. Obecnie tereny te stanowią duży zbiornik wodny powstały w ramach prac rekultywacyjnych po zakończonej eksploatacji kopaliny. Rzeka płynie ze wschodu na zachód, a następnie wzdłuż zachodniej granicy gminy i wpływa na tereny województwa mazowieckiego uchodząc tam do Dopływu spod Wiśniewa.

Pozostałe ciekie wodne stanowią pośrednio dopływy rzeki Mały Brok, a następnie rzeki Brok, stanowiącego prawostronny dopływ Bugu. W tej części gminy wymienić należy Łętówkę płynącą z północy na południe, zabierającą po drodze wody Dopływu spod Szumowa. Podobny przebieg posiadają pozostałe dopływy Małego Broku: Jasionka, Dopływ spod Paproci Dużej, Dopływ spod Paproci Małej i Dopływ spod Pęchratki Małej. Rzeki te, jak i liczne rowy melioracyjne wypełniają dna rozległych obszarów użytków zielonych i odprowadzają okresowo wody do wyżej wymienionych rzek.

Na obszarze gminy brak jest naturalnych zbiorników wód powierzchniowych. W wyniku eksploatacji pokładów kruszywa w obrębie wsi Szumowo, Radwany-Zaorze i Wyszomierz Wielki powstało kilka różnej wielkości sztucznych zbiorników wodnych. Na szczególną uwagę zasługują pięknie zagospodarowane zbiorniki wodne w Szumowie wykorzystywane dla celów turystycznych.

W granicach administracyjnych gminy Szumowo wyodrębniono cztery zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Są to:

- obszar RW2000102651653 Ruż do Dopływu spod Dąbek,
- obszar RW200010265651 Orz do Dopływu z Wiśniewa,
- obszar RW200010267147669 Brok Mały,
- obszar RW200010263419 Gać do Jabłonki.

Wody podziemne

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (II aktualizacja PGW), wprowadzonym w dniu 17 lutego 2023r. Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300), tereny gminy Szumowo położone są w granicach jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 51 (PLGW2000051).

Niewielki fragment gminy w południowo-wschodniej jej części znajduje się w granicach jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 55 (PLGW2000055).

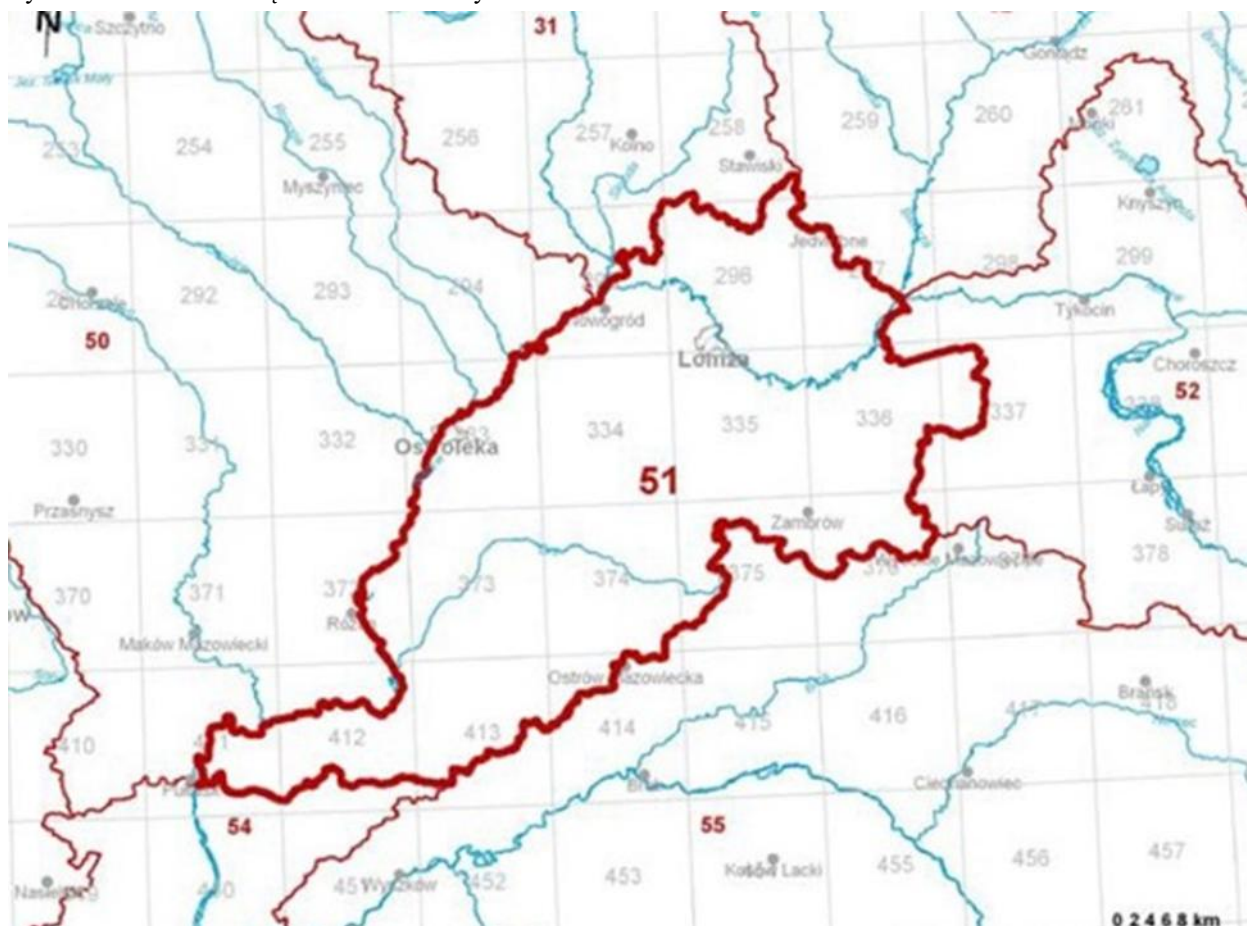
Struktura JCWPd 51 jest złożona z pięciu poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami trudno przepuszczalnymi. Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu. Obszar jednostki nie stanowi obiektu zamkniętego w sensie hydrogeologicznym. Wody dopływają lateralnie spoza obszaru JCWPd 51, głównie z północy północnego-wschodu w rejonie Łomży oraz południa pomiędzy Pułtuskim, a Ostrowią Mazowiecką.

Poziom przypowierzchniowy Q1 jest praktycznie niez izolowany od powierzchni terenu, co umożliwia jego infiltracyjne zasilanie. Strefy zasilania są związane z lokalnymi działaniami wód powierzchniowych. Natomiast wody podziemne są drenowane przez rzeki. System krążenia wód

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

poziomu przypowierzchniowego ma charakter wybitnie lokalny.

Rysunek 8: Jednolita Część Wód Podziemnych nr 51

Źródło: www.pgi.gov.pl

Poziom wodonośny Q2 na przeważającej części obszaru jest izolowany od powierzchni terenu pakietem glin zwałowych. Jego zasilanie odbywa się na drodze przesączania się wód przez utwory trudno przepuszczalne. Możliwe jest również zasilanie przez okna hydrogeologiczne z poziomu Q1. Lokalnie osady budujące poziom Q2 odsłaniają się na powierzchni terenu, co umożliwia zasilanie warstwy wodonośnej przez infiltrację wód opadowych. Bazą drenażową tego poziomu jest przede wszystkim Narew oraz jej główne dopływy: Biebrza, Cetna, Jabłonka na północy; Orz, Wymakracz na południu jednostki. Poziom Q2 jest strefowo (głównie w dolinie Narwi oraz lokalnie na wysoczyźnie) w bezpośrednim kontakcie z poziomem Q3.

Poziom wodonośny Q3 jest izolowany od powierzchni terenu. Jego zasilanie zachodzi na drodze przesączania się wód przez utwory trudno przepuszczalne oraz przez okna hydrogeologiczne z poziomu Q2. Poziom ten jest drenowany przede wszystkim przez Narew.

Poziom Q4 jest całkowicie izolowany od powierzchni terenu. Jego zasilanie zachodzi na drodze przesączania się wód przez utwory trudno przepuszczalne, zaś wody podziemne są przypuszczalnie drenowane przez Narew. Poziom ten jest lokalnie w bezpośrednim kontakcie hydraulicznym z piętnem paleogeńsko-neogeńskim.

Poziom wodonośny Pg–Ng jest zasilany przez przesączanie się wód z piętra czwartorzędowego oraz infiltrację wód opadowych na wychodniach piasków miocenu, oligocenu i eocenu poza obszarem jednostki. Bazą drenażową tego poziomu jest rzeka Narew.

Jednolita części wód podziemnych (JCWPd) nr 55 z uwagi na stosunkowo niewielką część powierzchni gminy Szumowo jest pominięta w niniejszym opracowaniu.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Strefa ochronna to obszar, na którym obowiązują szczególne zasady użytkowania gruntów i korzystania z wód, mające na celu ochronę tego zbiornika przed zanieczyszczeniami. Celem tej strefy jest zapobieganie degradacji wód podziemnych, które są ważnym źródłem wody pitnej.

Ograniczenia w strefie ochronnej zbiornika mogą dotyczyć:

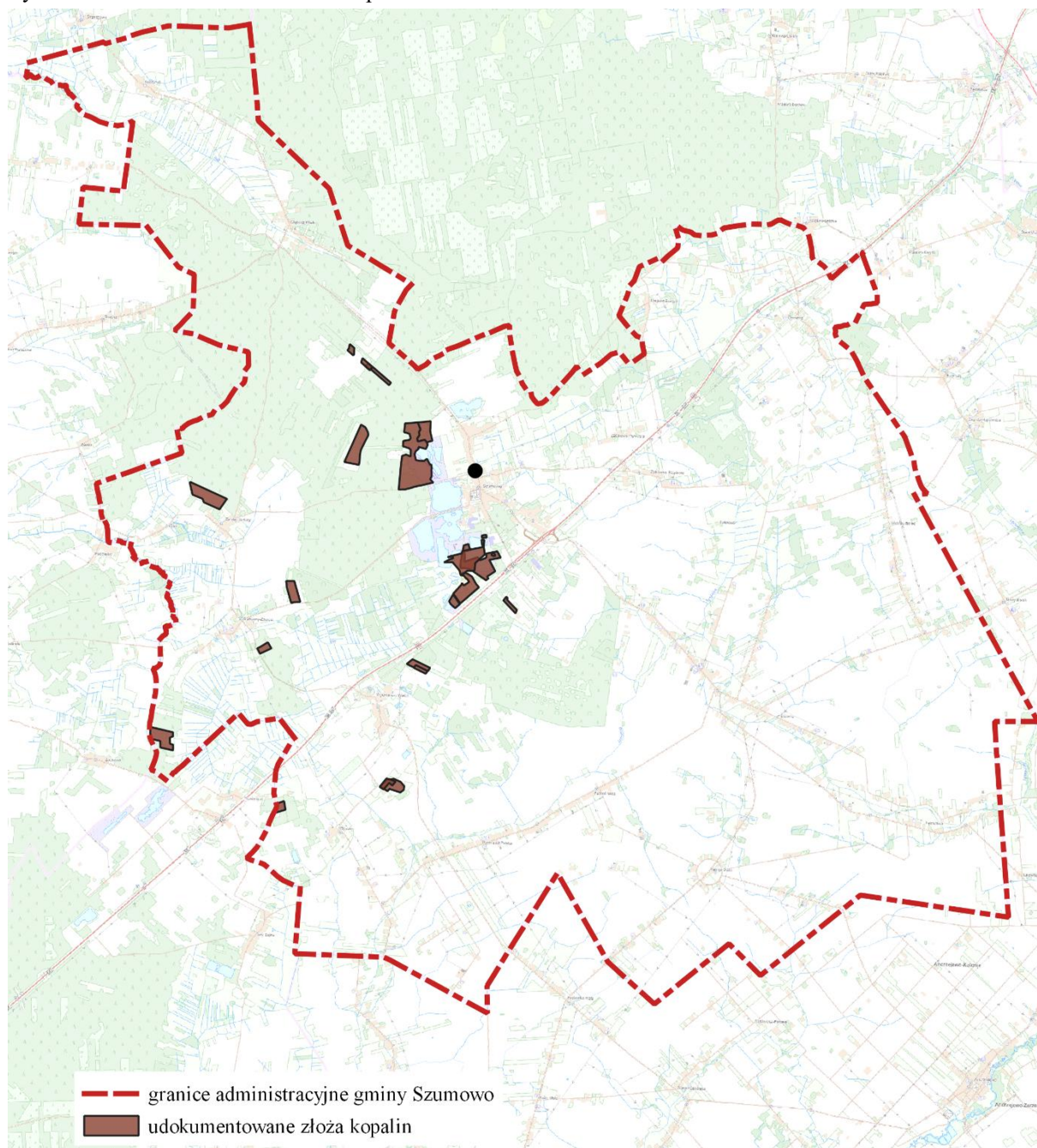
- stosowania nawozów i środków ochrony roślin,
- odprowadzania ścieków o budowy szczelnych szamb,
- lokalizacji zakładów stwarzających ryzyko zanieczyszczenia wód,
- szczelności fundamentów o odprowadzania wód opadowych,
- składowania odpadów, które mogą stanowić źródło zanieczyszczeń.

2.10. Tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi oraz udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji

Gmina Szumowo posiada jeden z największych obszarów występowania w województwie podlaskim udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Rysunek 9: Udokumentowane złoża kopalin

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

W latach osiemdziesiątych w ramach szczegółowych prac poszukiwawczo-rozpoznawczych udokumentowano jedno z największych w regionie złóż kruszywa naturalnego położonego na zachód od zabudowań Szumowa. W obrębie zalegania złoża udokumentowano w kategorii C₁ i C₂ kilka mniejszych obszarów występowania piasku i pospółki wspólnie ze żwirem. Część z nich została już wyeksploatowana, a tereny zrekultywowane w kierunku wodnym, tworząc kilka zbiorników wodnych wykorzystywanych w części do celów rekreacyjnych oraz w kierunku rolnym i leśnym.

Eksploatowane od początków lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku pola złożowe położone są na ogół w obrębie tarasów i pagórków kemowych otaczających wał Czerwonego Boru oraz wzgórza moren martwego lodu położonych na zachód od zabudowań Szumowa oraz w okolicach wsi Głębozcz

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Wielki, Mroczy-Stylongi, Radwany-Zaorze, Rynoły, Wyszomierz Wielki, Zaręby-Jartuzy. Znaczna część złóż porośnięta jest kompleksami leśnymi, co utrudnia pozyskiwanie kopaliny.

Obecnie na obszarze gminy Szumowo eksploatowanych jest dziewiętnaście złóż kruszywa naturalnego (piasku ze żwirem).

Tabela 2: Udokumentowane złoża piasku ze żwirem w gminie Szumowo w 2025 roku

Nazwa złoża	Zasoby w tys. Mg	Pow. złoża w ha			Lokalizacja nr. dz.	Status
		Ogółem	Teren górniczy	Obszar górniczy		
Głęboz Wielki 3	346,62	1,7484	1,9010	1,9010	423, 424/3	złożo zagospodarowane
Mroczy Stylągi II	1.173,66	8,4909	10,210	10,210	88/23, 88/24 88/25, 88/26	złożo zagospodarowane
Radwany	1256,50	5,0920	5,7369	5,7369	30/1, 30/2 31/1, 31/2	złożo zagospodarowane
Szumowo VII	7136,32	34,3900	38,3867	38,3867		złożo zagospodarowane
Wyszomierz	140,26	1,9400	2,8137	1,9384	108/9, 108/10	złożo eksploatowane okresowo
Wyszomierz Wielki XV	948,11	2,1000	2,1336	2,1336	1/2	złożo rozpoznane szczegółowo
Wyszomierz Wielki XVI	96,71	1,1600	1,1943	1,1943	216, 217/1	złożo zagospodarowane
Zaręby Jartuzy	5067,20	11,1930	12,1918	11,1955	229, 230	złożo zagospodarowane
Głęboz Wielki	501,38	1,9210			439	złożo rozpoznane szczegółowo
Głęboz Wielki 2	265,38	1,4076				złożo rozpoznane szczegółowo
Szumowo	680,13	12,8000				złożo rozpoznane wstępnie
Szumowo V	222,03	25,3500			Szumowo 377-384, 604, 606 Wyszomierz 109	eksploatacja złoża zaniechana
Szumowo VIII	55,57	1,5435			529/1, 529/3	złożo zagospodarowane
Szumowo IX	1566,56	6,0716			27/1, 28, 29, 30, 32/3, 32/4	złożo rozpoznane szczegółowo
Rynoły II	676,28	2,1456			1/2	złożo rozpoznane szczegółowo
Wyszomierz Wielki XI	558,90	5,5100			163, 172/2	złożo rozpoznane szczegółowo
Wyszomierz Wielki XVII	226,30	1,9364			163/1, 163/2	złożo rozpoznane szczegółowo
Wyszomierz Wielki XVIII	320,52	2,6300			217/4, 217/5, 217/6	złożo rozpoznane szczegółowo
Zaręby Jartuzy II	1824,33	10,9729			343	złożo rozpoznane szczegółowo

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

W projekcie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono kilkanaście „stref górnictwa” o powierzchni od kilku do kilkudziesięciu hektarów obejmujących swoim zasięgiem obszary udokumentowanych złóż kopalin w chwili obecnej eksploatowanych lub przewidzianych pod eksploatację. Zakres przestrzenny stref wyznaczono na podstawie:

- granic udokumentowanych złóż kopalin (system MIDAS),
- granic obszarów górniczych (system MIDAS),
- granic terenów górniczych (system MIDAS),
- ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian,
- wizji terenowej, podczas której ustalono między innymi stopień zaawansowania działań rekultywacyjnych.

2.11. Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej

Na terenie gminy Szumowo nie występują obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych* (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1135).

2.12. Zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej

Zgodnie z art. 22 ust. 4 i 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, gmina prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków w formie kart adresowych zabytków nieruchomych znajdujących się na jej terenie.

Do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Szumowo wpisanych jest 28 pozycji, w tym 6 obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podlaskiego, są to:

- Kościół p.w. Nawiedzenia NMP w Szumowie,
- Synagoga (obecnie dom parafialny) w Szumowie,
- Szkoła w Srebrnym Borku,
- 8 nagrobków oraz starodrzew na cmentarzu parafialnym w Szumowie,
- Dawny Cmentarz ewangelicki w Paproci Dużej,
- Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Żabikowie

Na cmentarzu parafialnym w Szumowie znajdują się miejsca pamięci narodowej oraz groby wojenne.

Tabela 3: Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gminy Szumowo wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków

L.p.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Datowanie	Nr wpisu do rejestru	Data wpisu
1.	Szumowo ul. 1 Maja 60	Kościół parafialny p.w. Nawiedzenia NMP	1867	79	02.05.1980
2.	Szumowo ul. 1 Maja 60	Synagoga (obecnie dom parafialny)	1938	314	12.11.1987
3.	Srebrny Borek 65	Szkoła	1912-1914	497	29.09.1993

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

4.	Szumowo ul. Cmentarna	8 nagrobków oraz starodrzew na cmentarzu rzymskokatolickim	XIX w.	346	21.12.1987
5.	Paproć Duża	Dawny cmentarz ewangelicki	XIX w.	351	23.12.1987
6.	Żabikowo Rządowe	Cmentarz wojenny z I wojny światowej		274	11.03.1987

Źródło: Gminny program opieki nad zabytkami

Tabela 4: Obiekty nieruchome z terenu gminy Szumowo ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków za wyjątkiem obiektów wpisanych do rejestru zabytków

L.p.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Datowanie
1.	Szumowo	Cmentarz rzymskokatolicki	
2.	Paproć Duża	Historyczny układ przestrzenny wsi Paproć Duża	
3.	Szumowo ul. 1 Maja 37	Budynek biblioteki	1930
4.	Szumowo ul. 1 Maja 11	Gminne Przedszkole	1937
5.	Paproć Duża 101	Młyn motorowo-elektryczny	1935
6.	Srebrna 100	Młyn motorowo-elektryczny	1925
7.	Srebrny Borek	Cmentarz ewangelicki	XIX w.
8.	Głęboz Wielki	Dwie mogiły ludności żydowskiej na terenie Lasów Państwowych	1943
9.	Głęboz Wielki	Bunkier	II woj. św.
10.	Szumowo ul 1 Maja 56	Dom	1910
11.	Szumowo ul. 1 Maja 92	Dom	1945
12.	Szumowo ul. 1 Maja 111	Dom	1945
13.	Paproć Duża 39	Dom	XX w.
14.	Srebrny Borek 57	Dom	XIX w.
15.	Zaręby Jartuzy 14	Dom	XX w.
16.	Srebrna 112	Dom	XX w.
17.	Radwany Zaorze 8	Dom	XX w.
18.	Radwany Zaorze 10	Dom	XX w.
19.	Radwany Zaorze 11	Dom	XX w.
20.	Pęchratka Polska	Kapliczka	XX w.
21.	Srebrna 111	Dom	XIX w.
22.	Srebrna 132	Dom	XIX w.

Źródło: Gminny program opieki nad zabytkami

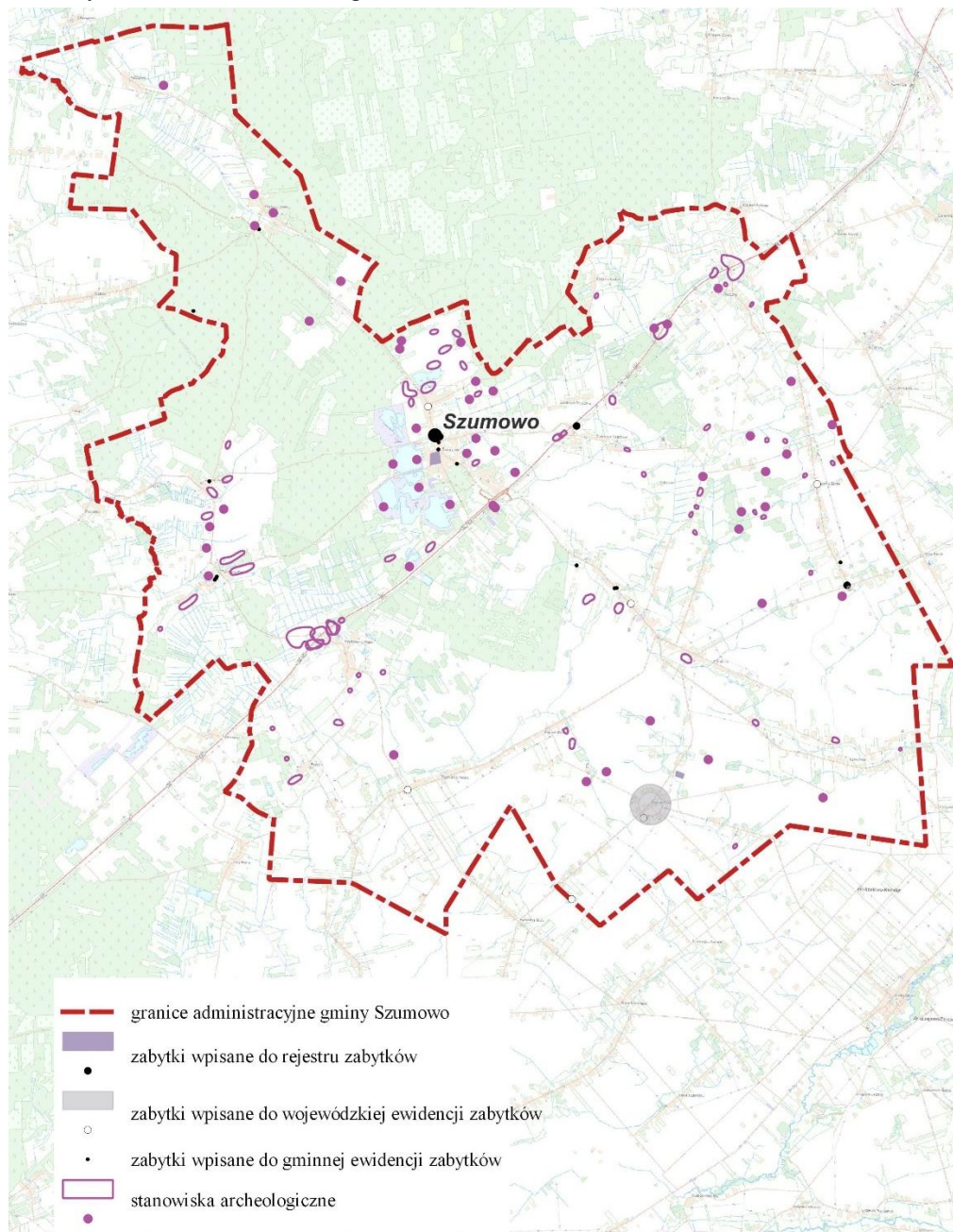
Zabytki ruchome z terenu gminy Szumowo stanowią wystrój i wyposażenie kościoła parafialnego pw. Nawiedzenia NMP w Szumowie. Do najważniejszych zabytków ruchomych znajdujących się w kościele należy zaliczyć obrazy w lewym bocznym ołtarzu Matki Boskiej Różańcowej z 1849 r., w prawym bocznym ołtarzu Św. Antoniego Padewskiego z Dzieciątkiem, barokowe w. XVIII, ambonę

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

neobarokową z ok. 1870 r., krucyfiks procesyjny z poł. XVII wieku, krzyż ołtarzowy i lichtarze. Do grupy zabytków ruchomych zaliczyć możemy także liczne nagrobki znajdujące się na cmentarzu parafialnym.

Na terenie gminy znajduje się 116 obiektów (stanowisk) archeologicznych.

Rysunek 10: Zabytki i stanowiska archeologiczne

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

2.13. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne

Na terenie gminy Szumowo nie występują pomniki zagłady w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2120).

2.14. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Na terenie gminy Szumowo nie wyznaczono terenów zamkniętych w rozumieniu art. 10 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 z późn. zm.).

2.15. Obszary ograniczonego użytkowania

Strefy ochronne (sanitarne) cmentarzy

Na obszarze gminy Szumowo zlokalizowany jest jeden czynny cmentarz parafialny w Szumowie. Miejsca pochówku zwłok stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt i ogólnie dla środowiska. W gruncie gromadzą się tam przede wszystkim gazy, takie jak amoniak, dwutlenek węgla, czy metan oraz substancje organiczne, które w dużych stężeniach są toksyczne. Pojawiają się też patogeny takie jak wirusy i bakterie, w tym wektory chorób zakaźnych. Ocenia się, że cmentarze mogą być jednym ze źródeł pochodzenia bakterii antybiotykoodpornych.

Duży zasięg skażenia mają metale ciężkie i związki nieorganiczne. Istotnym zagrożeniem są substancje chemiczne używane do balsamowania zwłok, jak np. formalina, a także trumny zabezpieczane środkami konserwującymi, lakierami i impregnatami, które z upływem czasu przedostają się do gleby i do środowiska. W oparciu o badania przenikania substancji organicznych powstających w procesie rozkładu zwłok do gleby i do wód gruntowych, powstały przepisy prawne dotyczące odległości cmentarzy od siedzib ludzkich.

Odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 roku *w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze* (Dz. U. Nr 52 z dnia 16 września 1959 roku, poz. 315).

Zgodnie z rozporządzeniem odległość ta powinna wynosić co najmniej 150 m, która może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 m do 150 m posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m.

W obrębie strefy ochrony bezpośredniej wokół cmentarza parafialnego w Szumowie funkcjonują tereny już zainwestowane w ramach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych. Z uwagi na niniejszy fakt w dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo nie wyznaczono odrębnej „strefy otwartej” z zakazem zabudowy, w ramach ochrony bezpośredniej wokół cmentarza.

Strefy ochronne ujęć wody

W gminie Szumowo znajduje się sześć ujęć wód podziemnych na potrzeby zaopatrzenia ludności i gospodarki w wodę pitną. Ujęcia wód zlokalizowane są w Szumowie, Łętownicy, Srebrnym Borku, Wyszomierzu Wielkim, Pęchratce Polskiej oraz Paproci Dużej.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych ustanowiono, mogą być ustanawiane:

- strefy ochronne ujęć wody bezpośrednio i pośrednio,
- obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych.

Strefa ochronna źródła wody i ujęcia wody podlega zakazom i ograniczeniom w zakresie użytkowania i korzystania z wody obejmując ujęcie wody, źródło wody oraz grunty do nich przyległe. Strefę ochronną dzieli się na bezpośrednią i pośrednią (wewnętrzna i zewnętrzna).

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Dopuszcza się ustanowienie strefy ochronnej obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej, jeżeli jest to uzasadnione lokalnymi warunkami hydrogeologicznymi, hydrologicznymi i geomorfologicznymi oraz zapewnia konieczną ochronę ujmowanej wody.

Wszystkie studnie zlokalizowane na terenie gminy posiadają strefy ochrony bezpośredniej o szerokości do 10 m od zarysu urządzeń oraz są ogrodzone siatką. Na terenie stref ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęć wody oraz należy zapewnić:

- odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, aby nie przedostawały się do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarowanie terenów zielenią,
- szczelne odprowadzanie poza granice stref ścieków z urządzeń sanitarnych,
- ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywania osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić i oznakować z tablicami zawierającymi informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody, jeżeli czas przepływu wody od granicy obszaru zasilania do ujęcia jest dłuższy od 25 lat, strefa ochronna powinna obejmować obszar wyznaczony 25-letnim czasem wymiany wody w warstwie wodonośnej.

Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych wyznacza się na podstawie ustaleń zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej tego ujęcia. Zgodnie z opracowanymi dokumentacjami hydrogeologicznymi dla ujęć wód na cele publiczne dotychczas na terenie gminy Szumowo strefę ochrony pośredniej posiadały następujące ujęcia: w Szumowie, Srebrnym Borku, Wyszomierzu Wielkim oraz Paproci Dużej. W wyniku przeprowadzonych badań i analiz hydrogeologicznych powyższe strefy ochrony pośrednie zostały zniesione.

Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych

Zachodnia część gminy Szumowo położona jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka Warszawska.

Strefa ochronna to obszar, na którym obowiązują szczególne zasady użytkowania gruntów i korzystania z wód, mające na celu ochronne tego zbiornika przed zanieczyszczeniami. Celem tej strefy jest zapobieganie degradacji wód podziemnych, które są ważnym źródłem wody pitnej.

Ograniczenia w strefie ochronnej zbiornika mogą dotyczyć:

- stosowania nawozów i środków ochrony roślin,
- odprowadzania ścieków o budowy szczelnych szamb,
- lokalizacji zakładów stwarzających ryzyko zanieczyszczenia wód,
- szczelności fundamentów do odprowadzania wód opadowych,
- składowania odpadów, które mogą stanowić źródło zanieczyszczeń.

Strefy ochronne i pasy technologiczne linii elektroenergetycznych

Wzdłuż linii energetycznych średniego napięcia (15 kV), zgodnie z zobowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi, wyznacza się strefy ograniczonego użytkowania o szerokości po 7,0 m na stronę od osi linii, w obrębie których obowiązują stosowne zakazy zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi oraz wprowadzania wysokich zadrzewień.

Strefy kontrolowane sieci gazowej

Dla sieci gazowej należy uwzględnić strefy kontrolowane gazociągu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26.04.2013 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz.U. z 2023 r. poz. 640).

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono odrębne „strefy otwarte” odpowiadające szerokościom stref kontrolowanych wyznaczonych wzdłuż: gazociągu wysokiego ciśnienia DN700 Interkonektor Polska-Litwa oraz gazociągu tranzytowego wysokiego ciśnienia „Jamał” (aktualnie nieczynny), w obrębie których wykluczono możliwość zabudowy (ograniczony zakres profilu funkcjonalnego – dodatkowego stref planistycznych). Odstąpiono od wyznaczania niezależnych stref otwartych wzdłuż gazociągu wysokiego ciśnienia DN250 Wólka Radzymińska – Rembelszczyzna, z uwagi na fakt, iż gazociąg ten na przeważającym odcinku znalazł się w obrębie „strefy komunikacyjnej” drogi ekspresowej S8.

2.16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Obszarami, które wymagają rekultywacji są tereny eksploatowanych złóż kopalin. Rekultywacja powinna polegać na niwelowaniu powierzchni ziemi, łagodzeniu skarp wyrobisk i przywracanie im funkcji użytkowych w kierunku wodnym, leśnym, rolnym lub rekreacyjnym. Część obszarów poeksploatacyjnych jest już zrekultywowana. Poniżej przedstawiono widok na tereny poeksploatacyjne zrekultywowane w kierunku wodnym, wykorzystywane w celu m.in. rekreacyjnym.

Zdjęcie 1: Widok na zrekultywowane tereny poeksploatacyjne w Szumowie

2.17. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

Gmina Szumowo nie posiada aktualnego programu rewitalizacji.

2.18. Obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją

Gmina Szumowo nie znajduje się w granicach aglomeracji, dla Gminy nie wyznaczono obszaru cichego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.).

2.19. Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne

W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne zajmujące 10 205 ha stanowiące około 72,3 % ogólnej powierzchni gminy, dalej użytki leśne o powierzchni 3 313 ha (23,5 %), grunty zabudowane i zurbanizowane – 562 ha (4,0 %), w tym drogi - 481 ha (3,4 %) oraz grunty pod wodami – 168 (0,1%). Wśród gruntów rolnych tereny zabudowane obejmują powierzchnię 381 ha.

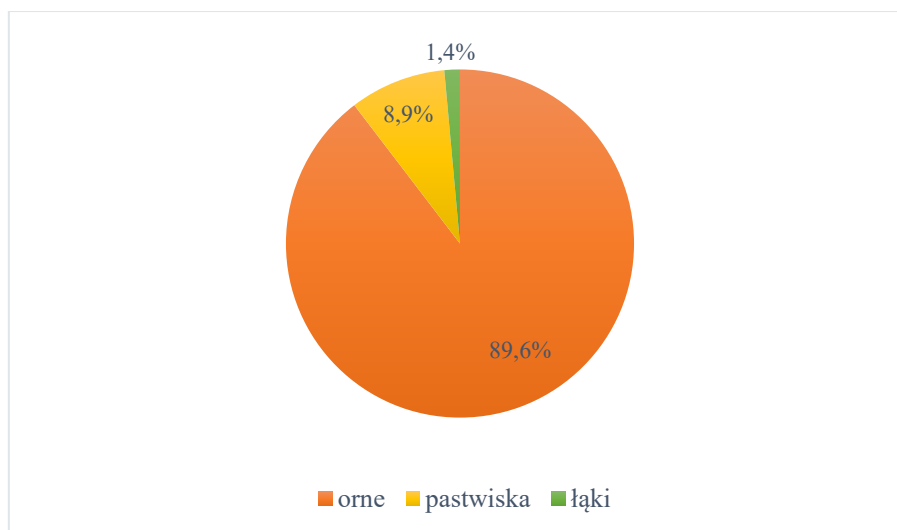
W strukturze użytkowania gruntów rolnych zdecydowanie przeważają grunty orne, które zajmują powierzchnię 7 348 ha (72 %), następnie pastwiska trwałe – 1 318 ha (12,9 %), łąki trwałe - 919 ha (9,0 %) oraz sady - 1 ha.

Gmina charakteryzuje się dobrymi warunkami jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wskaźnik - 65,7 pkt., przy 54,3 pkt. w województwie podlaskim). Najwyższą wartość rolniczą przedstawiają gleby występujące w okolicach wsi Pęchratka Polska, Pęchratka Mała, Paproć Duża, Srebrna, Srebrny Borek, Wyszomierz Wielki.

W strukturze obszarowej największy odsetek (68%) zajmują gleby III i IV klasy bonitacyjnej, gleby V i VI klasy stanowią 30%. Na terenie Gminy gleby klasy I nie występują, a gleby klasy II występują, lecz stanowią znikomy odsetek powierzchni użytków rolnych. Grunty orne klasy IIIa zajmują powierzchnię zaledwie 158 ha, ale już klasa IIIb obejmuje powierzchnię 2 027 ha. Spośród użytków zielonych dominuje IV i V klasa bonitacyjna.

W strukturze obszarowej grunty klas II i III stanowią 16,7% powierzchni gminy. Najwięcej spośród tych gruntów stanowią grunty orne – ok. 90%, następnie pastwiska – ok. 9% i najmniej łąki – ok. 1,4%, co przedstawia poniższy wykres:

Wykres 1: Udział poszczególnych gruntów w ogólnej powierzchni gruntów rolnych klas II i III na terenie gminy Szumowo

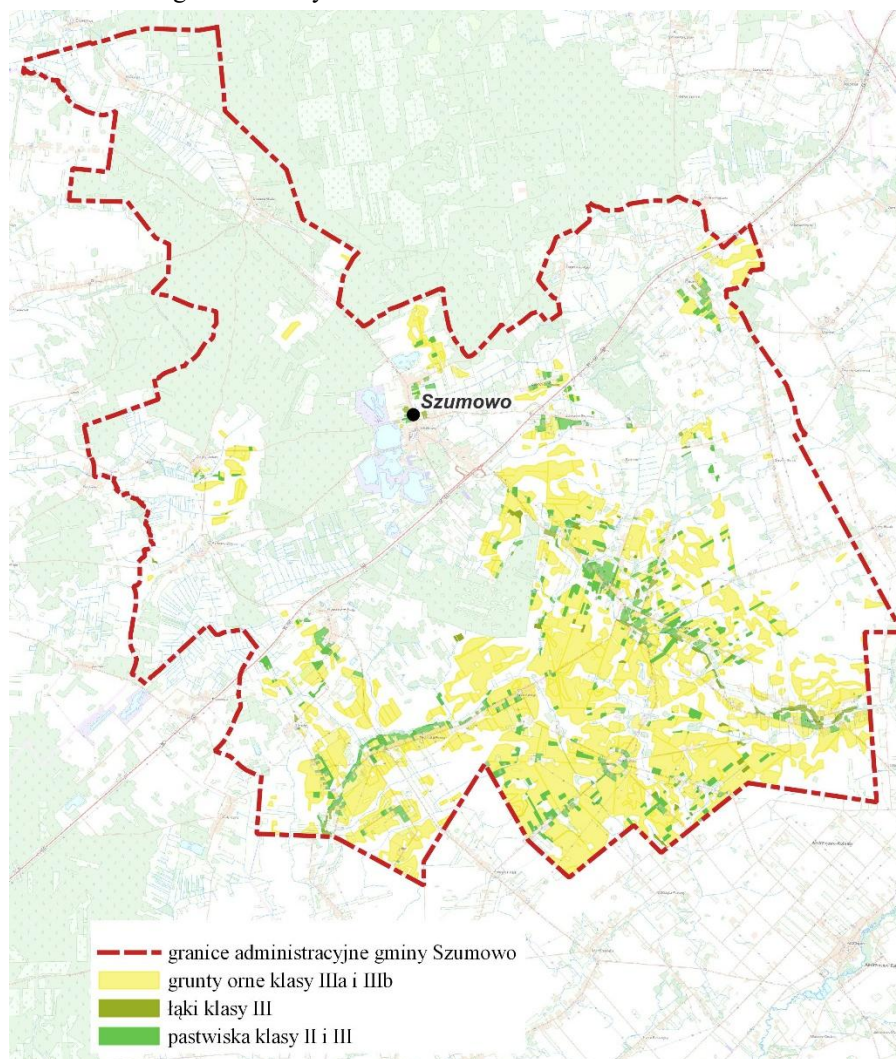

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB powiatu zambrowskiego

Rozmieszczenie gruntów rolnych klas II i III zobrazowano na mapie.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Rysunek 11: Rozmieszczenie gruntów rolnych klas II i III

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB gminy Szumowo

Pod względem lesistości gmina należy do obszarów średnio zalesionych, a odsetek lasów w strukturze użytkowania wynosi 23,5% ogólnej jej powierzchni, przy 30,8% w województwie podlaskim.

W strukturze własności zdecydowanie dominują lasy prywatne zajmujące 67,8% powierzchni, a lasy Nadleśnictwa Łomża posiadają udział 32,2%.

Lasy rozmieszczone są nierównomiernie, a największa koncentracja terenów leśnych występuje w północnej i środkowej części gminy (uroczysko Rząśnik, uroczysko Żabikowo, uroczysko Srebrna - Wyszomierz Wielki).

Uroczysko Rząśnik stanowi najrozleglejszy kompleks lasów państwowych z dominującym typem siedliska boru świeżego, które występuje na najuboższych glebach piaszczystych. Drzewostan stanowi przede wszystkim sosna z domieszką brzozy, czasem dębu, podszyt jałowiec i jarzębina, a runo leśne borówki i wrzosy.

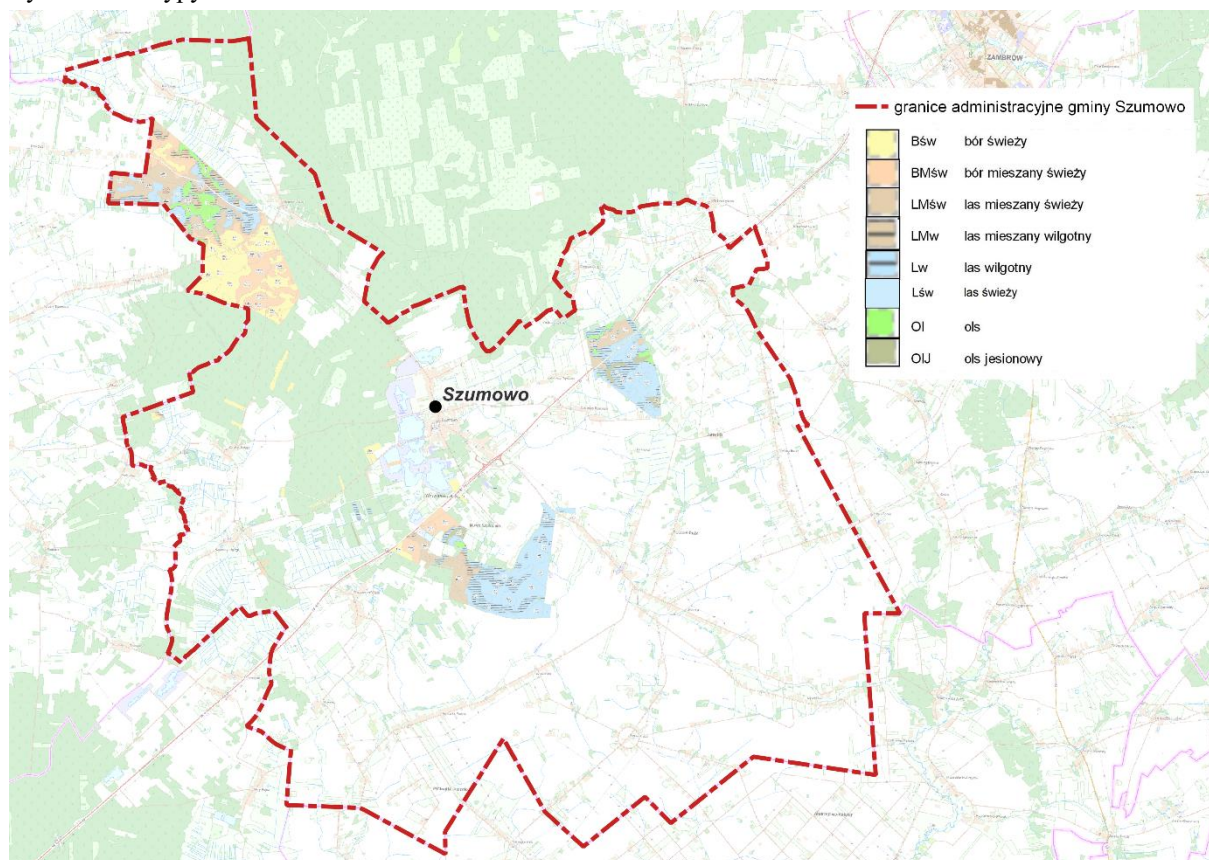
Na mniejszych powierzchniach pojawiają się żyzniejsze siedliska boru mieszanego świeżego, lasu mieszanego, lasu świeżego, lasu wilgotnego i olsu. Siedliska borowe mieszane świeże porastają piaszczyste gleby z drzewostanami sosnowymi z większym udziałem innych gatunków drzew typu dębu, grabu, brzozy i olsów. W podszytce spotyka się leszczynę, kruszynę, jarzębinę, a w dnie lasu poziomki, rokiety i borówki.

Lasy mieszane występują w zachodniej, centralnej i wschodniej części gminy w kompleksach

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Żabikowo i Srebrna – Wyszomierz Wielki. Drzewostan mają zróżnicowany - sosna, dąb, brzoza lub osika, a podszyt i runo są dość bogate i bujne.

Rysunek 12: Typy siedliskowe lasów

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do Planu ogólnego gminy Szumowo

Las świeży zajmuje większe powierzchnie na wschodzie obszaru, na glebach brunatnych. Drzewostan reprezentowany jest przez dąb, brzozę lub osikę. Runo i podszyt odznaczają się dużą bujnością.

Lasy wilgotne, bory mieszane i olsy występują w obniżeniach terenu lub w pobliżu cieków na glebach murszowych. Największe ich kompleksy spotyka się w okolicach Żabikowa, Srebrnej i Wyszomierza Wielkiego. W zależności od żyzności podłoża podszyt i runo są zróżnicowane, tak pod względem gatunkowym, jak i bujności.

Lasy wodochronne znajdują się w następujących oddziałach: 92-96, 97g, 98, 99a, b, c, 101, 102, 107, 108, 109g, 112b, c, d, f, g, h, 105c, d, 124g, 125, 128, 129, 130c, d, f, 133.

Obszary leśne posiadają wielorakie znaczenie wśród których wymienić trzeba rolę gospodarczą, turystyczną i ekologiczną.

Na terenie gminy Szumowo gospodarcze znaczenie lasów jest małe. Na stan taki wpływ mają przede wszystkim: mało korzystna struktura wiekowa i małe zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów oraz mała odporność siedlisk leśnych. Gospodarka produkcyjna lasów państwowych polega na bilansowaniu zrębów z odnowieniami. W lasach prywatnych gospodarcza rola lasów ogranicza się do pozyskiwania drewna na potrzeby budownictwa indywidualnego oraz na opał.

Małe jest również znaczenie turystyczne, choć potencjał w tym zakresie jest znaczący. Najbardziej predysponowane są większe kompleksy leśne porastające siedliska świeże z drzewostanem sosnowym w wieku powyżej 40 lat. Klimat wnętrza lasów sprzyja pobytovi ludzi, a umiarkowane zwarcie podszytu i drzewostanu umożliwia swobodną penetrację. Obszary leśne cechuje ponadto znaczna odporność na antropopresję oraz atrakcyjność krajobrazowa. Lasy tej kategorii przydatności występują w obrębie

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

wyniesionych partii wału Czerwonego Boru (okolice wsi Kaczynek, Głęboz i Szumowo).

Potencjalne możliwości wykorzystania dla rekreacji posiadają lasy na siedliskach świeżych, lecz z drzewostanami do 40 lat, z czym wiąże się większe zwarcie, mniejsza odporność, słabe wykształcenie fizjocenozy itp. Do czasu osiągnięcia przez roślinność większej stabilności i odporności należy wykluczyć z wykorzystania turystycznego.

Ograniczone możliwości reprezentują bory wilgotne z drzewostanami powyżej 40 lat, gdzie penetracja turystyczna ograniczona może być do wyznaczonych szlaków.

Ekologiczna funkcja lasów poza powszechnie uznanymi wartościami ogranicza się do powierzchni 443 ha lasów wodochronnych występujących w obrębie lasów państwowych Nadleśnictwa Łomża. Drzewostany te stanowią ciągi hydrologiczne siedlisk wilgotnych, chroniące zasoby wodne.

Podczas prac nad dokumentem Planu ogólnego Gminy Szumowo uwzględniono konieczność ochrony gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych oraz gruntów leśnych. Gleby szczególnie przydatne do produkcji rolniczej znalazły się przede wszystkim w obrębie: stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową (SZ), stref produkcji rolniczej (SR), które nie powodują wyłączenia gruntów z produkcji rolnej oraz w obrębie stref otwartych (SO). W ramach profilu funkcjonalnego – dodatkowego stref otwartych dopuszczono możliwość realizacji instalacji OZE, w tym między innymi elektrowni wiatrowych oraz elektrowni słonecznych.

W kontekście elektrowni wiatrowych należy podkreślić, iż zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 maja 2016 r. *o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 317) ich lokalizacja następuje wyłącznie na podstawie planu miejscowego. To właśnie podczas procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych zachodzi konieczność uzyskania zgody właściwego organu na dokonanie zmiany ich przeznaczenia na cele posadowienia turbin wiatrowych. Procedura sporządzenia planu miejscowego odbywa się na podstawie i z zachowaniem zgodności z wcześniej dokonanymi ustaleniami planu ogólnego gminy.

W przypadku elektrowni słonecznych ich lokalizacja na gruntach rolnych wysokich klas bonitacyjnych oraz gruntach leśnych, zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 4 u.p.z.p. również jest możliwa wyłącznie w drodze opracowania i uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

2.20. Zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 roku *w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* (Dz.U. z 2016 r. poz. 138) na terenie gminy Szumowo nie jest zlokalizowany jakikolwiek zakład mogący być zakwalifikowany do kategorii zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W bezpośrednim sąsiedztwie, w Grzymałach w gminie Zambrów zlokalizowana jest Tłocznia Gazu Zambrów na gazociągu tranzytowym JAMAŁ-EUROPA (przepompownia, Gmina Zambrów). Tłocznia Gazu ze względu na ilość i rodzaj substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie jakim jest gaz ziemny zaliczana jest do zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR). Obecnie ze względu na sytuację geopolityczną i nałożone embargo na import gazu ziemnego z Rosji ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej nie występuje.

Do źródeł zagrożenia na terenie gminy należy zaliczyć również gazociąg tranzytowy JAMAŁ-EUROPA przebiegający przez teren gminy oraz drogowy transport materiałów niebezpiecznych, głównie paliw odbywający się drogą ekspresową S8.

W ostatnich latach nie odnotowano na terenie gminy wystąpienia poważnych awarii, ani też nadzwyczajnego zanieczyszczenia środowiska. Nie stwierdzono również nieprawidłowości w eksploatacji obiektów będących potencjalnymi źródłami awarii.

2.21. Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego

Gmina Szumowo zlokalizowana jest poza pasem nadbrzeżnym według definicji z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. *o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1125 z późn. zm.).

2.22. Rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu

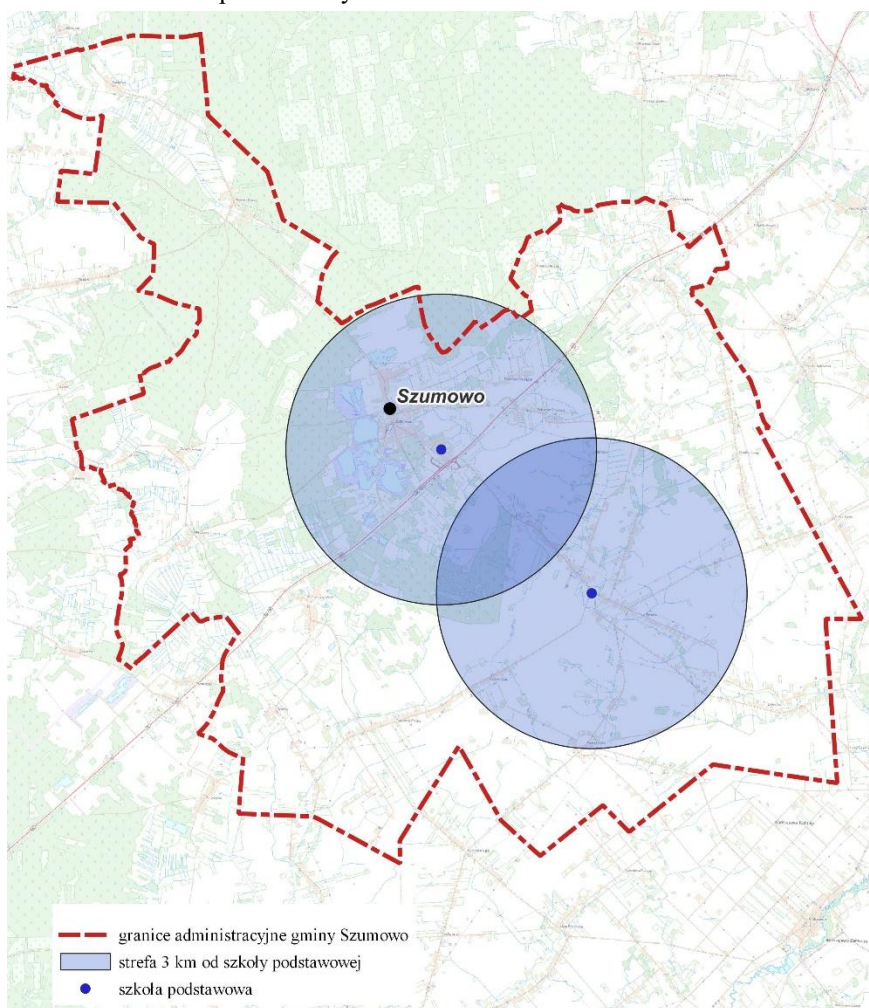
Obiekty infrastruktury społecznej

Na terenie gminy Szumowo funkcjonują następujące jednostki oświatowe:

- Zespół Szkół w Szumowie (szkoła podstawowa i przedszkole),
- Szkoła Podstawowa w Srebrnej (szkoła podstawowa i oddziały przedszkolne).

Na terenie gminy działa Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Szumowie, realizujące zadania związane z edukacją i rozpowszechnianiem kultury, organizujące zajęcia aktywizujące lokalną społeczność. Na terenie gminy funkcjonuje także Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Pęchratce Polskiej. Obiekt przeznaczony jest do pobytu dziennego dla 15 osób oraz do całodobowego zamieszkania dla 5 osób. Podopieczni mają zapewnioną opiekę pielęgniarską i rehabilitacyjną. Poza ww. ośrodkiem na terenie Gminy znajdują się świetlice wiejskie, gdzie odbywają się różnego rodzaju wydarzenia kulturowe, sportowe, spotkania mieszkańców itp.

Rysunek 13: Rozmieszczenie szkół podstawowych wraz ze strefami

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.szumowo.pl/>

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Obiekty infrastruktury technicznej

Gmina Szumowo wyposażona jest w następujące elementy infrastruktury technicznej:

- sieć wodociągową za stacjami ujęć i uzdatniania wody w Szumowie, Łętownicy, Srebrnym Borku, Wyszomierzu Wielkim, Pęczratce Polskiej oraz Paproci Dużej,
- sieć kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków w Szumowie,
- sieć kanalizacji deszczowej,
- sieć elektroenergetyczną,
- sieć telekomunikacyjną z szerokopasmową linią światłowodową.

System zaopatrzenia w wodę w gminie Szumowo oparty jest na sześciu stacjach wodociągowych i 13 ujęciach wody podziemnej, eksploatowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Szumowie. Każda stacja wodociągowa posiada po dwie studnie głębinowe ujmujące wodę z warstw wodonośnych, za wyjątkiem SUW w Srebrnym Borku, w którym woda ujmowana jest z trzech studni.

Stacje wodociągowe zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Szumowie, Łętownicy, Srebrnym Borku, Wyszomierzu Wielkim, Pęczratce Polskiej oraz Paproci Dużej.

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w gminie Szumowo wynosi 110,8 km. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 1457 odbiorców. Ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę korzysta 4375 mieszkańców, tj. 96,1% ogółu ludności gminy. Przeciętne zużycie wody w gminie wynosi 0,211 m³ na dobę na jednego mieszkańca.

Ujęcia wody oraz sieć wodociągowa w większości budowane były w latach 60-tych i 70-tych XX wieku. Znajdują się w zróżnicowanym stanie technicznym. Sieć wodociągowa wybudowana była w większości z rur azbestowo-cementowych oraz stalowych przyłączy. Trwa sukcesywna wymiana na rury PCV, jak również rozbudowa i modernizacja istniejących stacji ujęć i uzdatniania wody.

Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę czerpaną ze źródeł podziemnych o średniej II klasie czystości. Woda wymaga uzdatniania z uwagi na podwyższone zawartości żelaza, manganu i jonu amonowego.

Nadal występują problemy z jakością hydrantów p-poż. Część z nich wymaga gruntownych prac konserwacyjnych. Uciążliwością jest niekontrolowany pobór wody z hydrantów przez rolników.

Charakterystyka stacji ujęć i uzdatniania wody w gminie Szumowo:

SUW Szumowo

- głębokość studni: SW2 - 80 m i SW3 - 64 m,
- wydajność: 113 m³/h (2712 m³/dobę),
- strefa ochrony bezpośredniej.

Stacja zaopatruje w wodę miejscowości: Szumowo, Żabikowo Prywatne, Głęboz Wielki i Kaczynek.

SUW Pęczratka Polska

- głębokość studni: SW1 - 55,5 m, SW2-62 m,
- wydajność 121 m³/h (2904 m³/dobę).

Stacja zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości: Pęczratka Polska, Rynołyty i Paproć Mała.

SUW Wyszomierz

- głębokość studni: SW1 - 77,5 m, SW2 - 78 m,
- wydajność 135,8 m³/h (3259,2 m³/dobę).

Stacja zaopatruje w wodę miejscowości: Wyszomierz Wielki, Radwany-Zaorze, Mroczi- Stylongi, Zaręby-Jartuzy i Stryjki.

SUW Paproć Duża

- głębokość studni: SW1 - 71 m, SW2 - 70 m,
- wydajność 109 m³/h (2616 m³/dobę).

Na stacji funkcjonuje tylko jedna studnia SW-2, bez możliwości rezerwowego załączenia drugiej. W sytuacjach awaryjnych woda jest zabezpieczana z hydroforni w Pęczratce Polskiej lub Srebrnym Borku. Ze stacji zaopatrywana jest w wodę ludność miejscowości Paproć Duża i Paproć Mała.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

SUW Łętownica

- głębokość studni: SW1 - 114 m, SW2 - 133 m,
- wydajność 70 m³/h (1680 m³/dobę).

Sieć wodociągowa zaopatruje w wodę mieszkańców wsi Łętownica.

SUW Srebrny Borek

- głębokość studni: SW1 - 93 m, SW2 - 100 m, SW3 - 95 m,
- wydajność 115 m³/h (2760 m³/dobę).

Ze stacji wodociągowej zaopatrywane są następujące miejscowości: Srebrny Borek, Krajewo Łętowo, Krajewo Budziły, Ostrożne, Srebrna, Żabikowo Rządowe, Kalinowo, Łętownica oraz kilka wsi z gminy Zambrów.

Odprowadzanie ścieków na terenie gminy Szumowo odbywa się poprzez sieć kanalizacji sanitarnej obejmującej miejscowości Szumowo, Nowe Szumowo i Srebrna oraz modułową oczyszczalnię ścieków o przepustowości 350 m³/d wraz z punktem przyjmowania ścieków dowożonych, zlokalizowaną w obrębie gruntów Szumowo (dz. ewid. nr 241 i 242). Inwestycja została zrealizowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 oraz przy pomocy środków pochodzących z Funduszy Rządowych.

W wyniku realizacji ww. projektu powstało 483 przydomowych przepompowni, 4 średnie pompownie przy budynkach użyteczności publicznej oraz jedna duża przepompownia sieciowa zlokalizowana w miejscowości Srebrna. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej wynosi 40,2 km. Aktualnie trwają prace nad dalszą rozbudową sieci kanalizacyjnej w gminie. Odprowadzanie oczyszczonych ścieków następuje do kanału Szumowo-Łętownica.

Na mocy Uchwały XXIX/263/2016 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 24 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Szumowo zgodnie z Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych, wyznaczono aglomerację Szumowo o równoważnej liczbie 2527 mieszkańców, obejmującą obszar miejscowości Szumowo oraz wsie Nowe Szumowo i Srebrna. Zgodnie z definicją aglomeracja oznacza obszar, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych. Zadania z zakresu zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Szumowo realizuje Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Szumowie.

Ścieki odprowadzane są także do przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych, powszechnie zwanych szambami. W 2024 roku na terenie gminy Szumowo funkcjonowało 317 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 375 zbiorników bezodpływowych. Występują przypadki, że nieczystości powstające w gospodarstwach rolnych i domowych kierowane są do nieszczelnych szamb lub bezpośrednio do wód i gruntu.

Sieć kanalizacji deszczowej w gminie jest znikoma i ogranicza się do kilku lokalnych placów i parkingów odprowadzając wody opadowe do najbliższych rowów. Najdłuższa z nich to 200 m sieć kanalizacji deszczowej zlokalizowana przed gminnym ośrodkiem kultury oraz remizą straży pożarnej w Szumowie.

Przez teren gminy Szumowo przebiegają sieci elektroenergetyczne należące do PGE Dystrybucja S.A. Zasilanie w energię elektryczną ludności i gospodarki gminy odbywa się z istniejącej stacji transformatorowej 110/15 kV/GPZ/ w Zambrowie, za pośrednictwem linii napowietrznych 15 kV i stacji transformatorowych 15/04kV. Stanowią one główne elementy układu elektroenergetycznego, od którego wyprowadzane są linie niskiego napięcia doprowadzające energię bezpośrednio do odbiorców. Na terenie gminy Szumowo brak jest przesyłowych linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć 110 kV, 220 kV i 400 kV.

Energetykę odnawialną reprezentują dwie farmy fotowoltaiczne zlokalizowane w obrębie kopalni kruszywa w Szumowie, farma fotowoltaiczna w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków oraz kilkadziesiąt

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

mikroinstalacji fotowoltaicznych o mocy zazwyczaj do 50 kW, dość powszechnie występujących na terenie całej gminy.

Sieć telekomunikacyjną na terenie gminy tworzą kablowe linie telekomunikacyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej zlokalizowane w:

- stacje bazowe Orange i T-Mobile w Żabikowie Prywatnym (wieża T-Mobile),
- stacja bazowa Play w Żabikowie Prywatnym (wieża Cellnex/On Tower),
- stacje bazowe T-Mobile i Orange w Szumowie (wieża Orange przy stacji paliw Orlen),
- stacja bazowa Plus w Szumowie (wieża Cellnex przy stacji paliw Orlen),
- stacje bazowe T-Mobile i Orange w Wyszomierzu Wielkim (wieża T-Mobile).

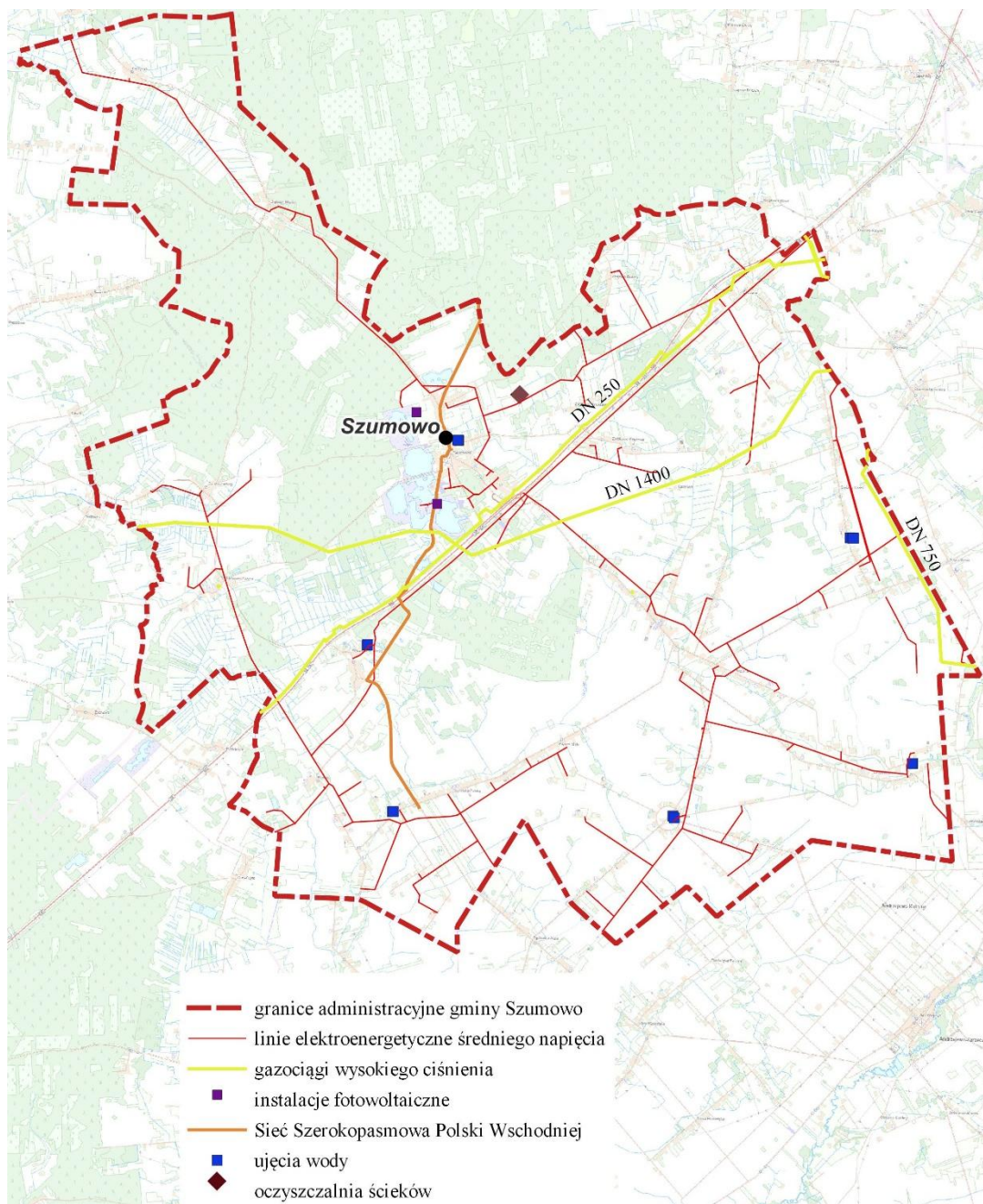
Ponadto przez obszar gminy przebiega szerokopasmowa linia światłowodowa zrealizowana w ramach programu Polska Wschodnia.

Przez obszar gminy przebiegają dwa gazociągi tranzytowe:

- gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy 750 mm relacji Rembelszczyzna – Białystok,
- gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy 1400 mm relacji Jamał (Rosja) – Europa Zachodnia (nieczynny).

Przez teren Gminy przebiega także gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 Wólka Radzywińska – Rembelszczyzna. Gmina posiada opracowaną “Koncepcję gazyfikacji gminy Szumowo” zgodnie z którą głównymi elementami sieci są: gazociągu podłączeniowy o średnicy 100 mm i długości około 250 m, stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia o wydajności 3200 m³/h zlokalizowana w Szumowie z wyznaczoną lokalizacją oraz sieć gazowa średniego ciśnienia o długości docelowej 87,6 km. Obecnie zaopatrzenie mieszkańców gminy w gaz odbywa się poprzez dystrybucję butli gazu propan - butan.

Rysunek 14: Infrastruktura techniczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT oraz PZPW

Odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie z terenu gminy Szumowo, realizowany jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Szumowie. Systemem gospodarowania odpadami objęto według stanu na 31 grudnia 2024 r. ogółem 1129 nieruchomości.

Wszystkie nieruchomości zostały wyposażone w odpowiednie pojemniki i worki do segregacji. Pobierana opłata przeznaczona jest na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w skład których wchodzi odbiór, transport, utylizacja odpadów, utrzymanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK), zysk firmy obsługującej, koszt obsługi administracyjnej i informatycznej systemu.

Stały Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych funkcjonuje w Szumowie, przy ul. Przemysłowej 5. Do PSZOK-u można nieodpłatnie dostarczyć zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony (z wyjątkiem ciągnikowych, samochodów ciężarowych, przyczep itp.), odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i remontowe - do 1 m³,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

odpady ulegające biodegradacji, odpady zielone, odpady segregowane.

Odpady wielkogabarytowe, meble oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny odbierany jest według harmonogramu z poszczególnych posesji, co najmniej dwa razy w roku.

W roku 2025 usługę przejęło Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zambrowie. Gmina Szumowo należy do Zachodniego Regionu Gospodarki Odpadami Obszar Czerwony Bór. Odebrane z terenu gminy zmieszane odpady komunalne i odpady zielone są przekazywane i zagospodarowywane przez Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze oraz Zakład Przetwarzania Zużytego Sprzętu Elektrycznego Oddział w Łomazach.

Gmina Szumowo w roku 2024 nie osiągnęła poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania został osiągnięty. W związku z niskim poziomem recyklingu konieczne jest podejmowanie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie segregacji odpadów.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 733) gminy są obowiązane ograniczyć poziom składowania odpadów komunalnych i nie przekraczać 30 % wagowo w latach 2025-2029. W 2024 roku poziom składowania odpadów w gminie Szumowo wyniósł zaledwie 14,51%.

W 2024 r. nie odnotowano przekroczenia w poziomie ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Nie osiągnięto jednak wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

Tabela 5: Zestawienie odebranych odpadów na terenie gminy Szumowo na podstawie sprawozdań podmiotów odbierających odpady w 2024 roku

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]
15 01 07	Opakowania ze szkła	83,38
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	40,6
20 03 01	Nieselegowane (zmieszane) odpady komunalne	447,14
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	58,28
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	30,78
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	16,44
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	126,84
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	0,2
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	61,76

Źródło: Analiza gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Szumowo za 2024 rok

Tabela 6: Zestawienie odpadów z PSZOK w Szumowie w 2024 roku

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg]
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	47,16

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

16 01 03	Zużyte opony	7,56
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,04

Źródło: Analiza gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Szumowo za 2024 rok

2.23. Obiekty infrastruktury komunikacyjnej

System komunikacyjny gminy Szumowo tworzą: droga ekspresowa Nr S8 na odcinku Warszawa – Białystok, drogi powiatowe, drogi gminne publiczne i wewnętrzne. Brak jest autostrad, dróg wojewódzkich i krajowych. Brak jest również sieci kolejowej, a najbliższa z nich zlokalizowana jest w Śniadowie odległym o około 17 km od Szumowa.

Główną osią układu komunikacyjnego gminy jest droga ekspresowa Nr S8, z która ściśle powiązana jest sieć dróg powiatowych i gminnych. Droga ta przecina gminę na dwie części, co daje bardzo dobre połączenie miejscowości położonych na terenie gminy Szumowo z systemem głównych dróg krajowych. Istniejący węzeł komunikacyjny drogi Nr S8 w Szumowie daje gminie duże możliwości do rozwoju społeczno-gospodarczego.

Sieć dróg publicznych na terenie gminy stanowią drogi powiatowe o łącznej długości 71,274 km oraz drogi gminne o długości około 56,5 km. Charakterystyczną cechą sieci dróg powiatowych jest ich lokalny charakter z ograniczoną ilością powiązań tranzytowych. W związku z powyższym drogi powiatowe pełnią w stosunkowo znacznym stopniu funkcje dróg gminnych obsługujących obszar gminy.

Sieć dróg powiatowych na terenie gminy Szumowo tworzą:

- Nr 1996B Śniadowo - Brulin - Strzeszewo - Kaczynek - Głęboz Wielki – Szumowo - dr nr 8 o dł. 11,435 km,
- Nr 2001B Żabikowo – Szumowo o dł. 2,258 km,
- Nr 2002B Szumowo - Radwany Zaorze - Zaręby Jartuzy - Stryjki o dł. 8,6 km,
- Nr 2003B Głęboz Wielki - granica województwa (Rząśnik) o dł. 1,65 km,
- Nr 2004B Głęboz Wielki - gr. woj. (Koskowo) o dł. 2,93 km,
- Nr 2025B Srebrny Borek - Srebrna - dr Nr 8 o dł. 8,450 km,
- Nr 2028B Ostrożne - Srebrny Borek o dł. 6,028 km,
- Nr 2030B Srebrna – Łętownica - granica województwa o dł. 5,772 km,
- Nr 2031B Srebrna - Podbiel Duża 1,798 km,
- Nr 2032B Wyszomierz Wielki - Pęchratka Polska – granica województwa o dł. 4,954 km,
- Nr 2033B Dr pow. Nr 2025B – Pęchratka Polska – granica województwa o dł. 7,725 km,
- Nr 2034B Wyszomierz Wielki – Rynoły o dł. 2,498 km,
- Nr 2035B Srebrna - Paproć Duża - granica województwa o dł. 4,740 km,
- Nr 2036B granica województwa - Paproć Duża o dł. 2,436 km.

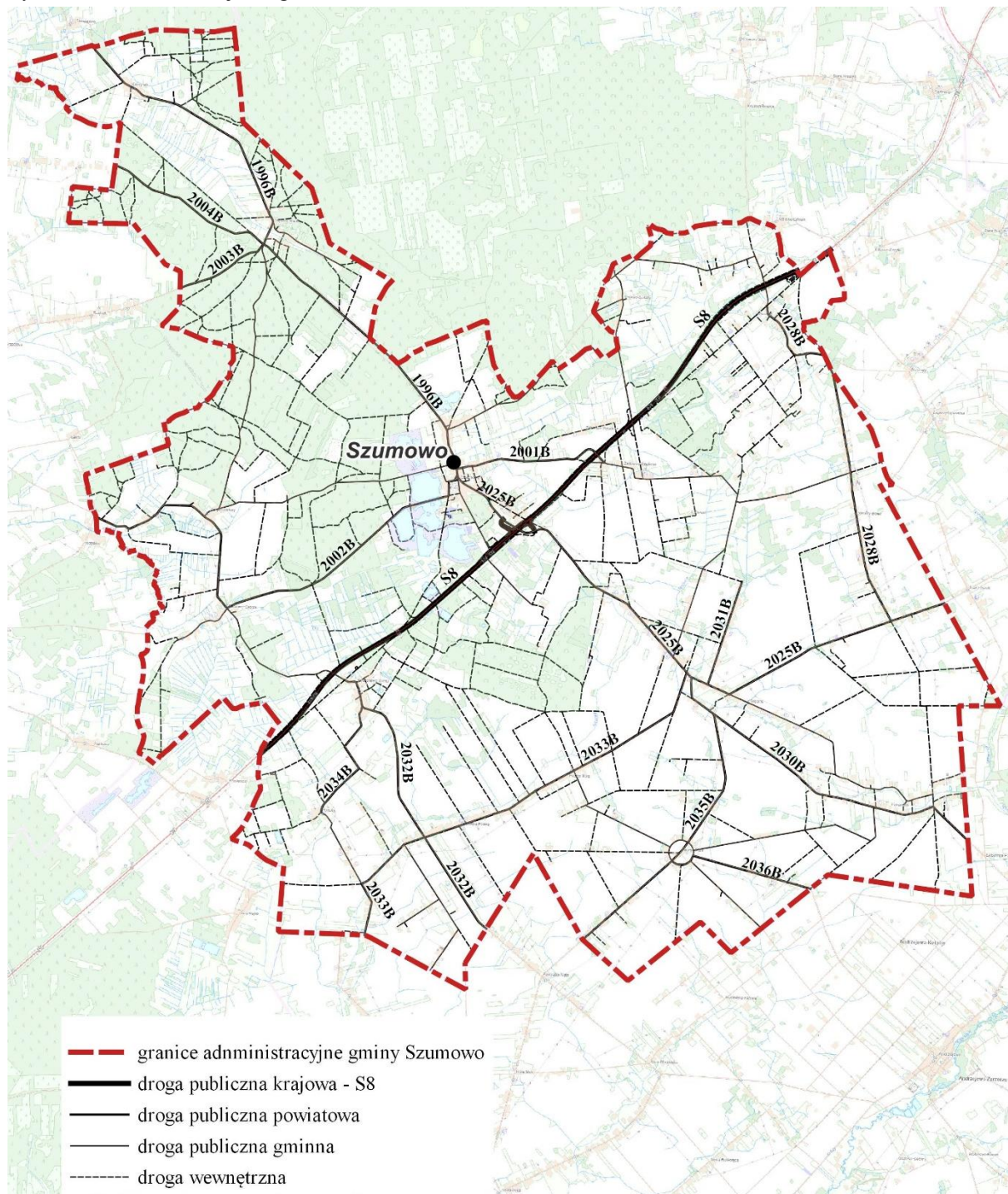
Na sieć dróg gminnych składają się:

- Nr 108021B Szumowo - Zaręby Jartuzy,
- Nr 108022B Srebrna - Podbiel Mała,
- Nr 108023B Srebrna - Srebrna Jarzębie,
- Nr 108024B Srebrna Jarzębie - Srebrny Borek,
- Nr 108025B Krajewo Budziły – Ostrożne,
- Nr 108026B Szumowo - Krajewo Budziły,
- Nr 108027B Rynoły – Pęchratka Polska,
- Nr 108028B Pęchratka Polska - Pęchratka Parcele,
- Nr 108029B Paproć Duża – Andrzejewo,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- Nr 108030B Paproć Duża - Paproć Mała,
- Nr 108031B Srebrna – Łętownica,
- Nr 108032B Paproć Duża – Łętownica,
- Nr 108033B Żabikowo – Kalinowo,
- Nr 108034B Kalinowo - Srebrna Jarzębie,
- Nr 108035B Głęboz Wielki - Zaręby-Jartuzy,
- Nr 108036B Głęboz Wielki - Krajewo Budziły,
- Nr 108037B Szumowo - Szumowo Nowe,
- Nr 108038B Radwany Zaorze - Wyszomierz Wielki,
- Nr 108039B Żabikowo - Krajewo Budziły,
- Nr 108040B Srebrny Borek – Łętownica,
- bez numeru Szumowo, ul. Szkolna,
- bez numeru Żabikowo Rządowe – wiadukt,
- bez numeru Żabikowo Rządowe – Srebrna,
- bez numeru Szumowo – Srebrna,
- bez numeru Żabikowo Rządowe (tereny inwestycyjne),
- bez numeru Łętownica - działka Nr 342.

Rysunek 15: Komunikacja drogowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT

2.24. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyniki audytu krajobrazowego uwzględniane są w dokumentach planistycznych na wszystkich poziomach, w tym w planie ogólnym i planach miejscowych. Audyt krajobrazowy województwa podlaskiego jest w trakcie opracowania, a jego wyniki będą sukcesywnie wdrażane po zakończeniu prac planistycznych.

2.25. Opracowanie ekofizjograficzne

Na potrzeby Planu ogólnego Gminy Szumowo zostało sporządzone opracowanie ekofizjograficzne, o którym mowa w art. 72 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ww. ustawy. Zakres merytoryczny określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie *opracowań ekofizjograficznych* (Dz.U. z 2002 r. Nr 155 poz. 1298). Zalecenia wynikające z opracowania ekofizjograficznego zostały uwzględnione przy sporządzaniu planu ogólnego, co pozwoliło na skuteczne dostosowanie ustaleń planistycznych do uwarunkowań środowiska przyrodniczego.

2.26. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie *projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów* (Dz.U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.) wskazuje w jaki sposób należy określić zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w danej gminie. Według ww. rozporządzenia zapotrzebowanie to określa się w liczbie mieszkańców na podstawie następującego wzoru matematycznego:

$$ZAP = M_{20} - PUM_0 / P_{20},$$

gdzie:

ZAP – zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, wyrażone w liczbie osób

M_{20} – prognozowana liczba mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępnione przez statystykę publiczną i powiększona o 5%,

PUM_0 – łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie (zgodnie z najnowszymi dostępnymi danymi),

P_{20} – prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

Ww. rozporządzenie podaje także dwa matematyczne wzory na obliczenie prognozowanej powierzchni użytkowej mieszkań w gminie na jednego mieszkańca (P_{20}):

$$P_{20} = 3P_0 - 2P_{-10} \text{ oraz}$$

$$P_{20} = 2P_0 - P_{-20}$$

gdzie:

P_0 – powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca (zgodnie z najnowszymi dostępnymi danymi),

P_{-10} – powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca według stanu na 10 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane,

P_{-20} – powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca według stanu na 20 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane.

Do obliczenia czynnika P_{20} należy się posłużyć jednym z podanych powyżej wzoru.

Dane statystyczne dotyczące powierzchni użytkowej mieszkań w gminie oraz liczby mieszkańców powinny być aktualne, jednakże muszą dotyczyć tego samego roku, zgodnie z §3 ust. 4 ww. rozporządzenia.

W niniejszym opracowaniu do obliczeń przyjęto dane z 2024 r. Są to najbardziej aktualne dostępne dane zarówno w zakresie liczby ludności jak i powierzchni użytkowej mieszkań.

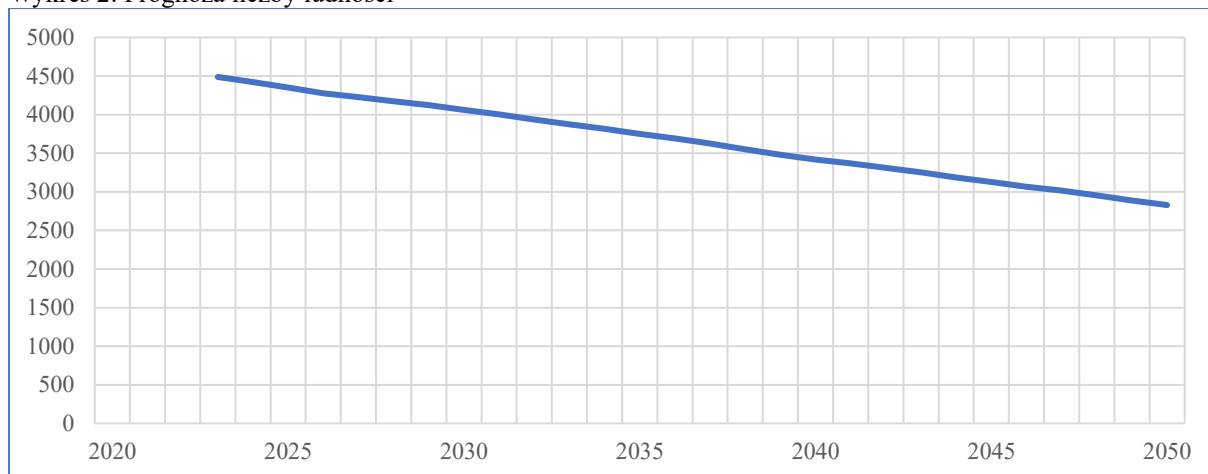
Obliczenia dla gminy Szumowo:

Prognozowana liczba mieszkańców powiększona o 5% - M_{20} :

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Zgodnie z zaobserwowaną tendencją w gminie Szumowo oraz na podstawie Prognozy Demograficznej dla Gmin na lata 2023-2060, publikowanej przez Główny Urząd Statystyczny, widać, że liczba ludności w gminie Szumowo systematycznie maleje, co przedstawia także poniższy wykres:

Wykres 2: Prognoza liczby ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy Ludności dla Gmin na lata 2023-2060 (GUS)

Do obliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową potrzebne jest określenie czynnika M_{20} , do czego posłużą dane prognostyczne z GUS:

Tabela 7: Prognoza liczby ludności

rok	liczba osób
2024	4 421
2025	4 353
2026	4 278
2027	4 228
2028	4 172
2029	4 122
2030	4 062
2031	4 001
2032	3 936
2033	3 874
2034	3 816
2035	3 750
2036	3 690
2037	3 624
2038	3 550
2039	3 479
2040	3 420
2041	3 369
2042	3 311
2043	3 252
2044	3 187

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy Ludności dla Gmin na lata 2023-2060 (GUS)

W związku z tym, iż za najnowsze dane przyjęto te z 2024 r. do określenia prognozowanej liczby mieszkańców gminy M_{20} wykorzystano dane z 2044 r.:

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

$$M_{20} = 3\ 187 + 3\ 187 * 5\% = \mathbf{3346,35}$$

Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie – PUM₀:

Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie według najnowszych danych GUS (z 2024 r.) wynosi **159 496 m²**.

Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca – P₂₀:

Wariant I:

$$P_{20} = 3P_0 - 2P_{-10}$$

P₀ = 35,3 m²/os – według najnowszych danych GUS (z 2024 r.)

P₋₁₀ = 29,8 m²/os – według danych GUS z 2014 r.

wobec czego:

$$P_{20} = 3 * 35,3 - 2 * 29,8 = 105,9 - 59,6 = \mathbf{46,3 [m^2/os]}$$

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Szumowo:

$$\mathbf{ZAP = 3346,35 - 159\ 496 / 46,3 = -98,49\ os. (przy\ uwzględnieniu\ P_{20}\ na\ poziomie\ 46,3\ [m^2/os])}$$

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.) podaje warianty postępowania dotyczące interpretacji wyniku ZAP. – tj. §3 ust. 9. W niniejszej sprawie ma zastosowanie punkt 2:

„§3. 9. W przypadku gdy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową obliczone zgodnie z ust. 2 wynosi mniej niż:

(...).

2) 500 w gminie, w której liczba mieszkańców zgodnie z najnowszymi dostępnymi danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną wynosi mniej niż 5000 i nie mniej niż 2000 – dopuszcza się przyjęcie, że wynosi 500.”

Dlatego też na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową na poziomie 500 osób, zgodnie z podanymi przepisami prawa.

3. PRZYCZYNY WYZNACZENIA STREF PLANISTYCZNYCH W GRANICACH OKREŚLONYCH W PLANIE OGÓLNYM, W TYM PRZEDSTAWIENIE OBLICZEŃ POTWIERDZAJĄCYCH SPEŁNIENIE WARUNKU, O KTÓRYM MOWA W ART. 13D UST. 1 ALBO 3

3.1. Obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego gminy, w tym obszary, na których określono wg obowiązujących mpzp przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej

Na obszarze Gminy Szumowo obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmiany:

- *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Szumowo w części dotyczącej wsi Łętownica (Uchwała Nr 85/XVIII/96 Rady Gminy w Szumowie z dnia 20 czerwca 1996 r.) – wyznaczone tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,*
- *Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo (Uchwała Nr 106/XXI/96 Rady Gminy w Szumowie z dnia z dnia 30 grudnia 1996 r.),*
- *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo – wieś Szumowo – tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (Uchwała Nr 156/XXXII/98 Rady Gminy w Szumowie z dnia 2 czerwca 1998 r.) – wyznaczone tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,*

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotycząca obszaru położonego we wsi Szumowo w rejonie ulic Cmentarnej i Szkolnej (Uchwała Nr 51/XI/99 Rady Gminy w Szumowie z dnia 2 września 1999 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,***
- *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, wieś Szumowo – tereny eksploatacji kruszywa naturalnego (Uchwała Nr 89/XX/00 Rady Gminy w Szumowie z dnia 16 sierpnia 2000 r.),*
- *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotycząca obszaru położonego w Szumowie w rejonie ulic Przemysłowej, Cmentarnej i 1 Maja (Uchwała Nr 179/XXXVII/02 Rady Gminy Szumowo z dnia 28 marca 2002 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,***
- *Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo dotycząca terenów eksploatacji kruszywa naturalnego w Szumowie (Uchwała Nr IX/46/03 Rady Gminy Szumowo z dnia 30 czerwca 2003 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,***
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, w części dotyczącej miejscowości Żabikowo Rządowe (Uchwała Nr XXII/110/04 Rady Gminy Szumowo z dnia 29 października 2004 r.),*
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Szumowo – miejsce obsługi podróźnych o funkcji usługowej i wypoczynkowej (Uchwała Nr XXIII/118/04 Rady Gminy Szumowo z dnia 29 grudnia 2004 r.),*
- *Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo – tereny powierzchniowej eksploatacji kruszywa naturalnego (Uchwała Nr XLIII/200/06 Rady Gminy Szumowo z dnia 26 października 2006 r.),*
- *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo i Wyszomierz Wielki – tereny powierzchniowej eksploatacji kruszywa naturalnego i produkcyjno-usługowe (Uchwała Nr XVII/116/12 Rady Gminy Szumowo z dnia 12 grudnia 2012 r.),*
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie wsi Głęboocz Wielki (Uchwała Nr XXI/143/13 Rady Gminy Szumowo z dnia 18 września 2013 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,***
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo i Wyszomierz Wielki (Uchwała Nr XXIV/167/14 Rady Gminy Szumowo z dnia 26 marca 2014 r.),*
- *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo (Uchwała Nr XXVI/176/14 Rady Gminy Szumowo z dnia 25 czerwca 2014 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,***
- *Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo (Uchwała Nr VIII/36/15 Rady Gminy Szumowo z dnia 29 maja 2015 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,***
- *Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo (Uchwała Nr X/45/15 Rady Gminy Szumowo z dnia 11 września 2015 r.),*
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie Zaręby Jartuzy (Uchwała Nr XXII/136/16 Rady Gminy Szumowo z dnia 25 listopada 2016 r.),*
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo i Żabikowo (Uchwała Nr XXVIII/187/17 Rady Gminy Szumowo z dnia 27*

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- października 2017 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,**
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie Szumowo* (Uchwała Nr XL/266/18 Rady Gminy Szumowo z dnia 12 października 2018 r.),
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Mroczi – Stylongi* (Uchwała Nr VI/45/19 Rady Gminy Szumowo z dnia 29 marca 2019 r.),
 - *Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo* (Uchwała Nr VIII/49/19 Rady Gminy Szumowo z dnia 14 czerwca 2019 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,**
 - *Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo* (Uchwała Nr XIX/129/20 Rady Gminy Szumowo z dnia 21 sierpnia 2020 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,**
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie Wyszomierz Wielki* (Uchwała Nr XIX/130/20 Rady Gminy Szumowo z dnia 21 sierpnia 2020 r.),
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębach: Szumowo, Żabikowo i Srebrna* (Uchwała Nr XXVIII/194/21 Rady Gminy Szumowo z dnia 29 października 2021 r.),
 - *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo dotycząca obszaru położonego we wsi Szumowo w rejonie ulic Cmentarnej i Szkolnej, w części obejmującej działki nr 385/11 i 385/12 oraz część działki nr 612* (Uchwała Nr XXXI/220/22 Rady Gminy Szumowo z dnia 18 lutego 2022 r.),
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębach Szumowo i Żabikowo* (Uchwała Nr XXXVI/252/22 Rady Gminy Szumowo z dnia 19 sierpnia 2022 r.),
 - *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dotycząca obszaru położonego we wsi Szumowo w rejonie ulic 1 Maja i Szkolnej* (Uchwała Nr XXXIX/280/22 Rady Gminy Szumowo z dnia 14 grudnia 2022 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,**
 - *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie wsi Głęboz Wielki w części dotyczącej działek nr 30 i 31 oraz części działek 188/1 i 193* (Uchwała Nr XXXIX/281/22 Rady Gminy Szumowo z dnia 14 grudnia 2022 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,**
 - *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w sąsiedztwie drogi powiatowej relacji Szumowo-Śniadowo w obrębie Szumowo* (Uchwała Nr XLVI/333/23 Rady Gminy Szumowo z dnia 13 września 2023 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,**
 - *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Głęboz Wielki* (Uchwała Nr LII/383/24 Rady Gminy Szumowo z dnia 22 marca 2024 r.) – **wyznaczono tereny umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej.**

W sumie na obszarze Gminy Szumowo obowiązuje 30 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian, spośród których w przypadku 15 planów miejscowych mówimy o wyznaczonych w nich, w mniejszym lub większym zakresie przestrzennym terenach umożliwiających realizację funkcji mieszkaniowej (głównie tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej). Tereny te w pierwszej kolejności zostały uwzględnione podczas wyznaczania stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-3 u.p.z.p.

3.2 Chłonność terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w strefach o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-3 ustawy

Chłonność terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w strefach, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-3 ustawy, oblicza się w sposób określony w § 3 ust. 11 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, uwzględniając powierzchnię terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie oraz chłonność terenów zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w strefie, w zakresie rodzaju zabudowy i nadziemnej intensywności zabudowy, z możliwością uwzględnienia prognozowanych proporcji między funkcją mieszkaniową a innymi funkcjami.

Do obliczeń chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, wykorzystano dane aktualne na grudzień 2024 r. udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny. W przedstawionych we wcześniejszych rozdziałach obliczeniach, dotyczących zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową wynika, że powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w perspektywie 20 lat wyniesie 46,3 m².

Mając na uwadze art. 13d ust. 1 ustawy, zgodnie z którym strefy planistyczne, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-3, wyznacza się w pierwszej kolejności na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, obszarach uzupełnienia zabudowy oraz obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, zastosowano analogiczną kolejność przy obliczaniu chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w strefach dedykowanych zabudowie mieszkaniowej. Chłonność wyrażana jest jako liczba osób, które mogą zamieszkać na danym obszarze.

Chłonność terenów niezabudowanych przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Analiza chłonności terenów niezabudowanych objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego została przeprowadzona w celu określenia realnych możliwości rozwoju zabudowy na obszarze gminy oraz oceny zasadności wyznaczania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę w planie ogólnym. Uwzględnienie chłonności terenów już przeznaczonych pod zabudowę pozwala na racjonalne gospodarowanie przestrzenią, ograniczenie presji na tereny otwarte i rolne oraz przeciwdziałanie nadmiernemu rozpraszaniu zabudowy. Takie podejście sprzyja również efektywnemu wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz ogranicza koszty jej rozbudowy. Obliczenia chłonności mają charakter szacunkowy i służą ocenie racjonalności wyznaczenia nowych obszarów do zabudowy.

Gmina Szumowo posiada trzydzieści miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, spośród których w piętnastu wskazano tereny przeznaczone do zabudowy o funkcji mieszkaniowej. W planach tych wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, a także tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usługowo-produkcyjnej z funkcją mieszkaniową.

Łącznie na obszarach objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zidentyfikowano tereny niezabudowane, przeznaczone zgodnie z ustaleniami tych planów, pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną o pow. 45 9733,9 m², zabudowę zagrodową o pow. 3 4481,2 m², zabudowę wielorodzinną o pow. 4 760,0 m², zabudowę usługową z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej o pow. 1 5530,0 m² i zabudowę usługowo-produkcyjną z funkcją mieszkaniową o pow. 3 930,0 m².

W treści niektórych planów miejscowych brak jest określenia wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu dla obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. Taka sytuacja wynika z faktu, że uchwalone były w czasie, gdy szczegółowych wskaźników i parametrów zabudowy

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

oraz zagospodarowania terenu nie określano. W pozostałych planach wskaźniki te określono mało precyzyjnie, często w dość dużych przedziałach liczbowych np. intensywność zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej od 0,1 do 0,9, a w zabudowie zagrodowej od 0,1 do 0,8. Biorąc pod uwagę powyższe, w analizie posłużono się również wskaźnikami wyliczonymi na podstawie dostępnych danych średnich dla reprezentatywnych obszarów gminy. W tym celu posłużono się wartościami opartymi na analizie istniejącego zagospodarowania na obszarze gminy Szumowo.

Do ustalenia chłonności zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wybrano jako wzorcowy teren zabudowany w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w strefach z tą zabudową – objęty ustaleniami planu miejscowego z 2017 r. (Uchwała nr XVIII/187/17 z 27.10.2017 r.), w obrębie Szumowa. W obliczeniach uwzględniono wszystkie zabudowane działki w granicach przedmiotowego planu położone w strefie 7MN, 8MN i 9MN. W planie intensywność zabudowy dla tych stref wyznaczono w przedziale od 0,2 do 0,6. Z przeprowadzonej analizy wzorcowego obszaru wynika, że średnia nadziemna intensywność zabudowy dla tego terenu wynosi 0,29.

Rysunek 16: Wzorcowy teren w obrębie Szumowa, ul. Osiedlowa i ul. Szkolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustaleń planu miejscowego z wykorzystaniem ortofotomapy

Do ustalenia chłonności zabudowy zagrodowej, w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wybrano jako wzorcowy teren zabudowany w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w strefach z zabudową zagrodową – objęty ustaleniami planu miejscowego z 2014 r. (Uchwała nr XXVI/176/14 z 25.06.2014 r.). W obliczeniach uwzględniono wszystkie zabudowane działki w granicach przedmiotowego planu położone w strefie 7RM. W planie intensywność zabudowy dla tej strefy wyznaczono w przedziale od 0,2 do 0,6. Z przeprowadzonej analizy wzorcowego obszaru wynika, że średnia nadziemna intensywność zabudowy dla tego terenu wynosi 0,12.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Rysunek 17: Wzorcowy teren w obrębie Szumowa, ul. 1 Maja

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustaleń planu miejscowego z wykorzystaniem ortofotomapy

Do ustalenia chłonności zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wzięto pod uwagę intensywność zabudowy na działce przeznaczonej pod ten rodzaj zabudowy w planie ogólnym, poza terenem objętym obowiązującym planem miejscowym. Nieruchomość ta położona jest w Szumowie, a nadziemna intensywność zabudowy wynosi 0,2. W planie miejscowym (Uchwała nr Uchwała nr 51/XI/99 z dnia 02.09.1999 r.) nie wyznaczono intensywność zabudowy dla tej strefy. Zgodnie z jego ustaleniami powinno realizować się budynek o maksymalnie 3 kondygnacjach nadziemnych w tym poddasze użytkowe. W gminie Szumowo nie wyznaczono tego rodzaju zabudowy w innych obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Do ustalenia chłonności zabudowy usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej (5.1 U-MN i 5.4 U-MN) oraz usługowo-produkcyjnej z funkcją mieszkaniową (6UP.M), w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonych uchwałą nr 179/XXXVII/02 z 28.03.2002 r. i nr XXI/143/13 z 18.09.2013 r., wzięto pod uwagę intensywność zabudowy obliczoną na podstawie zabudowanych działek objętych wskazanymi planami, a także zapisów planu miejscowego dotyczących udziału funkcji mieszkaniowej w całkowitej powierzchni budynku. Średni wskaźnik nadziemnej intensywności zabudowy wyniósł dla terenów oznaczonych jako 4UP.M – 0,12, a dla terenów oznaczonych jako 5.2 U-MN i 5.3 U-MN – 0,27.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Tabela 8: Chłonność niezabudowanych terenów mieszkaniowych w obszarach przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla funkcji mieszkaniowej

Funkcja terenu zgodnie z ustaleniami MPZP	Powierzchnia terenów niezabudowanych objętych ustaleniami MPZP [m ²]	Wskaźnik nadziemnej intensywności zabudowy	Wskaźnik udziału funkcji mieszkalnej	Wskaźnik udziału mieszkalnej powierzchni użytkowej	Szacunkowa chłonność terenu wyrażona w mieszkalnej powierzchni użytkowej [m ²]
MW (wielorodzinna)	4 760,0	0,2	0,7	0,7	466,5
MN (mieszkaniowa jednorodzinna)	448 637,5	0,29	0,7	0,7	63751,4
MR (zagrodowa)	34 481,2	0,12	0,4	0,7	1158,6
U-MN (usługowo-mieszkaniowa)	15 530,0	0,27	0,5	0,7	1467,6
UP-M (usługowo-produkcyjno-mieszkaniowa)	5 651,4	0,12	0,5	0,7	237,4
Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań na jednego mieszkańca [m²]					46,3
Szacunkowa chłonność terenów wyrażona w liczbie mieszkańców					1448,8

Na podstawie zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz istniejącego zagospodarowanie w obszarach analizowanych oceniono, że udział funkcji mieszkalnej w budynkach w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej to około 70%, w zabudowie zagrodowej 40%, a usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usługowo-produkcyjnej z funkcją mieszkaniową 50%. Przyjęto również, że dla ustalenia mieszkalnej powierzchni użytkowej budynków należy zmniejszyć sumę powierzchni kondygnacji nadziemnych o powierzchnie niezaliczane do powierzchni użytkowej takie jak ściany, klatki schodowe czy inne elementy konstrukcyjne budynku oraz pomieszczenia techniczne i gospodarcze (np. kotłownie, garaże i komórki), tj. szacunkowo o 30%. Na tej podstawie dokonano obliczenia chłonności terenów mieszkaniowych niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w granicach obowiązujących planów miejscowych, wyrażonej w powierzchni użytkowej zabudowy [m²], który wynosi 67081,4 m². Mając na uwadze, że chłonność terenów mieszkaniowych niezabudowanych wyraża się w liczbie mieszkańców, po otrzymaniu wyniku szacunkowej chłonności terenu wyrażonej w powierzchni użytkowej zabudowy, wartość tę podzielono przez prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca (wartość P20 = 46,3 m²/osobę) i otrzymano szacunkową chłonność terenów mieszkaniowych niezabudowanych w granicach obowiązujących planów wynoszącą 1449 osób, przy zapotrzebowaniu na poziomie 500 osób.

Szacowana chłonność obszarów, wynikająca z parametrów określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz na podstawie działek zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w strefach z zabudową mieszkaniową, umożliwi realizację nowej zabudowy w skali znacznie przekraczającej prognozowane potrzeby rozwojowe gminy w perspektywie obowiązywania planu ogólnego.

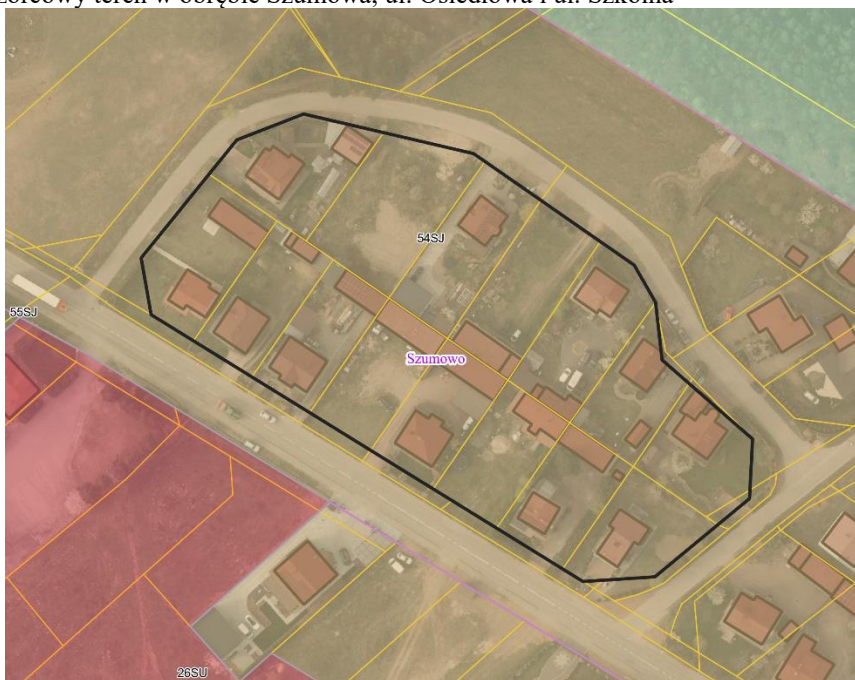
3.3 Chłonność niezabudowanych terenów mieszkaniowych w obszarach uzupełnienia zabudowy, poza terenami przeznaczonymi w planach miejscowych dla funkcji mieszkaniowej

W granicach obszarów uzupełnienia zabudowy oznaczono luki w zabudowie tj. niezabudowane fragmenty działek ewidencyjnych, umożliwiające realizację zabudowy mieszkaniowej o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż przyjęta prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca [46,3 m²]. Obszary uzupełnienia zabudowy, możliwe do zagospodarowania w wyżej określony sposób, wyznaczone w planie ogólnym gminy Szumowo obejmują powierzchnię 352 194 m² – z czego obszary strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną zajmują 70 802 m², zaś obszary strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową – 281 392 m².

Pierwszym krokiem do obliczenia chłonności ww. obszarów było poddanie analizie obszarów już zabudowanych w podobny sposób do planowanego. Do obliczenia chłonności terenów niezabudowanych wykorzystano dane pochodzące z mapy ewidencji gruntów i budynków. Jako wyznacznik dla terenów nowej zabudowy mieszkaniowej przyjęto:

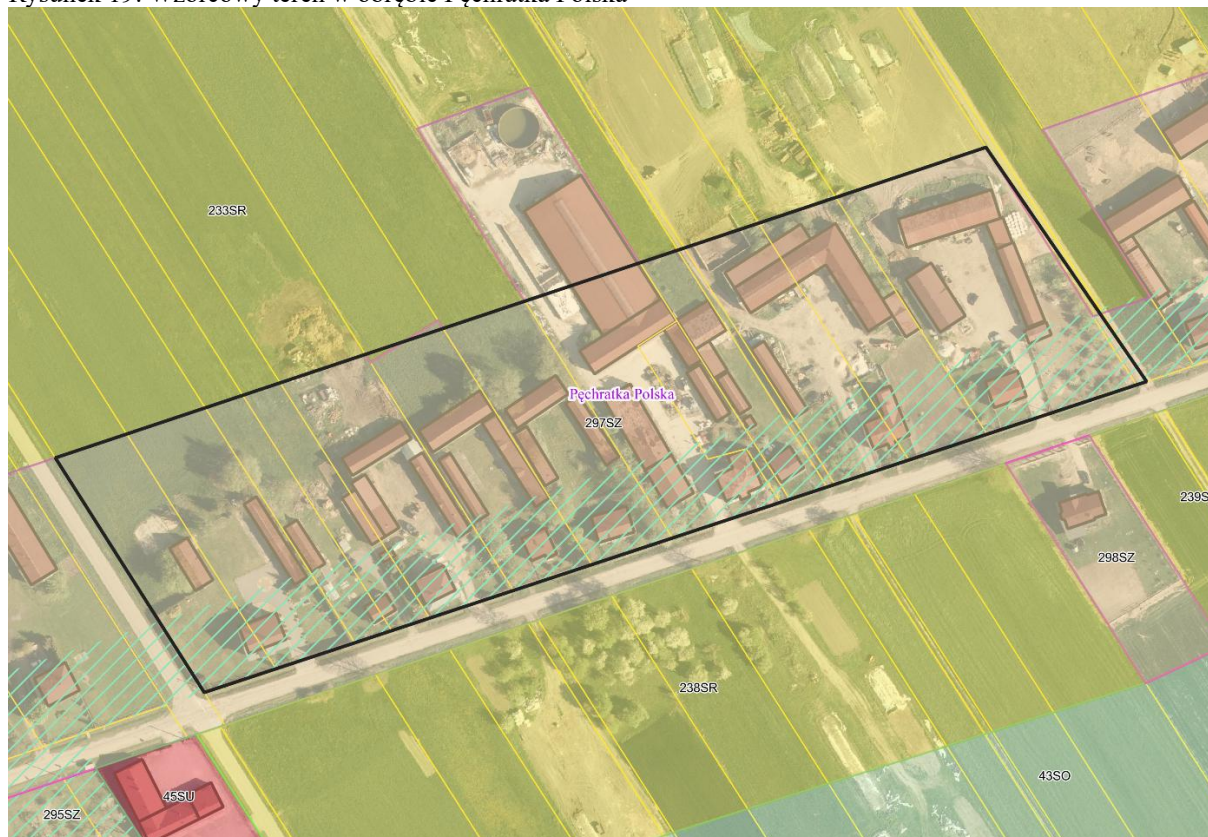
- dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) - fragment osiedla w miejscowości Szumowo zlokalizowany przy ul. Szkolnej i Osiedlowej,
- dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) - obszar położony w środkowej części miejscowości Pęczratka Polska.

Rysunek 18: Wzorcowy teren w obrębie Szumowa, ul. Osiedlowa i ul. Szkolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustaleń planu miejscowego z wykorzystaniem ortofotomapy

Rysunek 19: Wzorcowy teren w obrębie Pęczratka Polska

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustaleń planu miejscowego z wykorzystaniem ortofotomapy

W obliczeniach uwzględniono powierzchnię budynków znajdujących się w granicach wybranego obszaru, liczbę ich kondygnacji oraz powierzchnię terenów przeznaczonych pod zabudowę, znajdujących się w obszarze uzupełnienia zabudowy. Dla tych terenów obliczono średnią nadziemną intensywność zabudowy, która wyniosła:

- dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną – 0,3;
- dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową - 0,2.

Jednocześnie ustalono, że udział funkcji mieszkalnej w nadziemnej intensywności zabudowy w granicach wyznaczonego obszaru uzupełnienia zabudowy wynosi ok. 80% dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz ok. 90% dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową.

W kolejnym kroku skorygowano sumę powierzchni kondygnacji nadziemnych o powierzchnie niezaliczane do powierzchni użytkowej takie jak ściany, klatki schodowe czy inne elementy konstrukcyjne budynku oraz pomieszczenia techniczne i gospodarcze (np. kotłownie, garaże i komórki), tj. szacunkowo o 30%.

Po oszacowaniu mieszkalnej powierzchni użytkowej dokonano obliczenia chłonności w obszarach uzupełnienia zabudowy, poza terenami przeznaczonymi w planach miejscowych dla funkcji mieszkaniowej w podziale na rodzaje stref planistycznych.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Tabela 9: Chłonność niezabudowanych terenów mieszkaniowych w obszarach uzupełnienia zabudowy, poza terenami przeznaczonymi w planach miejscowych dla funkcji mieszkaniowej

Funkcja terenu zgodnie z POG		Powierzchnia terenów mieszkaniowych niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie [m ²]	Wskaźnik nadziemnej intensywności zabudowy	Wskaźnik udziału funkcji mieszkalnej w nadziemnej intensywności zabudowy	Wskaźnik udziału mieszkalnej powierzchni użytkowej	szacunkowa chłonność terenu wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy [m ²]
SJ		70 802	0,3	0,8	0,7	11 894,74
SZ		281 392	0,2	0,9	0,7	35 455,39
		Razem [m ²]				47 350,13
		Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań na jednego mieszkańca [m ²]				46,3
		Szacunkowa chłonność terenów wyrażona w liczbie mieszkańców				1 022,7 osób

Źródło: opracowanie własne

Ostatni etap stanowiło podzielenie uzyskanej powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych przez prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie Szumowo na jednego mieszkańca w 2044 r., czyli przez 46,3 m², co pozwoliło na określenie chłonności terenów mieszkaniowych w obszarach uzupełnienia zabudowy, poza terenami przeznaczonymi w planach miejscowych dla funkcji mieszkaniowej wynoszącej 1023 osoby.

3.4 Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową z chłonnością terenów mieszkaniowych niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie

Zgodnie z art. 13d ustawy wyznaczając strefy planistyczne, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy. W strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130 % wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie. W przypadku gdy na obszarach, o których mowa w ust. 1, suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, jest większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, dopuszcza się wyznaczenie stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, na tych obszarach oraz nie wyznacza się tych stref planistycznych na pozostałych obszarach gminy.

Podsumowując powyższą analizę można zauważyć, iż zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w perspektywie 20 letniej wynosi 500 mieszkańców, natomiast chłonność terenów niezabudowanych na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, obszarach uzupełnienia zabudowy oraz obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej wynosi 2 472 mieszkańców. Zatem chłonność terenów mieszkaniowych niezabudowanych stanowi 494,4 % zapotrzebowania.

Oznacza to, że w planie ogólnym nie ma możliwości wyznaczenia kolejnych stref dedykowanych zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej oraz zagrodowej, gdyż chłonność terenów niezabudowanych w tych strefach jest większa niż 130 % wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową.

Mając na uwadze konieczność zachowania zgodności planu ogólnego z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie ogólnym nie

wyznaczono stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-3 ustawy, poza obszarami wskazanymi w art. 13d ust. 1.

3.4 Strefy planistyczne

Zgodnie z art. 13c ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszar objęty planem ogólnym dzieli się w sposób rozłączny na strefy planistyczne. W wyniku dokonanego podziału dopuszcza się wydzielenie maksymalnie 13 rodzajów stref planistycznych uzależnionych od specyfiki i charakterystyki zagospodarowania przestrzennego danej gminy.

W planie ogólnym gminy Szumowo wydzielono następujące rodzaje stref planistycznych:

- 1) SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (2),
- 2) SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (77),
- 3) SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (381),
- 4) SU – strefy usługowe (57),
- 5) SP – strefy gospodarcze (25),
- 6) SR – strefy produkcji rolniczej (325),
- 7) SI – strefy infrastrukturalne (21),
- 8) SN – strefy zieleni i rekreacji (5),
- 9) SC – strefy cmentarzy (2),
- 10) SG – strefy górnictwa (13),
- 11) SO – strefy otwarte (53),
- 12) SK – strefy komunikacyjne (4).

Spośród ogólnego katalogu stref planistycznych wskazanego w art. 13c ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennych na obszarze w granicach administracyjnych gminy Szumowo nie wyznaczono wyłącznie strefy handlu wielkopowierzchniowego (SH) z uwagi na brak tego typu obiektów w przestrzeni gminy. Dla stref planistycznych wymienionych powyżej w punktach 1-6 określono w gminnym katalogu stref planistycznych wartości: maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej przyjmując do ustaleń definicje wymienionych wskaźników urbanistycznych określone w art. 2 u.p.z.p. W odniesieniu do stref planistycznych: infrastrukturalnych, zieleni i rekreacji oraz cmentarzy ustalono wyłącznie wskaźniki minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Dla stref górnictwa, większości stref otwartych oraz stref komunikacyjnych nie określono wartości wymienionych wcześniej wskaźników urbanistycznych.

Zgodnie z art. 13d ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określając zasięg przestrzenny oraz wskaźniki urbanistyczne dla poszczególnych stref planistycznych pod zabudowę mieszkaniową kierowano się zasadą, żeby suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach, w tym luk w istniejącej zabudowie była adekwatna do rzeczywistego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w przestrzeni gminy. Granice przestrzenne stref planistycznych oraz granice obszarów uzupełnienia zabudowy w tych strefach wyznaczono z wykorzystaniem geometrii obiektów przestrzennych w rozumieniu ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 242), pochodzących z bazy danych, o której mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2 lub 4 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 z późn. zm.), w tym przede wszystkim z wykorzystaniem:

- granic działek ewidencyjnych,
- konturów budynków,
- konturów użytków gruntowych.

Charakterystykę poszczególnych rodzajów stref planistycznych wyznaczonych w projekcie Planu ogólnego Gminy Szumowo wraz z zakresem ustalonych profili podstawowych i dodatkowych oraz wskaźników urbanistycznych przedstawiono w kolejnym rozdziale.

4. PRZYCZYNY USTALENIA GMINNYCH STANDARDÓW URBANISTYCZNYCH W ZAKRESIE OKREŚLONYM W PLANIE OGÓLNYM

4.1. Podstawowe ustalenia planu ogólnego

W myśl art. 13a ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie ogólnym gminy określa się obligatoryjnie strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne a fakultatywnie można określić również obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej. W ramach wyznaczania stref planistycznych następuje podział przestrzeni gminy na fragmenty różniące się między sobą przeznaczeniem oraz warunkami zagospodarowania i kształtowania lub zakazu zabudowy. Gminne standardy urbanistyczne obejmują gminny katalog stref planistycznych oraz mogą obejmować gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej.

W ramach gminnego katalogu stref planistycznych następuje ustalenie:

- profilu funkcjonalnych stref planistycznych (obligatoryjnie profili podstawowych oraz fakultatywnie profili dodatkowych),
- maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (obligatoryjnie w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-7 u.p.z.p. oraz fakultatywnie w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 8-13 u.p.z.p.)
- minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie niższym niż wynika to z przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.) - obligatoryjnie w strefach planistycznych, o których mowa w przepisach art. 13c ust. 2 pkt 1-10 u.p.z.p. oraz fakultatywnie w strefach, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 11-13 u.p.z.p.

Definiując poziom wartości poszczególnych wskaźników urbanistycznych w wyznaczanych strefach planistycznych szczególną uwagę zwrócono na:

- zakres przestrzenny danej strefy planistycznej,
- strukturę działek ewidencyjnych w obrębie strefy planistycznej, w tym przede wszystkim ich kształt oraz powierzchnię,
- intensywność istniejącej zabudowy w obrębie działek budowlanych w danej strefie planistycznej,
- wyznaczenie rezerwy terenowej pod rozwój danej formy zabudowy, w tym z uwagi na charakter gminy przede wszystkim wyznaczenie rezerwy terenowej pod rozwój, rozbudowę istniejących siedlisk rolniczych w gospodarstwach rolnych,
- profil funkcjonalny dodatkowy danej strefy planistycznej,
- obowiązywanie na danym obszarze ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w poszczególnych strefach planistycznych ustalono na poziomie nie niższym niż wynika to z tabeli: „Charakterystyka stref planistycznych” stanowiącej załącznik nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.).

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 13d ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określając zasięg przestrzenny oraz wskaźniki urbanistyczne dla poszczególnych stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, mieszkaniową jednorodzinną oraz zabudową zagrodową kierowano się zasadą, żeby suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach, w tym luk w istniejącej zabudowie była adekwatna do rzeczywistego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w przestrzeni gminy.

Granice przestrzenne stref planistycznych oraz granice obszarów uzupełnienia zabudowy w tych strefach wyznaczono z wykorzystaniem geometrii obiektów przestrzennych w rozumieniu ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o *infrastrukturze informacji przestrzennej* (Dz.U. z 2025 r. poz. 242), pochodzących z bazy danych, o której mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2 lub 4 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 z późn. zm.), w tym przede wszystkim z wykorzystaniem:

- granic działek ewidencyjnych,
- konturów budynków,
- konturów użytków gruntowych.

4.2. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono 2 strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną w obrębie miejscowości gminnej Szumowo, dla których ustalono następujący profil funkcjonalny oraz wskaźniki urbanistyczne:

- symbol: SW,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,8 – 1,0,
- maksymalna wysokość zabudowy: 15,0 m,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30% - 50%,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30%.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną to budynek lub zespół budynków mieszkalnych wielorodzinnych, a więc budynków które nie stanowią budynków mieszkalnych jednorodzinnych, zgodnie z ich definicją zawartą w art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 418 z późn. zm.). Poprzez tę formę zabudowy należy więc rozumieć zarówno pojedyncze obiekty jak również zgrupowania budynków, w których wydzielono co najmniej 3 samodzielne lokale mieszkalne.

W pierwszym etapie prac analizie poddano obowiązujące na obszarze gminy Szumowo miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany planów miejscowych, w których ustalono przeznaczenie terenów umożliwiające realizacji funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej. Badanie przedmiotowych aktów planowania przestrzennego wykazało, iż teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (4MNw) został wyznaczony w drodze *Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotyczącej obszaru położonego we wsi Szumowo w rejonie ulic Cmentarnej i Szkolnej* (Uchwała Nr 51/XI/99 Rady Gminy w Szumowie z dnia 2 września 1999 r.). Z uwagi na odległy horyzont czasowy uchwalenia wskazanego planu miejscowego jego ustalenia w znacznej części, w tym zakresie wyznaczenia terenu pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne straciły na aktualności i nie stanowią podstawy do określenia przyszłych kierunków polityki przestrzennej gminy ustalonych w dokumencie planu ogólnego, w formie wydzielonych stref planistycznych, ustalonych profili funkcjonalnych oraz określonych wskaźników urbanistycznych.

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono 2 strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW) w obrębie miejscowości gminnej Szumowo obejmujące teren

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

zabudowany budynkiem mieszkalnym wielorodzinnym z częścią usługową wykorzystywaną do świadczenia usług z zakresu ochrony zdrowia w sąsiedztwie ulicy 1 Maja oraz teren zabudowany budynkiem mieszkalnym wielorodzinnym przy ulicy Przemysłowej.

4.3. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono łącznie 77 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych oraz wskaźników urbanistycznych:

- symbol: SJ,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.3 – 1.5,
- maksymalna wysokość zabudowy: 10,0 m – 15,0 m,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: 20% - 70%,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30% - 60%.

W myśl §3 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1225 z późn. zm.) poprzez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną należy rozumieć jeden budynek mieszkalny jednorodzinny lub zespół takich budynków wraz z budynkami garażowymi i gospodarczymi. Definicja budynku mieszkalnego jednorodzinnego wynikająca z art. 3 pkt 2a ustawy *Prawo budowlane* stanowi, iż budynek mieszkalny jednorodzinny to budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.

Analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zmian planów miejscowych obowiązujących na obszarze gminy Szumowo wykazała, iż tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej są przedmiotem ustaleń następujących planów:

- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo (Uchwała Nr 156/XXXII/98 Rady Gminy w Szumowie z dnia 2 czerwca 1998 r.),
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotycząca obszaru położonego we wsi Szumowo, w rejonie ulic Cmentarnej i Szkolnej (Uchwała Nr 51/XI/99 Rady Gminy w Szumowie z dnia 2 września 1999 r.),
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotycząca obszaru położonego w Szumowie, w rejonie ulic Przemysłowej, Cmentarnej i 1 Maja (Uchwała Nr 179/XXXVII/02 Rady Gminy Szumowo z dnia 28 marca 2002 r.),
- Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotycząca terenów eksploatacji kruszywa naturalnego w Szumowie (Uchwała Nr IX/46/03 Rady Gminy Szumowo z dnia 30 czerwca 2003 r.),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie wsi Głęboz Wielki (Uchwała Nr XXI/143/13 Rady Gminy Szumowo z dnia 18 września 2013 r.),
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo (Uchwała Nr XXVI/176/14 Rady Gminy Szumowo z dnia 25 czerwca 2014 r.),

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo
(Uchwała Nr VIII/36/15 Rady Gminy Szumowo z dnia 29 maja 2015 r.),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo i Żabikowo
(Uchwała Nr XXVIII/187/17 Rady Gminy Szumowo z dnia 27 października 2017 r.),
- Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo
(Uchwała Nr VIII/49/19 Rady Gminy Szumowo z dnia 14 czerwca 2019 r.),
- Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo
(Uchwała Nr XIX/129/20 Rady Gminy Szumowo z dnia 21 sierpnia 2020 r.),
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dotycząca obszaru położonego we wsi Szumowo, w rejonie ulic 1 Maja i Szkolnej
(Uchwała Nr XXXIX/280/22 Rady Gminy Szumowo z dnia 14 grudnia 2022 r.),
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie wsi Głęboz Wielki, w części dotyczącej działek nr 30 i 31 oraz części działek 188/1 i 193
(Uchwała Nr XXXIX/281/22 Rady Gminy Szumowo z dnia 14 grudnia 2022 r.),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w sąsiedztwie drogi powiatowej relacji Szumowo-Śniadowo, w obrębie Szumowo
(Uchwała Nr XLVI/333/23 Rady Gminy Szumowo z dnia 13 września 2023 r.).

Zgodnie z art. 13d ust. 1 u.p.z.p. podczas wyznaczania w dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną w pierwszej kolejności uwzględniono obszary, dla których w obowiązujących planach miejscowych ustalono przeznaczenie umożliwiające realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W przypadku kilku stref planistycznych skorygowano ich zakres przestrzenny względem ustaleń planu miejscowego, z uwagi na konieczność zaktualizowania polityki przestrzennej gminy względem zdezaktualizowanych już zapisów planów miejscowych uchwalonych kilkanaście lub nawet kilkadziesiąt lat temu oraz z uwagi na złożone wnioski do planu ogólnego uznane za zasadne. Następnie strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną wyznaczono w obrębie obszarów istniejącego budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne oraz obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w obrębie poszczególnych miejscowości w gminie. W myśl art. 13d ust. 2 i 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w przypadku gminy Szumowo z uwagi na fakt, iż suma chłonności terenów niezabudowanych umożliwiających realizację funkcji mieszkaniowej, w tym luk w istniejącej zabudowie jest większa niż 130% wartości rzeczywistego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie (przede wszystkim uwarunkowania demograficzne) nie wyznaczono stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną poza:

- terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian,
- terenami istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- obszarami uzupełnienia zabudowy wyznaczonymi w obrębie poszczególnych miejscowości w gminie.

W granicach administracyjnych gminy Szumowo wyznaczono łącznie 77 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ). Zdecydowana większość wydzielonych stref to tereny usytuowane w obrębie miejscowości gminnej Szumowo oraz wsi Głęboz Wielki objęte ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pozostałe strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną zlokalizowane są w obrębie miejscowości głównie o rolniczym charakterze i występują najczęściej w sposób punktowy. Są to tereny przede wszystkim już zainwestowane pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, które nie stwarzają podstaw do przyszłych kolizji z funkcją zagrodową w gospodarstwach rolnych.

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Podczas wyznaczania stref wykorzystano:

- dane z ewidencji gruntów i budynków,
- dane z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- dane z obowiązujących na obszarze gminy Szumowo miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian,
- dane ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo,
- dane pozyskane z urzędu gminy Szumowo,
- dane uzyskane podczas przeprowadzonej wizji terenowej.

4.4. Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono łącznie 381 stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową, dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych oraz wskaźników urbanistycznych:

- symbol: SZ,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.3 – 1.5,
- maksymalna wysokość zabudowy: 15,0 m,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: 20% - 70%,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30% - 50%.

W przeciwieństwie do zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej definicja zabudowy zagrodowej dość często pojawia się w aktach prawnych. Spośród licznych wyjaśnień terminu zabudowy zagrodowej najczęściej przytaczany jest przepis §3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, w myśl którego poprzez zabudowę zagrodową należy rozumieć w szczególności budynki mieszkalne, budynki gospodarcze lub inwentarskie w rodzinnych gospodarstwach rolnych, hodowlanych lub ogrodniczych oraz w gospodarstwach leśnych. Właściwe rozumienie pojęcia „zabudowy zagrodowej” to również przedmiot rozważań w wielu wyrokach sądów administracyjnych. W tym miejscu należy przytoczyć Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 grudnia 2008 roku sygn. akt II OSK 1536/07 zgodnie z którym: „*Pojęcie zabudowy zagrodowej należy interpretować jako zespół budynków obejmujący wiejski dom mieszkalny i zabudowania gospodarskie, położony w obrębie jednego podwórza*”.

Analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zmian planów miejscowych obowiązujących na obszarze gminy Szumowo wykazała, iż tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych są przedmiotem ustaleń następujących planów:

- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Szumowo (Uchwała Nr 85/XVIII/96 Rady Gminy w Szumowie z dnia 20 czerwca 1996 r.),
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo (Uchwała Nr 156/XXXII/98 Rady Gminy w Szumowie z dnia 2 czerwca 1998 r.),
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotycząca obszaru położonego we wsi Szumowo, w rejonie ulic Cmentarnej i Szkolnej (Uchwała Nr 51/XI/99 Rady Gminy w Szumowie z dnia 2 września 1999 r.),
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotycząca obszaru położonego w Szumowie, w rejonie ulic Przemysłowej, Cmentarnej i 1 Maja (Uchwała Nr 179/XXXVII/02 Rady Gminy Szumowo z dnia 28 marca 2002 r.),
- Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotycząca terenów eksploatacji kruszywa naturalnego w Szumowie

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

(Uchwała Nr IX/46/03 Rady Gminy Szumowo z dnia 30 czerwca 2003 r.),

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie wsi Głęboz Wielki

(Uchwała Nr XXI/143/13 Rady Gminy Szumowo z dnia 18 września 2013 r.),

- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo

(Uchwała Nr XXVI/176/14 Rady Gminy Szumowo z dnia 25 czerwca 2014 r.),

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo i Żabikowo

(Uchwała Nr XXVIII/187/17 Rady Gminy Szumowo z dnia 27 października 2017 r.),

- Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie wsi Szumowo

(Uchwała Nr XIX/129/20 Rady Gminy Szumowo z dnia 21 sierpnia 2020 r.),

- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Głęboz Wielki

(Uchwała Nr LII/383/24 Rady Gminy Szumowo z dnia 22 marca 2024 r.).

W myśl art. 13d ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym podczas wyznaczania w dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową w pierwszej kolejności uwzględniono obszary, dla których w obowiązujących planach miejscowych ustalono przeznaczenie umożliwiające realizację zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych. W pojedynczych przypadkach strefą wielofunkcyjną z zabudową zagrodową objęto nieruchomości przeznaczone w planie miejscowym pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne z uwagi na złożone wnioski właścicieli nieruchomości uznane za zasadne a dotyczące dezaktualizacji planu miejscowego. Ustalenia planu ogólnego będą w tych przypadkach stanowiły podstawę do podjęcia w przyszłości procedury zmiany planu miejscowego. Kolejno strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową wyznaczono w obrębie obszarów istniejącego budownictwa zagrodowego w gospodarstwach rolnych oraz obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w obrębie poszczególnych miejscowości w gminie. Zgodnie z art. 13d ust. 2 i 3 u.p.z.p. w przypadku gminy Szumowo z uwagi na fakt, iż suma chłonności terenów niezabudowanych umożliwiających realizację funkcji mieszkaniowej, w tym luk w istniejącej zabudowie jest większa niż 130% wartości rzeczywistego zapotrzebowania na nowe budownictwo mieszkaniowe w gminie (przede wszystkim uwarunkowania demograficzne) nie wyznaczono stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową poza:

- terenami przeznaczonymi pod zabudowę zagrodową w drodze obowiązujących planów miejscowych oraz ich zmian,
- terenami istniejącej zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych,
- obszarami uzupełnienia zabudowy wyznaczonymi w obrębie poszczególnych miejscowości w gminie.

Z uwagi na rolniczy charakter gminy w przestrzeni zurbanizowanej gminy Szumowo poza miejscowością gminną oraz wsią Głęboz Wielki widoczna jest zdecydowana dominacja stref planistycznych z zabudową zagrodową w gospodarstwach rolnych. Łącznie w dokumencie planu ogólnego wyznaczono ich 381, w tym zarówno jako strefy obejmujące obszary zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości lub ich części jak również jako strefy dotyczące zabudowy zagrodowej o charakterze kolonijnym.

Podczas wyznaczania stref planistycznych wykorzystano:

- dane ewidencji gruntów i budynków,
- dane bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- dane wynikające z dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo,
- dane wynikające z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- dane pozyskane z urzędu gminy Szumowo,
- dane uzyskane podczas przeprowadzonej wizji terenowej.

4.5. Strefy usługowe (SU):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono łącznie 57 stref usługowych, dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych oraz wskaźników urbanistycznych:

- symbol: SU,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.4 – 1.5,
- maksymalna wysokość zabudowy: 10,0 m – 30,0 m,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30% - 70%,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 10% - 50%.

Zgodnie z charakterystyką stref planistycznych zawartą w rozporządzeniu w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów w ramach profilu podstawowego strefy usługowej przewidziana jest realizacja przede wszystkim wszelkiego rodzaju szeroko rozumianych usług. Definiując bardziej szczegółowo zakres możliwych do zrealizowania usług należy odnieść się do przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. z 2021 r. poz. 2404) w myśl których poprzez teren usług należy rozumieć:

- teren usług handlu,
- teren usług handlu wielkopowierzchniowego,
- teren usług rzemieślniczych,
- teren usług turystyki,
- teren usług gastronomii,
- teren usług zdrowia i pomocy społecznej,
- teren usług nauki,
- teren usług edukacji,
- teren usług sportu i rekreacji,
- teren usług kultury i rozrywki,
- teren usług kultu religijnego,
- teren usług bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- teren usług biurowych i administracji.

Wyznaczając strefy planistyczne o profilu usługowym w Planie ogólnym gminy Szumowo, w tym określając ich zasięg przestrzenny, profil dodatkowy oraz wskaźniki urbanistyczne uwzględniono tereny istniejącej zabudowy usługowej w przestrzeni gminy, tereny przewidziane pod kształtowanie zabudowy usługowej na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zamierzeń inwestycyjnych gminy Szumowo, a także lokalnych przedsiębiorców. Dla większości stref usługowych ustalono również mniejszy lub większy zakres profilu dodatkowego.

Strefy usługowe wyznaczono w oparciu o:

- dane ewidencji gruntów i budynków,
- dane z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- obowiązujące na terenie gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmiany,
- złożone wnioski do planu ogólnego uznane za zasadne,
- dane pozyskane z urzędu gminy,
- dane pozyskane podczas przeprowadzonej wizji terenowej.

W dokumencie Planu ogólnego gminy Szumowo wyznaczono w sumie 57 stref planistycznych – usługowych. Spośród ogółu miejscowości w gminie największy udział stref usługowych charakteryzuje miejscowość gminną Szumowo oraz wieś Głęboz Wielki – tereny objęte ustaleniami obowiązujących planów miejscowych. Znaczący udział stref usługowych cechuje również tereny w bliskim sąsiedztwie drogi ekspresowej S8 stwarzającej korzystne warunki do rozwoju budownictwa usługowo-produkcyjnego.

4.6. Strefy gospodarcze (SP):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono łącznie 25 stref gospodarczych, dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych oraz wskaźników urbanistycznych:

- symbol: SP,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.5 – 1.5,
- maksymalna wysokość zabudowy: 10,0 m – 50,0 m,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30% - 70%,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20% - 50%.

Na podstawie wykładni prawa ukształtowanej w drodze orzecznictwa sądów administracyjnych poprzez zabudowę produkcyjną należy rozumieć zabudowę związaną z działalnością, w ramach której dochodzi do przekształcenia surowców, minerałów lub innych gotowych półproduktów w ciągu następujących po sobie etapów, w wyniku czego finalnie powstaje gotowy produkt. Z zabudową produkcyjną często powiązane są pewne formy działalności usługowej, w tym przede wszystkim w zakresie handlu powstałymi produktami oraz obsługą biurową prowadzonej działalności.

Strefy gospodarcze w Planie ogólnym Gminy Szumowo wyznaczono uwzględniając:

- tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjną oraz produkcyjno-usługową w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- tereny istniejącego budownictwa produkcyjnego oraz produkcyjno-usługowego,
- złożone wnioski do planu ogólnego gminy uznane za zasadne,
- określone kierunki polityki przestrzennej gminy w zakresie rozmieszczenia terenów produkcyjno-usługowych.

W sumie w dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono 25 stref gospodarczych. W ramach profilu funkcjonalnego dodatkowego większości stref dopuszczono również tereny usług, które często są elementem niezbędnym, nierozzerwalnie związanym z prowadzoną, podstawową działalnością produkcyjną. W przestrzeni gminy Szumowo największy udział stref gospodarczych charakteryzuje tereny położone w sąsiedztwie drogi ekspresowej S8 oraz w obrębie miejscowości gminnej Szumowo, w przewadze objęte ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wyznaczenie stref gospodarczych w projekcie planu ogólnego gminy oparto na:

- zapisach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- dotychczasowych kierunkach polityki przestrzennej gminy określonych w dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo oraz przyszłych kierunkach prowadzenia polityki przestrzennej,
- treści wniosków do projektu przedmiotowego aktu planowania przestrzennego uznanych za zasadne,
- danych z ewidencji gruntów i budynków,
- danych z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- danych pozyskanych z urzędu gminy,
- uwarunkowaniach środowiska przyrodniczego na danym obszarze wynikających z opracowania ekofizjograficznego,
- danych pozyskanych podczas przeprowadzonej wizji terenowej.

4.7. Strefy produkcji rolniczej (SR):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono łącznie 326 stref produkcji rolniczej, dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych oraz wskaźników urbanistycznych:

- symbol: SR,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren lasu, teren wód,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.3 – 1.0,
- maksymalna wysokość zabudowy: 10,0 m - 15,0 m,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: 20% - 70%,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30% - 60%.

Strefy produkcji rolniczej to strefy związane z prowadzoną produkcją rolną w gospodarstwach rolnych w tym również produkcją wielkotowarową. W przeciwieństwie do stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową nie wyznaczają podstaw do kształtowania budownictwa mieszkaniowego, w związku z czym nie są uwzględniane przy szacowaniu chłonności terenów mieszkaniowych w wyznaczonych strefach planistycznych względem rzeczywistego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie. Wskazane strefy dotyczą wyznaczenia rezerw terenowych pod rozbudowę siedlisk rolniczych w zakresie wyłącznie tzw. podstref gospodarczych, w tym między innymi kształtowania budynków inwentarskich, gospodarczych, garażowych, budowli rolniczych oraz innych obiektów budowlanych wykorzystywanych do produkcji rolniczej.

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono łącznie 325 stref produkcji rolniczej, w tym przede wszystkim w południowej części gminy. Są to najczęściej rezerwy terenowe pod poszerzenie zakresu przestrzennego istniejącej zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych. Strefy dotyczą zarówno obszarów zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości jak również ukształtowanych siedlisk rolniczych o charakterze kolonijnym. W przypadku wsi z ukształtowaną zabudową zagrodową wyłącznie po jednej stronie głównej drogi przebiegającej przez miejscowość strefami produkcji rolniczej objęto również część gruntów rolnych niezabudowanych leżących po przeciwległej stronie pasa drogowego zapewniając tym samym możliwość rozwoju produkcji rolnej rolnikom, których działki siedliskowe są niewielkie, wąskie, o ograniczonych możliwościach rozbudowy istniejącej zabudowy zagrodowej wokół siedliska.

Strefy produkcji rolniczej wyznaczono na podstawie:

- obowiązujących na obszarze gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- dotychczasowych kierunków polityki przestrzennej gminy określonych w dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo oraz przyszłych kierunkach prowadzenia polityki przestrzennej,
- uwarunkowań środowiska przyrodniczego wynikających z opracowania ekofizjograficznego, sporządzonego do Planu ogólnego Gminy Szumowo,
- złożonych wniosków do projektu planu ogólnego gminy uznanych za zasadne,
- danych z ewidencji gruntów i budynków,
- danych z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- danych pozyskanych z urzędu gminy,
- danych pozyskanych podczas przeprowadzonej wizji terenowej.

4.8. Strefy infrastrukturalne (SI):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono łącznie 21 stref infrastrukturalnych dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych oraz wskaźników urbanistycznych:

- symbol: SI,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych,
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy dla strefy infrastrukturalnej nie jest obowiązkowe)
- maksymalna wysokość zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie maksymalnej wysokości zabudowy dla strefy infrastrukturalnej nie jest obowiązkowe),
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnego udziału powierzchni zabudowy dla strefy infrastrukturalnej nie jest obowiązkowe)
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20% - 50%.

Zgodnie z art. 143 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 399) „*Poprzez budowę urządzeń infrastruktury technicznej rozumie się budowę drogi oraz wybudowanie pod ziemią, na ziemi albo nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych*”. W odniesieniu do istniejących oraz projektowanych inwestycji drogowych przepisy techniczne dotyczące planu ogólnego gminy przewidują odrębną strefę planistyczną – komunikacyjną oraz możliwość wyznaczenia terenów komunikacji w ramach profilu podstawowego każdej ze stref planistycznych wymienionych w art. 13c ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W odniesieniu do obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej również istnieje możliwość ich realizacji w ramach terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m² w granicach każdej z kategorii wydzielonych stref planistycznych. W przypadku terenów infrastruktury technicznej o powierzchni powyżej 5000 m² za wyjątkiem terenów telekomunikacji przepisy rozporządzenia w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów wskazują konieczność wydzielenia odrębnej strefy planistycznej – strefy infrastrukturalnej.

W projekcie Planu ogólnego gminy Szumowo wyznaczono łącznie 21 stref infrastrukturalnych (SI) obejmujących:

- tereny ujęć oraz stacji uzdatniania wody w obrębie miejscowości: Szumowo, Łętownica, Srebrny Borek, Wyszomierz Wielki, Pęchratka Polska oraz Paproć Duża – strefa obejmująca SUZ w obrębie wsi Srebrny Borek wyznaczona obowiązkowo, gdyż obejmuje teren infrastruktury technicznej innej niż telekomunikacja o powierzchni powyżej 5000 m²,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

w odniesieniu do pozostałych stref obejmujących SUZ w gminie Szumowo uznano ich wyznaczenie za zasadne pomimo, iż mogły zostać uwzględnione w ramach profilu podstawowego każdej z kategorii stref wymienionych w art. 13c ust. 2 u.p.z.p.,

- teren gminnej oczyszczalni ścieków w obrębie miejscowości gminnej Szumowo – wyznaczenie strefy obowiązkowe, gdyż obejmuje teren infrastruktury technicznej o powierzchni powyżej 5000 m², innej niż telekomunikacji,
- teren przewidziany pod kształtowanie infrastruktury technicznej z zakresu gazownictwa w drodze *Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotyczącej obszaru położonego we wsi Szumowo, w rejonie ulic Cmentarnej i Szkolnej, w części obejmującej działki nr 385/11 i 385/12 oraz część działki nr 612* (Uchwała Nr XXXI/220/22 Rady Gminy Szumowo z dnia 18 lutego 2022 r.), w bezpośrednim sąsiedztwie drogi ekspresowej S8 – wyznaczenie strefy obowiązkowe, gdyż obejmuje teren infrastruktury technicznej o powierzchni powyżej 5000 m², innej niż telekomunikacja,
- teren przewidziany pod lokalizację urządzeń usuwania odpadów w drodze *Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotyczącej obszaru położonego w Szumowie, w rejonie ulic Przemysłowej, Cmentarnej i 1 Maja* (Uchwała Nr 179/XXXVII/02 Rady Gminy Szumowo z dnia 28 marca 2002 r.),
- tereny obejmujące zasadniczy układ komunikacyjny w obrębie ewidencyjnym gruntów wsi Paproć Duża – historyczny układ przestrzenny miejscowości ukształtowanej na układzie okolicy, którego nadrzędnym elementem jest układ drogowy obejmujący drogę kolistą w centrum miejscowości oraz 9 wychodzących promieniście dróg na zewnątrz wsi, z uwagi na niskie klasy funkcjonalne dróg (żadna z dróg nie posiada klasy funkcjonalnej co najmniej drogi zbiorczej) nie mogły one zostać wydzielone jako strefy komunikacyjne, dążąc na etapie planu ogólnego gminy do wyodrębnienia oraz utrzymania w dotychczasowym, historycznym kształcie układu przestrzennego w obrębie wsi Paproć Duża włączono drogi jako nadrzędny element tego układu w granice stref infrastrukturalnych.

Wskazane powyżej strefy planistyczne – infrastrukturalne wyznaczono na podstawie:

- danych pochodzących z opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego na potrzeby Planu ogólnego gminy Szumowo,
- danych z ewidencji gruntów i budynków,
- danych z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- danych ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo,
- danych z obowiązujących na terenie gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian,
- danych pozyskanych z urzędu gminy,
- danych pozyskanych podczas przeprowadzonej wizji terenowej.

4.9. Strefy zieleni i rekreacji (SN):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono 5 stref zieleni i rekreacji, dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych oraz wskaźników urbanistycznych:

- symbol: SN,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy dla strefy zieleni i rekreacji nie jest obowiązkowe)

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- maksymalna wysokość zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie maksymalnej wysokości zabudowy dla strefy zieleni i rekreacji nie jest obowiązkowe)
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnego udziału powierzchni zabudowy dla strefy zieleni i rekreacji nie jest obowiązkowe)
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 50% - 60%.

W myśl art. 5 pkt 21 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 13 z późn. zm.) poprzez tereny zieleni należy rozumieć „tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym”. Zgodnie natomiast z art. 2 pkt 25 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „*poprzez obszar zieleni publicznej należy rozumieć ogólnodostępny teren o powierzchni nie mniejszej niż 0,05 ha pokryty roślinnością, wyposażony w infrastrukturę techniczną i rekreacyjną, w szczególności park, zieleńce, ogród jordanowski lub zabytkowy, z wyłączeniem zieleni towarzyszącej drogom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym, las, o którym mowa w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 567 z późn. zm.)*”.

Podczas prac nad projektem Planu ogólnego Gminy Szumowo dopuszczono do realizacji przede wszystkim tereny zieleni urządzonej nie pełniące funkcje zieleni publicznej jako elementy towarzyszące zabudowie zasadniczej: zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowie zagrodowej, zabudowie usługowej oraz zabudowie produkcyjnej w granicach przestrzennych poszczególnej kategorii stref planistycznych. W projekcie planu ogólnego gminy wydzielono niezależnie 5 strefy zieleni i rekreacji (SN) odpowiednio:

- strefę w obrębie miejscowości gminnej Szumowo o szerokim zakresie przestrzennym, obejmującą tereny poeksploatacyjne, zrekultywowane w kierunku wodnym, wykorzystywane w dużej mierze do celów rekreacyjnych,
- strefę w obrębie gruntów wsi Wyszomierz Wielki, na wschód od obszaru zwartej zabudowy miejscowości jako tereny poeksploatacyjne, rekultywowane w kierunku wodnym,
- strefę obejmującą teren Mauzoleum poległych żołnierzy 18 dywizji piechoty we wsi Łętownica – teren zagospodarowany w formie zieleni urządzonej z centralnie umiejscowionym pomnikiem upamiętniającym wydarzenie historyczne,
- strefę w sąsiedztwie kościoła parafialnego oraz skansenu w obrębie miejscowości gminnej Szumowo, stanowiącą bufor przestrzenny pomiędzy zabytkowym obiektem skansenu a ulicą Wyzwolenia,
- strefę obejmującą między innymi teren placu zabaw oraz siłowni zewnętrznej w obrębie miejscowości Kaczynek.

W wyznaczonych strefach w ramach ich profilu dodatkowego dopuszczono do realizacji między innymi poszczególne kategorie działalności usługowej:

- usługi sportu i rekreacji,
- usługi kultury i rozrywki,
- usługi handlu detalicznego,
- usługi gastronomii oraz
- usług turystyki.

Strefy zieleni i rekreacji wyznaczono na podstawie:

- danych z opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego na potrzeby Planu ogólnego gminy Szumowo,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- danych z ewidencji gruntów i budynków,
- danych z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- danych pozyskanych z urzędu gminy,
- danych pozyskanych podczas przeprowadzonej wizji terenowej.

4.10. Strefy cmentarzy (SC):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono 2 strefy cmentarzy, dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych oraz wskaźników urbanistycznych:

- symbol: SC,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren usług kultu religijnego, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy dla strefy cmentarzy nie jest obowiązkowe)
- maksymalna wysokość zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie maksymalnej wysokości zabudowy dla strefy cmentarzy nie jest obowiązkowe)
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnego udziału powierzchni zabudowy dla strefy cmentarzy nie jest obowiązkowe)
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30% - 70%.

W Polskim systemie prawnym problematyka cmentarzy została uregulowana w dwóch nadrzędnych aktach prawnych o randze ustawowej, w tym odpowiednio:

- problematyka cmentarzy komunalnych i wyznaniowych w ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1590),
- problematyka cmentarzy wojennych w ustawie z dnia 28 marca 1933 r. *o grobach i cmentarzach wojennych* (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2337).

Zgodnie z art. 3 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych cmentarze zakłada się i rozszerza na nieruchomościach, dla których w planach miejscowych ustalono przeznaczenie – teren cmentarza. W myśl znowelizowanych przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz aktów wykonawczych wydanych na podstawie przepisów tej ustawy wyznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenów cmentarzy będzie możliwe wyłącznie w granicach stref planistycznych ustalonych w planie ogólnym danej gminy, w ramach których profilu funkcjonalnego dopuszczono wyznaczenie terenu cmentarza. Przepisy rozporządzenia w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów dopuszczają przeznaczenie terenu w mpzp jako teren cmentarza wyłącznie w zakresie przestrzennym wyznaczonej strefy planistycznej – strefy cmentarzy (SC).

W dokumencie Planu ogólnego gminy Szumowo z uwagi na brak składanych wniosków do planu oraz brak zamierzeń inwestycyjnych gminy w zakresie zakładania nowych lub rozszerzenia istniejących cmentarzy „strefy cmentarzy” wyznaczono w oparciu o istniejący stan zagospodarowania terenów. Wydzielono 2 strefy cmentarzy obejmujące:

- teren cmentarza parafialnego w Szumowie,
- teren dawnego cmentarza ewangelickiego w obrębie gruntów wsi Paproć Duża.

W ramach profilu dodatkowego ustalonych stref dopuszczonego:

- w obrębie cmentarza parafialnego w Szumowie teren usług kultu religijnego (np. kaplica cmentarna w której okresowo odbywają się nabożeństwa kościelne), teren zieleni naturalnej,
- w obrębie dawnego cmentarza ewangelickiego w Paproci Dużej teren zieleni naturalnej oraz teren lasu z uwagi na istniejące zagospodarowanie wskazanych terenów

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Strefy cmentarzy wyznaczono na podstawie:

- danych z opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego na potrzeby Planu ogólnego gminy Szumowo,
- danych z obowiązujących na terenie gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian,
- danych z dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo,
- danych z ewidencji gruntów i budynków,
- danych z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- danych pozyskanych z urzędu gminy,
- danych z rejestru zabytków województwa podlaskiego oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- danych pozyskanych podczas przeprowadzonej wizji terenowej.

4.11. Strefy górnictwa (SG):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono 13 stref górnictwa, dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych:

- symbol: SG,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren produkcji, teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług biurowych i administracji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy dla strefy górnictwa nie jest obowiązkowe)
- maksymalna wysokość zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie maksymalnej wysokości zabudowy dla strefy górnictwa nie jest obowiązkowe)
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnego udziału powierzchni zabudowy dla strefy górnictwa nie jest obowiązkowe)
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej dla strefy górnictwa nie jest obowiązkowe).

Problematyka działalności górniczej i wydobywczej jest uregulowana przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 69). Zgodnie ze wskazanym aktem prawnym poprzez obszar górniczy należy rozumieć „przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów, podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji.” Teren górniczy stanowi natomiast „przestrzeń objętą przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego.”

W myśl art. 104 ust. 1 wskazanej powyżej ustawy „obszary i tereny górnicze uwzględnia się:

- 1) określając ustalenia planu ogólnego gminy;
- 2) w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.”

Zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym podstawowym sporządzonym na potrzeby Planu ogólnego Gminy Szumowo w granicach administracyjnych gminy udokumentowanych jest 19 złóż kruszywa naturalnego – piasku ze żwirem odpowiednio w obrębach ewidencyjnych gruntów wsi:

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

Szumowo, Głęboch Wielki, Radwany-Zaorze, Zaręby-Jartuzy, Mroczy-Stylongi, Wyszomierz Wielki oraz Rynoły. Część złóż została już wyeksploatowana a tereny poeksploatacyjne zrehabilitowane w kierunku wodnym (rekreacyjnym) lub rolno-leśnym. W odniesieniu do części złóż aktualnie prowadzone są roboty górnicze natomiast część dotychczas nie podlega pracom wydobywczym.

W granicach gminy wyznaczono 8 obszarów górniczych: „*Głęboch Wielki 3*”, „*Mroczy Stylongi II*”, „*Radwany I*”, „*Szumowo VII*”, „*Wyszomierz*”, „*Wyszomierz Wielki XV*”, „*Wyszomierz Wielki XVI*” oraz „*Zaręby Jartuzy*”. Wszystkie obszary górnicze zostały uwzględnione w ramach stref górnictwa wyznaczonych w dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo, w obrębie których zgodnie z ich profilem funkcjonalnym – podstawowym możliwe jest wyznaczenie terenów górnictwa i wydobywania. Uwzględniając zakres potencjalnych działań związanych z obróbką oraz sprzedażą wydobytego kruszywa wraz z całym, szerokim zakresem działalności przedsiębiorcy o charakterze towarzyszącym działalności podstawowej, a także uwzględniając przyszłe kierunki działań rekultywacyjnych w większości wydzielonych stref górnictwa w ramach profilu dodatkowego dopuszczono:

- teren produkcji,
- teren usług handlu,
- teren usług rzemieślniczych,
- teren usług biurowych i administracji,
- teren zieleni urządzonej,
- teren zieleni naturalnej,
- teren lasu oraz
- teren wód.

Strefy górnictwa w dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono w oparciu o:

- dane z opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego na potrzeby Planu ogólnego gminy Szumowo,
- dane ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo,
- dane z obowiązujących na obszarze gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian,
- dane z ewidencji gruntów i budynków,
- dane z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- dane pozyskane z urzędu gminy,
- dane pozyskane podczas przeprowadzonej wizji terenowej, w tym między innymi w zakresie stopnia zrehabilitowania terenów poeksploatacyjnych i przyjętych kierunków rekultywacji.

4.12. Strefy otwarte (SO):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono 53 strefy otwarte, dla których wyznaczono następujący zakres profilu funkcjonalnych:

- symbol: SO,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy dla strefy otwartej nie jest obowiązkowe),

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- maksymalna wysokość zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie maksymalnej wysokości zabudowy dla strefy otwartej nie jest obowiązkowe).
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnego udziału powierzchni zabudowy dla strefy otwartej nie jest obowiązkowe).
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 70% (wyłącznie w zakresie pojedynczej strefy planistycznej o charakterze zabytkowym, zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej dla strefy otwartej nie jest obowiązkowe).

Przeważającą część obszaru w granicach administracyjnych gminy Szumowo stanowi otwarta rolnicza przestrzeń produkcyjna obejmująca przede wszystkim pola uprawne oraz użytki zielone w gospodarstwach rolnych. Znaczący jest również udział gruntów leśnych, w tym w formie wielkopowierzchniowych kompleksów leśnych zlokalizowanych przede wszystkim w północnej części gminy. Uzupełnienie przestrzeni stanowią wody powierzchniowe śródlądowe płynące oraz stojące, a także elementy infrastruktury komunikacyjnej (drogi powiatowe i gminne o klasach funkcjonalnych dróg lokalnych i dojazdowych oraz drogi wewnętrzne) i infrastruktury technicznej.

Wymienione powyżej obszary w dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo zostały uwzględnione jako *strefy otwarte* wprowadzające zakaz zabudowy, z dopuszczeniem, jednakże w ramach profilu funkcjonalnego – dodatkowego strefy możliwość wyznaczenia na późniejszym etapie w drodze planu miejscowego lub decyzji o WZ terenów pod lokalizację instalacji OZE, w obrębie większości wydzielonych stref otwartych. W sumie na obszarze gminy Szumowo wyznaczono 53 strefy otwarte, w tym zarówno wprowadzające bezwzględny zakaz zabudowy, za wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i ogrodów działkowych oraz stref dopuszczających budowę instalacji odnawialnych źródeł energii. Strefy wykluczające realizację inwestycji w zakresie OZE to między innymi:

- teren przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy 1400 mm relacji Jamał (Rosja) – Europa Zachodnia oraz gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy 700 mm – Interkonektor Polska-Litwa wraz ze strefami kontrolowanymi wyznaczonymi wzdłuż osi gazociągów, odstąpiono od wyznaczania odrębnych stref otwartych wzdłuż gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy 250 mm Wólka Radzywińska - Rembelszczyzna z uwagi na fakt, iż przebiega on w znacznym zakresie w obrębie pasa drogowego drogi ekspresowej S8 ujętej w strefie komunikacyjnej,
- teren otwarty w centrum miejscowości Paproć Duża – w obrębie historycznego układu przestrzennego wsi na układzie okolicy ujętego w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa podlaskiego.

Podczas wyznaczania stref otwartych uwzględniono również istniejące budynki mieszkalne oraz budynki o funkcji mieszanej, a także tereny umożliwiające w przyszłości realizację tego typu obiektów, zgodnie z przepisami ustawy *o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 317) wydzielając w promieniu 700 metrów od tych terenów niezależne strefy otwarte wykluczające możliwość realizacji turbin wiatrowych.

Strefy otwarte w dokumencie Planu ogólnego gminy Szumowo wyznaczono na podstawie:

- danych z ewidencji gruntów i budynków,
- danych z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- danych z wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa podlaskiego,
- danych z obowiązujących na obszarze gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian,
- danych ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo.

4.13. Strefy komunikacyjne (SK):

W dokumencie Planu ogólnego Gminy Szumowo wyznaczono 4 strefy komunikacyjne, dla których wyznaczono następujący zakres profili funkcjonalnych:

- symbol: SK,
- profil funkcjonalny podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- profil funkcjonalny dodatkowy: teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej,
- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy dla strefy komunikacyjnej nie jest obowiązkowe)
- maksymalna wysokość zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie maksymalnej wysokości zabudowy dla strefy komunikacyjnej nie jest obowiązkowe)
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika maksymalnego udziału powierzchni zabudowy dla strefy komunikacyjnej nie jest obowiązkowe)
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: nie określono (zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczenie wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej dla strefy komunikacyjnej nie jest obowiązkowe)

Przez obszar gminy Szumowo przebiega droga ekspresowa S8. Stanowi ona główną oś układu komunikacyjnego w gminie dzieląc obszar gminy na część północną i południową. Z drogą ekspresową ściśle powiązana jest sieć dróg powiatowych i gminnych zapewniających obsługę komunikacyjną wewnątrz gminy. Spośród szeregu dróg powiatowych tylko 2 posiadają klasę funkcjonalną drogi zbiorczej (Z) i mogą zostać uwzględnione w ramach profilu funkcjonalnego – dodatkowego strefy komunikacyjnej. Na terenie gminy nie występują tereny komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, tereny komunikacji wodnej oraz tereny komunikacji lotniczej.

W dokumencie Planu ogólnego gminy Szumowo wyznaczono 4 strefy komunikacyjne obejmujące odpowiednio:

- teren pasa drogowego drogi ekspresowej S8 na odcinku Warszawa – Białystok,
- teren pasa drogowego drogi publicznej kat. powiatowej nr 1996B relacji: Śniadowo – Brulin – Strzeszewo – Kaczynek – Głębocz Wielki – Szumowo – droga ekspresowa S8 o klasie funkcjonalnej drogi zbiorczej,
- teren pasa drogowego drogi publicznej kat. powiatowej nr 2025B relacji: Srebrny Borek – Srebrna – droga ekspresowa S8 o klasie funkcjonalnej drogi zbiorczej,
- teren w obrębie miejscowości gminnej Szumowo, w sąsiedztwie cmentarza parafialnego, przewidziany pod kształtowanie urządzeń zaplecza komunikacji w drodze *Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo, dotyczącej obszaru położonego w Szumowie, w rejonie ulic Przemysłowej, Cmentarnej i 1 Maja* (Uchwała Nr 179/XXXVII/02 Rady Gminy Szumowo z dnia 28 marca 2002 r.).

Wskazane strefy wyznaczono w oparciu o:

- dane z opracowania ekofizjograficznego podstawowego sporządzonego na potrzeby Planu ogólnego gminy Szumowo,
- dane ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo,
- dane z obowiązujących na obszarze gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

- dane z ewidencji gruntów i budynków,
- dane z bazy danych obiektów topograficznych (BDOT 500),
- dane pozyskane z urzędu gminy.

5. PRZYCZYNY WYZNACZENIA OBSZARU UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY LUB OBSZARU ZABUDOWY ŚRÓDMIEJSKIEJ W GRANICACH OKREŚLONYCH W PLANIE OGÓLNYM

Na terenie gminy Szumowo obowiązuje 30 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Łącznie zajmują one powierzchnię ok. 835,3 ha, co stanowi ok. 5,9% powierzchni gminy. Niskie pokrycie powierzchni gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powoduje, iż zagospodarowanie gminy odbywa się głównie w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. Wydanie decyzji o warunkach zabudowy na terenach bez obowiązującego planu miejscowego jest możliwe jedynie w przypadku spełnienia szeregu warunków. Jednym z nich jest położenie terenu w obszarze uzupełnienia zabudowy (zwany dalej OUZ).

Wyznaczenie OUZ pozwala na maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych i przestrzennych, bez konieczności „rozlewania się” zabudowy na nowe tereny. Pozwala także na ochronę przed zabudową terenów o dużej wartości rolniczej lub przyrodniczej. Zwiększenie liczby mieszkań czy rozwój obiektów komercyjnych w obrębie już istniejącej zabudowy może odpowiedzieć na rosnące zapotrzebowanie na te funkcje, bez konieczności ingerowania w tereny niezabudowane. Wyznaczenie OUZ pozwala także na skoncentrowanie rozwoju w odpowiednich lokalizacjach, co jest bardziej efektywne i ekonomiczne.

Ustalenie OUZ nie jest obligatoryjne. Jednak mając na względzie cele polityki rozwoju, w tym kontynuację wizji rozwoju przestrzennego gminy, zdecydowano o ustaleniu obszarów uzupełnienia zabudowy i tym samym dopuszczeniu na ściśle określonym terenie możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Biorąc pod uwagę powyższe obszary uzupełniania zabudowy zostały wyznaczone zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w *sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy* (Dz.U. z 2024 r. poz. 729), zwanego dalej „rozporządzeniem”.

W pierwszej kolejności wykorzystano dane wejściowe potrzebne do wykonania OUZ. W tym celu pozyskano od właściwego starosty aktualną bazę ewidencji gruntów i budynków wraz z bazą danych BDOT500. Ponadto, na potrzeby przygotowania bazy budynków niezbędnych do wygenerowania OUZ wykorzystano również bazę obiektów topograficznych dostępnych w ramach prowadzonego zasobu BDOT10k – zgodnie z § 1 ust. 2 rozporządzenia.

Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia określono zgrupowania nie mniej niż 5 budynków, w których obrys każdego z budynków w zgrupowaniu znajduje się w odległości nie większej niż 100 m od obrysu co najmniej jednego innego budynku w zgrupowaniu. Do tego celu wykorzystano rodzaje budynków określone według Klasyfikacji Środków Trwałych, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. *o statystyce publicznej* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1799 z późn. zm.):

- a) budynki przemysłowe o symbolu 101,
- b) budynki handlowo-usługowe o symbolu 103,
- c) budynki biurowe o symbolu 105,
- d) budynki szpitali i inne budynki opieki zdrowotnej o symbolu 106,
- e) budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe o symbolu 107,
- f) pozostałe budynki niemieszkalne o symbolu 109,

PLAN OGÓLNY GMINY SZUMOWO - UZASADNIENIE

g) budynki mieszkalne o symbolu 110.

Po przygotowaniu danych wyjściowych przeprowadzono kolejne procesy określone w § 1 ust. 1 pkt 2-5 rozporządzenia. W wyniku przeprowadzonych czynności otrzymano bazę danych obejmującą wyjściowy obszar uzupełnienia zabudowy o powierzchni 148 7647,19 m².

Zgodnie z § 1 ust. 5 rozporządzenia dopuszcza się rozszerzenie granic obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jednak nie więcej niż o obszar o łącznej powierzchni obliczonej zgodnie ze wzorem:

$$P_p = 25 \% * (P_b - P_u)$$

gdzie:

P_p – oznacza łączną maksymalną powierzchnię powiększenia obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1, w wyniku rozszerzenia ich granic,

P_b – oznacza łączną powierzchnię obszarów wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3,

P_u – oznacza łączną powierzchnię obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1.

Zgodnie z powyższym wzorem wyliczono, iż OUZ można rozszerzyć o obszar łącznej powierzchni nie przekraczającej:

$$P_p = 25 \% * (509\ 2977,1\ \text{m}^2 - 155\ 7422,33\ \text{m}^2) = 88\ 3888,69\ \text{m}^2$$

Kolejnym krokiem po wyznaczeniu wyjściowego OUZ było rozszerzenie obszaru, który powstał w wyniku przeprowadzenia czynności określonych w § 1 ust. 1 pkt 1-5 rozporządzenia o obszar nie większy niż wynika to z powyższych obliczeń.

Obszar uzupełnienia zabudowy był rozszerzany w taki sposób, aby ograniczać rozproszoną zabudowę i tworzyć zwarte, optymalne miejscowości. Rozszerzenie obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym o dodatkowe tereny uzasadnia się rosnącymi potrzebami rozwoju przestrzennego gminy w sposób zrównoważony i zgodny z aktualnymi uwarunkowaniami. Rozszerzenia obszaru OUZ mają miejsca na obszarach w dużym stopniu przygotowanych do zabudowy. Są to obszary już zagospodarowane lub zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zagospodarowanych, charakteryzujące się dobrą dostępnością komunikacyjną oraz uzbrojeniem w niezbędną infrastrukturę techniczną. W planie ogólnym OUZ rozszerzano w miejscach potencjalnego rozwoju danego typu zabudowy.

Obszar uzupełnienia zabudowy został powiększony sumarycznie o wartość 58 7197,13 m², a więc nie przekroczono dopuszczalnej wartości powiększenia wynikającej z wyżej wymienionego wzoru.

Obszar zabudowy śródmiejskiej nie został wyznaczony, bowiem w Gminie Szumowo nie występują obszary charakteryzujące się zabudową śródmiejską.

6. SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1: Położenie gminy Szumowo	5
Rysunek 2: Obiekty o znaczeniu ponadlokalnym wskazane w PZPW	7
Rysunek 3: Formy ochrony przyrody	9
Rysunek 4: Korytarze ekologiczne.....	11
Rysunek 5: Obszary zagrożenia powodziowego	12
Rysunek 6: Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 217 Pradolina rzeki Biebrzy.....	14
Rysunek 7: Jednolite części wód powierzchniowych.....	15
Rysunek 8: Jednolita Część Wód Podziemnych nr 51	17
Rysunek 9: Udokumentowane złoża kopalin	19
Rysunek 10: Zabytki i stanowiska archeologiczne.....	23
Rysunek 11: Rozmieszczenie gruntów rolnych klas II i III.....	28
Rysunek 12: Typy siedliskowe lasów	29
Rysunek 13: Rozmieszczenie szkół podstawowych wraz ze strefami	31
Rysunek 14: Infrastruktura techniczna	35
Rysunek 15: Komunikacja drogowa.....	39
Rysunek 16: Wzorcowy teren w obrębie Szumowa, ul. Osiedlowa i ul. Szkolna.....	46
Rysunek 17: Wzorcowy teren w obrębie Szumowa, ul. 1 Maja.....	46
Rysunek 18: Wzorcowy teren w obrębie Szumowa, ul. Osiedlowa i ul. Szkolna.....	49
Rysunek 19: Wzorcowy teren w obrębie Pęchratka Polska	50

7. SPIS TABEL:

Tabela 1: Stopień zaspokojenia potrzeb melioracji	12
Tabela 2: Udokumentowane złoża piasku ze żwirem w gminie Szumowo w 2025 roku.....	20
Tabela 3: Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gminy Szumowo wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków.....	21
Tabela 4: Obiekty nieruchome z terenu gminy Szumowo ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków	22
Tabela 5: Zestawienie odebranych odpadów na terenie gminy Szumowo na podstawie sprawozdań podmiotów odbierających odpady w 2024 roku.....	36
Tabela 6: Zestawienie odpadów z PSZOK w Szumowie w 2024 roku	36
Tabela 7: Prognoza liczby ludności.....	41
Tabela 8: Chłonność niezabudowanych terenów mieszkaniowych w obszarach przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla funkcji mieszkaniowej.....	47
Tabela 9: Chłonność niezabudowanych terenów mieszkaniowych w obszarach uzupełnienia zabudowy, poza terenami przeznaczonymi w planach miejscowych dla funkcji mieszkaniowej.....	50

8. SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1: Udział poszczególnych gruntów w ogólnej powierzchni gruntów rolnych klas II i III na terenie gminy Szumowo	27
Wykres 2: Prognoza liczby ludności	41

9. SPIS ZDJĘĆ:

Zdjęcie 1: Widok na zrekultywowane tereny poeksploatacyjne w Szumowie.....	26
--	----